آغاز ایام دهه فجر و میلاد حضرت علی(ع) و جواد الائمه (ع) را تبریک می گوییم

اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

چهارشنبه
• ۱۲ بهمن ۱۴۰۱
• ۱۰ رجب ۱۴۴۴
• اول فوریه ۲۰۲۳

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۵۷۷ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۲۵۹ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

حضور رهبر معظم انقلاب اسلامی در مرقد امام خمینی (ره) و گلزار شهدا

رهبر معظم انقلاب اسلامی در نخستین ساعات صبح روز گذشته و در آستانه دهه فجر و چهل و چهارمین سالروز پیروزی انقلاب اسلامی با حضور در حرم امام خمینی (ره) یاد و خاطره بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران را گرامی داشتند. رهبر انقلاب اسلامی پس از حضور در حرم امام خمینی (ره)، در مزار شهدای حادثه هفتم تیر و شهدای انفجار دفتر نخست وزیری در ۸ شهریور سال ۱۳۶۰ حضور یافتند و یاد شهیدان بهشتی، رجایی و باهنر و یاران شهیدشان را گرامی داشتند.

۲

گفت‌وگو

فرصت طلایی تجارت با افریقا را از دست ندهیم

۷

گزارش‌های روز

حق بیمه خاص برای خودروهای خاص

۴

جای خالی بیمه بدنه در قانون

۴

میز گرد

زیر و بم اقتصاد برق در ۱۴۰۲

این روزها بودجه ۱۴۰۲ به یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های دولت، نمایندگان مجلس، تشکل‌ها و فعالان اقتصادی و صنعتی تبدیل شده است. البته امسال به‌دلیل همزمانی تنظیم بودجه سال آینده با تدوین هفتمین برنامه توسعه پنج‌ساله کشور حساسیت‌ها جدی‌تر شده است. فعالان صنعت برق هم مانند سایر بازیگران صنایع بزرگ زیرساختی که فصول مختلف بودجه در سرنوشت یک سال آینده آنها تاثیری ژرف و بسزا خواهد داشت، این روزها نگران و امیدوارند که آنچه در قانون بودجه ۱۴۰۲ تدوین و در نهایت تصویب می‌شود، اندکی به بهبود شرایط بحرانی این صنعت منجر شود؛ به‌ویژه آنکه همچنان کسری بودجه و کمبود جدی منابع ملی مهم‌ترین چالش این صنعت محسوب می‌شود.

با این حال صاحب‌نظران و فعالان صنعت برق به‌ویژه در حوزه‌های خصوصی و غیردولتی بر این باورند که صنعت برق بیش از آنکه با کمبود قوانین موثر مواجه باشد، با پدیده اجرا نشدن صحیح و دقیق قوانین حاضر دست به گریبان است. صمت در میزگردی با حضور فعالان صنعت برق به بررسی دغدغه بودجه‌ای فعالان صنعت برق پرداخته و زیروبم اقتصاد این صنعت کلیدی در سال ۱۴۰۲ را بررسی کرده است.

۹و۸

در گزارش صمت درباره چشم‌انداز توسعه سنگ آهن و صنعت فولاد مطرح شد

غرور فولادی، رکود معدنی

سنگ آهن و فولاد از شاخص‌ترین حوزه‌های فعالیت معدنی کشورمان است و رشد در این حوزه نشانه‌ای از پیشرفت و توسعه صنعتی و اقتصادی به‌شمار می‌رود. بر این اساس، دستاوردهای این صنعت و چشم‌اندازهای پیش‌روی آن، پای ثابت سخنان مسئولان معدنی است و گاه جای خود را در اظهارنظرهای مسئولان عالی‌رتبه کشور هم باز می‌کند؛ به‌ویژه این روزها که جانشین قابل اعتمادی برای نفت شده است. با این همه مهم‌ترین پرسشی که امروز پیش‌روی فعالان و دست‌اندرکاران این حوزه قرار دارد، این است که آیا ظرفیت‌های لازم از اکتشاف گرفته تا فرآوری، تامین زیرساخت‌ها از جمله انرژی، واردات ماشین‌آلات و رفع موانع صادراتی محقق خواهد شد یا خیر؟ هر چند صاحب‌نظران این حوزه معتقدند رشد و توسعه در حوزه معدن دستاوردی یک‌ساله نیست و نتایج آن در بلندمدت نمایان می‌شود، اما همچنان نگرانی‌هایی درباره چشم‌انداز پیش‌روی این صنعت در سال ۱۴۰۲ مطرح است که با حمایت دولت از فعالان معدنی و برنامه‌ریزی‌های هدفمند قابل رفع خواهد بود.

۶

در بررسی وضعیت «مدیریت بحران» به بهانه زمین‌لرزه خوی مطرح شد

آوار بی‌تدبیری

۱۰-۱۱-۱۵

شرکت توزیع نیروی برق استان یزد

آگهی تجدید مناقصه عمومی (یک‌مرحله‌ای)

نوبت اول
شماره ۱۴۴۸۷۰۲

شرکت توزیع نیروی برق استان یزد

شرکت توزیع نیروی برق استان یزد در نظر دارد اجرای پروژه مشروحه ذیل را از طریق برگزاری مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای با ارزیابی کیفی به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید لذا متقاضیان شرکت در مناقصه می‌توانند از تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۲ لغایت ۱۴۰۱/۱۱/۱۸ از طریق سامانه ستاد ایران به آدرس www.setadiran.ir نسبت به دریافت اسناد مناقصه اقدام نمایند و پیشنهادات خود را باتوجه به مندرجات دفترچه مناقصه ظرف مهلت مقرر در جدول زیر در سامانه ستاد ایران بارگذاری و ضمنا پاکت الف و ارزیابی کیفی مناقصه را به دبیرخانه این شرکت تحویل نمایند.

ضمناً به پیشنهادهای تحویل داده شده بعد از انقضاء مدت و بارگذاری نشده در سامانه، ترتیب اثر داده نخواهد شد. کارفرما نسبت به رد یا قبول یک یا کلیه پیشنهادات مختار است.

شماره فراخوان تجدید مناقصه در سامانه ستاد : ۲۰۰۱۰۰۵۰۶۶۰۰۰۰۹۳

ردیف	شماره مناقصه	شرح مناقصه	تضمین شرکت در مناقصه (ریال)	نوع ضمانتنامه	زمان تحویل پاکت‌ها	زمان بازگشایی پاکت‌ها
۱	۱۴۰۱/۱۶۷/۶۰۳	انجام فعالیت‌های تعویض سیم به کابل خودنگهدار در حوزه عمل مدیریت برق شهرستان اردکان ۱۴۰۱	۱،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰	۱- ضمانت‌نامه بانکی ۲-فیش واریز وجه نقد ۳- مطالبات.	ساعت ۱۴ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۳۰	ساعت ۱۰:۳۰ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۰۲

۱- مدت اجرا: چهار ماه

۲- هزینه درج آگهی مناقصه و کسورات قانونی به عهده برنده مناقصه می‌باشد.

۳- به پیشنهادات مشروط، مبهم، مخدوش و فاقد سپرده و پیشنهاداتی که بعد از موعد مقرر ارسال گردد ترتیب اثر داده نخواهد شد.

داوطلبان می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن: ۳۶۲۴۸۹۸۹-۰۳۵ امور تدارکات و ۳۶۲۴۳۱۱۱ -۰۳۵ امور مهندسی و نظارت تماس حاصل نمایند.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۱/۱۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۱/۱۶

شرکت توزیع نیروی برق استان یزد

شماره مناقصه ۱۴۳۴۲

اصلاحیه آگهی مناقصه عمومی دو مرحله‌ای

شرکت فولادهرمزگان جنوب

موضوع مناقصه: پروژه توسعه زیرساخت برق افزایش ظرفیت تولید از ۱/۵ به ۲میلیون تن تختال در شرکت فولادهرمزگان‌جنوب به روش EPC

مدت قرارداد: ۲۴ماه از تاریخ ابلاغ قرارداد

مناقصه‌گزار: شرکت فولاد هرمزگان جنوب

نحوه دریافت اسناد: کلیه متقاضیان با ارسال اسناد ذیل به شماره فکس ۷۶-۳۳۵۳۰۱۴۵- و آدرس ایمیل Naderian.r@hosco.ir می‌توانند نسبت به دریافت اسناد مناقصه اقدام نمایند.

۱- واریز مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ ریال به شماره حساب ۰۱۱۱۱۱۱۱۰۰۰۰۸ نزد بانک ملی شعبه مرکزی هرمزگان، به نام شرکت فولاد هرمزگان جنوب بابت خرید اسناد مناقصه

۲- نامه‌اعلام آمادگی‌شرکت درمناقصه با ذکر شماره تماس و ایمیل رسمی

توضیحات:

۱-تضمین‌شرکت درمناقصه به‌مبلغ ۳۸،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ریال (سی‌وهشت میلیارد) ریال خواهد بود.

۲- نوع تضمین:

الف- **ضمانتنامه بانکی به نفع کارفرما:** مدت اعتبار تضمین بانکی حداقل سه ماه بوده و برای سه ماه دیگر نیز قابل تمدید باشد.

ب- فیش واریز وجه نقد معادل مبلغ ضمانت‌نامه به شماره حساب ۰۱۱۱۱۱۱۱۰۰۰۰۸ نزد بانک ملی شعبه مرکزی هرمزگان

۳- شرکت‌کنندگان ملزم به ارائه گواهی صلاحیت ایمنی از سازمان تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌باشند.

۴- دارا بودن گواهینامه رتبه حداقل پایه ۲ رشته برق

ج) جدول زمانی انجام مناقصه:

آخرین مهلت دریافت اسناد	آخرین مهلت تحویل پاکات	تاریخ گشایش پاکات الف و ب
۱۴۰۱/۱۱/۱۶	۱۴۰۱/۱۲/۱۵	۱۴۰۱/۱۲/۱۶

نکته: تاریخ بازگشایی پاکات ج متعاقبا اعلام خواهد شد.

متقاضیان برای آگاهی بیشتر می‌توانند در ساعات اداری باشماره تلفن ۷۶ - ۴۴۸۴۳۱۹۵ (اطلاعات بازرگانی) تماس حاصل نمایند.

قابل ذکر است که هزینه‌های چاپ آگهی به عهده برنده مناقصه خواهد بود.

روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان جنوب

شرکت سهامی برق منطقه‌ای کرمان

نوبت دوم
شناسه ۱۴۴۶۵۶۰

فراخوان ارزیابی کیفی مناقصه‌گران به شماره ۱۴۰۱/۸۱

شرکت سهامی برق منطقه‌ای کرمان (به‌عنوان دستگاه مناقصه‌گزار) درنظر دارد ارزیابی کیفی جهت اجرای عملیات ساختمانی پست‌های فوق توزیع ۱۳۲/۲۰ کیلوولت خواجوی کرمانی(کرمان ٤)، کرمان ۵، شهرک صنعتی خیرفت، باستانی پاریزی(شهرک صنعتی سیرجان)، جوزم، رابر، ساردوئیه، میانچیل و پست انتقال ۲۳۰/۲۰ کیلوولت هامون به شماره ثبت ۲۰۰۱۰۰۱٤۰٦۰۰۰۰۵٦ را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری ارزیابی کیفی از دریافت اسناد و تحویل اسناد استعلام ارزیابی کیفی تا تهیه لیست پیشنهاددهندگان دارای صلاحیت از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است پیشنهاددهندگان در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در فراخوان محقق سازند.

لذا از کلیه شرکت‌های واجد شرایط مرتبط با موضوع فوق‌الذکر که مایل به شرکت در ارزیابی کیفی هستند به شرح ذیل دعوت می‌گردد.

۱-**تاریخ انتشار فراخوان در سامانه:** ساعت ۱۲ روز چهارشنبه مورخ ۱٤۰۱/۱۱/۱۲

۲- **آخرین مهلت دریافت مدارک استعلام ارزیابی کیفی از سامانه:** ساعت ۱۹روز سه‌شنبه مورخ ۱٤۰۱/۱۱/۱۸

۳- آخرین مهلت بارگذاری اسناد به همراه اسناد و مدارک درخواستی حداکثر تا ساعت ۸ صبح روز چهارشنبه مورخ ۱٤۰۱/۱۲/۰۳

٤- بابت دریافت اسناد ارزیابی وجهی اخذ نخواهد شد.

۵- سایر شرایط و اطلاعات مربوط به فراخوان در اسناد استعلام ارزیابی کیفی موجود می‌باشد.

- به مدارک و اسناد فاقد امضاء، مخدوش و غیرمستند ترتیب اثر داده نخواهد شد و پس از بررسی اسناد و مدارک بارگذاری شده در چارچوب ضوابط و مقررات از شرکت‌های واجد شرایط برای دریافت اسناد مناقصات دعوت بعمل می‌آید. بدیهی است بارگذاری مدارک هیچگونه حقی را برای متقاضیان جهت شرکت در مناقصه ایجاد نخواهد کرد.

- دارا بودن گواهینامه صلاحیت پیمانکاری معتبر با پایه حداقل ٤ در رشته ابنیه و ساختمان از سازمان برنامه و بودجه کشور و همچنین گواهی ایمنی معتبر از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی جهت شرکت در ارزیابی کیفی الزامیست.

- سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد ارزیابی مندرج است.

ضمناً این آگهی در سایت اینترنتی به آدرس‌های WWW.Tavanir.org.ir، www.krec.co.ir ،http://iets.mporg.ir و در دسترس می‌باشد.

روابط عمومی شرکت سهامی برق منطقه‌ای کرمان

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۱/۱۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۱/۱۲

چهره

هیچ فردی زیر آوار باقی نمانده است

پایان عملیات امداد و نجات در زلزله‌خوی

وزیر کشور از پایان عملیات امداد و نجات در زلزله خوی خبر داد و تاکید کرد: اکنون در مرحله اسکان اضطراری هستیم که در این خصوص نیز اقدامات قابل توجهی انجام شده است.

به گزارش ایلنا، احمد وحیدی با اشاره به اتمام عملیات امداد و نجات در روستاهای آسیب دیده از زلزله ۵.۹ ریشتری خوی گفت: اکنون در مرحله اسکان اضطراری هستیم که در این خصوص نیز اقدامات قابل توجهی انجام شده است.

وی در جمع اهالی یکی از روستاهای آسیب دیده نزدیکی محل کانون زمین لرزه ۵.۹ ریشتری خوی اظهار کرد: کمپ‌های متعددی برای اسکان زلزله زدگان ایجاد شده و چادرهای زیادی هم بین مردم توزیع شده است. وزیر کشور با اشاره به آسیب حدود ۷۰ روستا از زلزله خوی، تصریح کرد: گروه‌های امداد و نجات بررسی‌های لازم را درخصوص وضعیت همه افراد در روستاهای آسیب دیده انجام داده‌اند و درحال‌حاضر، کسی زیر آوار باقی نمانده است. وحیدی از برنامه‌ریزی برای تکمیل مرحله اسکان اضطراری خبر داد و خاطرنشان کرد: همچنین تلاش برای تهیه غذای گرم را دنبال می‌کنیم.

وی با بیان اینکه نیروهای اورژانس حضور به موقعی در رسیدگی به بیماران و مصدومان داشته‌اند، ابراز کرد: همه مصدومان به بیمارستان منتقل و بسیاری از آنها سرپایی مداوا شدند؛ فقط تعداد محدودی باید بستری می‌شدند که این امر نیز انجام شده و مشکلی در این خصوص وجود ندارد. به گفته وزیر کشور، بر اثر زلزله خوی، دو نفر فوتی بر اثر زلزله و یک نفر فوتی بر اثر سکته قلبی گزارش شده است که برای خانواده آنان از خداوند متعال تقاضای صبر داریم. وحیدی ادامه داد: مرحله بعدی اقدامات در حوزه مدیریت زمین لرزه، آواربرداری است که در روزهای آینده شروع خواهد شد.

۸ بهمن سال جاری نیز زلزله‌ای به بزرگی ۵.۹ ریشتر حوالی شهرستان خوی در استان آذربایجان غربی را لرزاند. تاکنون بیش از ۶۶ پس‌لرزه بعد از زلزله اصلی در این شهرستان به ثبت رسیده و در چند ماه اخیر این سومین زلزله شدید خوی بوده است.

حضور رهبر معظم انقلاب در مرقد امام خمینی (ره)

رهبر انقلاب اسلامی در نخستین ساعات صبح روز گذشته و در آستانه دهه فجر و چهل و چهارمین سالروز پیروزی انقلاب اسلامی با حضور در حرم امام خمینی (ره) یاد و خاطره بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران را گرامی داشتند.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر رهبر معظم انقلاب، در آستانه ایام الله دهه فجر و چهل‌وچهارمین سالگرد پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب به سنت هر ساله در حرم امام خمینی (ره) و مزار شهدای انقلاب اسلامی حضور یافتند. رهبر انقلاب اسلامی پس از حضور در حرم امام خمینی (ره)، در مزار شهدای حادثه هفتم تیر و شهدای انفجار دفتر نخست وزیری در ۸ شهریور سال ۱۳۶۰ حضور یافتند و یاد شهیدان بهشتی، رجایی و باهنر و یاران شهیدشان را گرامی داشتند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای همچنین بر مزار شهید مدافع امنیت آرمان علی‌وردی و تعدادی از شهدای مدافع حرم، شهدای گمنام و شهدای مدافع سلامت نیز حضور یافتند.

تجدید میثاق هیات دولت با بنیان گذار انقلاب اسلامی

رئیس‌جمهوری با تاکید بر اینکه دولت مردمی بیش از هر زمان دیگر خودش را متعهد به توجه به خواسته‌های مردم می‌داند، گفت: دولت مردمی نسبت به شکل دادن جامعه‌ای مبتنی بر اخلاق، معنویت و عدالت بر اساس آرمان‌های امام راحل، تمام تلاش خود را در عرصه‌های مختلف به کار گرفته است و در این مسیر با امام راحل و آرمان‌های بلند او میثاق بسته است.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دولت، سید ابراهیم رئیسی در آستانه فرارسیدن ایام گرامیداشت چهار و چهارمین سالروز پیروزی انقلاب اسلامی، با بیان اینکه این نکته مهمی است که چگونه بعد از گذشت ۴۴ سال از پیروزی انقلاب اسلامی، این میراث گرانقدر امام علیرغم همه فتنه‌ها، توطئه‌ها و نقشه‌های دشمن و دشمنی‌ها ماندگار شده و جلوه‌های بیشتری هم در دنیا پیدا کرده است، گفت: ماندگاری انقلاب اسلامی ریشه در اخلاص امام و حقانیت این پیام و سخن و دعوت دارد. رئیسی وفاداری جانانه و دلدادگی مردم را دلیل دیگر ماندگاری انقلاب اسلامی عنوان کرد و افزود: دلیل روشن این دلدادگی شهدایی پرشماری هستند که با فاصله‌ای کم از مرقد مطهر امام راحل آرمیده‌اند وجانشان را برای حفاظت و حراست از این انقلاب و تحول بزرگ فدا کردند.

رئیس جمهور با بیان اینکه این انقلاب و این تحول بزرگ را خداوند در دل‌ها ایجاد کرد و خود او هم نگهدار آن است، اظهار داشت: امروز بیش از هر زمانی نیاز داریم که این انقلاب و ابعاد آن و امام و شخصیت عظیمش را به صورت جامع بشناسیم و به دیگران بشناسانیم. در همین راستا کار ارزشمندی در مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام(ره) در تهیه دانشنامه‌ای جامع انجام شده تا جامعه بشری بیش از پیش با شخصیت امام خمینی (ره) آشنا شود.

رئیسی در ادامه با تاکید بر اینکه آرمان‌های امام (ره) در برپایی جامعه‌ای مبتنی بر عقلانیت، عدالت، اخلاق و معنویت را هم باید باور داشت و هم به صورت اجرایی دنبال کرد، خاطرنشان کرد: دشمنان و بدخواهان دنبال این هستند که این اهداف و آرمان‌ها تحقق پیدا نکند. آنها نمی‌خواهند سخنی نو و تمدنی به نام اسلام شکل بگیرد. رئیس‌جمهور گفت: ادعای دشمن این است که ما در عالم حرف نو می‌زنیم، ولی امام (ره) یک نگاه، طرح و تمدنی نو به جامعه بشری عرضه کردند که برا اساس آن جامعه می‌تواند مبتنی بر دین، دنیای خودش را بسازد و می‌تواند با محور قرار دادن دین به تمام نیازهایش جامعه عمل بپوشاند؛ یعنی می‌تواند دنیا و آخرت را جمع و دنیا را زمینه آخرت سعادتمند قرار دهد.

رئیس جمهور با بیان اینکه امروز وظیفه دولت و همه کسانی که در کسوت خدمتگزاری مردم هستند، آن است که در راستای خواست امام راحل، به حقوق و خواست مردم توجه کرده و در راستای اجرای عدالت تلاش کنند، اظهار داشت: امام خمینی (ره) مثل دیگر سیاستمداران عالم نبود که به شکل تشریفاتی و نمایشی دم از مردم می‌زنند، نبود، بلکه حقیقتا مردم و ضرورت حاکم شدن اراده مردم که همان اجرای عدالت است را باور داشت.

وی با تاکید بر اینکه دولت مردمی بیش از هر زمان دیگر خودش را متعهد به توجه به خواسته‌های مردم می‌داند، اضافه کرد: دولت مردمی نسبت به شکل دادن جامعه‌ای مبتنی بر اخلاق، معنویت و عدالت بر اساس آرمان‌های امام راحل، تمام تلاش خود را در عرصه‌های مختلف به کار گرفته است و در این مسیر با امام راحل و آرمان‌های بلند او میثاق بسته است.

رئیس جمهور با بیان اینکه از خداوند متعال یاری می‌خواهیم تا اخلاص و عمل صالح را از امام راحل بیاموزیم، تصریح کرد: امروز جامعه ما بیش از هر چیز نیازمند این است که امیدوار زندگی کند. ما که ظرفیت‌های کشور، ذخایر مادی و معنوی و به ویژه ظرفیت نیروی انسانی کارآمد جوان کشور را می‌شناسیم، می‌دانیم و معتقدیم آینده بسیار درخشان خواهد بود.

رئیسی با اشاره به اینکه معتقدیم علیرغم همه کارشکنی‌ها، جامعه اسلامی به پیش خواهد رفت و تمدن نوین اسلامی را امری کاملا دست یافتنی و تحقق یافتنی می‌دانیم، خاطرنشان کرد: هر کسی با قلم، عمل و اقداماتش مردم را امیدوار کند بدانند که در جهت راهبرد رهبری معظم انقلاب اسلامی و نظام حرکت کرده و هر کس با اقدام یا عدم اقدام، با فعل یا ترک فعل با ایجاد شائبه‌ها و گره‌های ذهنی در مردم، ایجاد یأس کند، بداند یا ندانند و بخواهد یا نخواهد در جهت راهبرد دشمن حرکت کرده است.

ضرورت امیدآفرینی برای دوستداران انقلاب

در این مراسم همچنین حجت‌الاسلام و المسلمین سید حسن خمینی تولیت مرقد مطهر حضرت امام خمینی(ره) در سخنانی امیدآفرینی برای دوستداران انقلاب و مایوس کردن دشمنان را از ضرورت‌های امروز جامعه عنوان کرد و گفت: امروز در مواجهه با یک امپراتوری رسانه‌ای هستیم که دقیقا امید مردم را هدف قرار داده است. ما حتما با هم تفاوت دیدگاه و نظر داریم ولی در یک چیز متفقیم و آن این است که درخت تناور جمهوری اسلامی، بن مایه حرکتی آینده ماست و باید امید دشمنان در نگونساری برگی از این درخت تناور مایوس شود چه رصد به اصل آن. وی افزود: لازمه این مهم آن است که نقاط قوت را با زبان روز و هنرمندانه تبیین و نقاط ضعف را برای حل آن و نه برای مچ‌گیری در جامعه گوشزد کنیم تا دل‌ها و دست‌ها را به هم گره بزنیم.

مدیرعامل هلدینگ فولاد متیل:

داشتن روایتی روشن از فلسفه وجودی سازمان؛ گامی به سوی توسعه پایدار

برند هربنگاه اقتصادی بر اساس جایگاه آن در دیدگاه مشتری و درک و احساس کلی نسبت به سازمان تعریف می‌شود. به همین دلیل موفقیت هر برند وابسته به تمایزات آن با رقبا و ایجاد تصویری مثبت از فعالیت‌ها در ذهن مخاطب است. اقدامات و سیاستگذاری‌های شرکت فولاد مبارکه در طول بیش از ۳ دهه فعالیت، حیات و توسعه این شرکت، امروز موجب شده تا نام این شرکت به عنوان برندی شناخته شده و قابل اعتماد نزد بازار مصرف مخاطبان و مردم شناخته شود. بنیان‌گذاری هلدینگ فولاد متیل نیز که با هدف فروش محصولات فولادمبارکه در بازار کشور و تامین نیاز مصرف کنندگان داخلی فولاد انجام شد، گام بلندی در مسیر ایجاد رضایتمندی برای مشتری و تقویت برند گروه فولادمبارکه و هلدینگ فولاد متیل بوده است.

به گزارش روابط عمومی هلدینگ فولاد متیل، مهندس رضا حیدری، مدیرعامل هلدینگ فولاد متیل نیز در این زمینه معتقد است داشتن روایتی روشن از فلسفه وجودی هر سازمان که در نهایت منجر به رضایتمندی مشتری و حک شدن نام مجموعه در اذهان عمومی خواهد شد، گامی در جهت توسعه پایدار و داشتن یک برند موفق است. مدیرعامل هلدینگ فولاد متیل در یادداشتِ پیش روی شما، به اهمیت و جایگاه برند سازمانی پرداخته است که در ادامه می‌خوانید:

ایجاد یک تصویر روشن و خوشنام که منجر به جذب مشتری و گسترش بازار فروش و مصرف شود، در ابتدا برای شرکت‌های تولیدکننده محصولات پرمصرف همچون موادغذایی و مواد شوینده مطرح شد و مدیران به سمت برندسازی و رضایت مشتری حرکت کردند؛ اما با گذر زمان، کمپانی‌های صنعتی نیز که صرفا با مصرف‌کننده نهایی ارتباط مستقیم نداشتند و نقش عمده آنها در ایجاد زیرساخت و توسعه کلان کشور بود، به اهمیت برند سازمانی پی بردند و در این مسیر ورود کردند.

بنابراین در شرایط فعلی، داشتن یک روایت روشن از هر بنگاه اقتصادی، صنعتی، تولیدی و... به عنوان یک امر مهم و غیرقابل انکار بوده و ایجاد یک تصویر روشن و درست از فعالیت‌های آن برای تمامی بخش‌ها از عموم جامعه گرفته تا ذی‌نفعان درون سازمانی همتی بالا را می‌طلبد که تنها با تکیه بر خرد جمعی آن مجموعه شکل خواهد گرفت؛ چراکه با گذر زمان و تغییر نسل، در صورت نبود یک روایت روشن از فلسفه وجودی سازمان، ممکن است این روایت و تصویر، دستخوش تغییر گردد.

از سوی دیگر با توجه به قدرت رسانه‌های جهانی و اثراتی که می‌توانند در ثبت تصویر فعالیت‌های یک مجموعه داشته باشند و گاهی اوقات آگاهانه به سمت تغییر و دورکردن اذهان عموم جامعه بروند و نهایت، یکپارچگی سرمایه‌های انسانی آن مجموعه از روایت واقعی آن سازمان دور شود، بنابراین لزوم ثبت یک روایت و برند مشخص از سازمان به شدت احساس می‌شود.

در واقع می‌توان گفت: روایت صحیح و ثبت برند می‌تواند بینش و شاکله اصلی که بر اساس آن مجموعه بنیان گذاشته شده را نشان دهد. در این میان یکی از شرکت‌های بزرگ صنعتی که امروز با نام و برند آن آشنایی داریم یعنی «فولادمبارکه»، بعد از گذشت ۳۰ سال از بهره‌برداری آن، به عنوان یکی از برندهای مطرح در صنعت کشور و منطقه شناخته شده و زیرمجموعه‌های آن نیز مانند هلدینگ فولاد متیل نیز که بنیاد آن همزمان با راه اندازی شرکت فولادمبارکه گذاشته شد، تا به امروز در تلاش بوده‌اند تا ضمن ایجاد رضایتمندی برای مشتری، برندی مطرح در کشور و منطقه داشته باشند.

شرکت فولاد مبارکه، امروز تنها به عنوان یک صنعتگر بزرگ و اقتصادی مطرح نیست، بلکه می‌توان از آن به عنوان الگو برای دیگر صنایع کشور یاد کرد که با نگاهی بر آن بتوانیم به سمت ایجاد شرکت‌های دیگری همچون فولاد مبارکه حرکت کنیم.

امروز نیز می‌بینیم با گذشت ۳۰ سال از افتتاح و راه اندازی شرکت فولادمبارکه که ساخت، بهره‌برداری و توسعه آن تاریخش را رقم زده، از ابتدای امر نگاه توسعه‌ای و آبادانی کشور در مدیریت این مجموعه حاکم بوده و به دنبال آن نیز هلدینگ فولادمتیل

هم با هدف پیشبرد توسعه، بنیادش گذاشته شد تا محصولات فولادمبارکه را در سراسر کشور به فروش برساند و تمامی صنعتگران از واحدهای بزرگ گرفته تا صنایع خرد را از محصولاتش بهره‌مند گرداند. حال دغدغه‌ای که امروز وجود دارد و باید بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد، تعریف روشن و واقعی از جایگاه صنعت فولادمبارکه و شرکت‌های زیرمجموعه آن است تا جامعه نیز ضمن آشنایی با این برند بزرگ، با دید باز و بدور از ابهام به آن بنگرد.

در مجموع می‌توان گفت: آنچه منجر به داشتن برند سازمانی موفق می‌شود، شناخت صحیح و روشن جامعه از آن مجموعه است که جز با یکپارچگی در میان شاکله‌های اصلی مجموعه بوجود نخواهد آمد و به عموم مخاطبین منتقل نخواهد شد.

«آگهی مناقصه عمومی شماره ۲۰۰۱۰۰۵۲۶۵۰۰۰۳۴۷»

شهرداری کرج در نظر دارد برابر بودجه مصوب شورای اسلامی شهر، پروژه مندرج در جدول ذیل را از طریق مناقصه عمومی به پیمانکاران واجد شرایط واگذار نماید.

ردیف	شرح پروژه	مبلغ پروژه به ریال	مبلغ سپرده به ریال	رتبه لازم	درصد تضامین قرارداد
۱	احداث و تجهیز پارک‌های محله‌ای- فاز دوم پارک شهید مصطفایی منطقه یک- تا سقف اعتبار	۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۵ ابنیه	۵۰٪

۱- سپرده شرکت در مناقصه به یکی از روش‌های ذیل ارائه گردد: ضمانت‌نامه بانکی معادل مبلغ فوق که به مدت ۹۰ روز اعتبار داشته و قابل تمدید باشد و یا واریز فیش نقدی به مبلغ فوق به حساب ۷۰۰۷۸۶۹۴۸۶۲۳ بانک شهر ۲- برندگان نفر اول و دوم مناقصه هرگاه حاضر به انعقاد قرارداد نشوند سپرده آنان به ترتیب ضبط خواهد شد ۳- مبلغ ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال به‌عنوان هزینه خرید اسناد به حساب ۷۰۰۷۸۵۳۱۳۷۹۵ به نام شهرداری کرج از طریق سامانه الکترونیک دولت (ستاد) به آدرس WWW.SETADIRAN.IR می‌بایست واریز گردد. ۴- متقاضیان می‌توانند از تاریخ انتشار آگهی تا ساعت ۱۳:۰۰ تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۶ جهت خرید اسناد مناقصه به سامانه الکترونیک دولت (ستاد) مراجعه نمایند. ۵- شرکت‌کنندگان می‌بایست ضمن بارگذاری ضمانت‌نامه شرکت در مناقصه در سامانه ستاد، نسبت به تحویل اصل ضمانت‌نامه تا ساعت ۱۳:۰۰ تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۲۶ به آدرس کرج- میدان توحید- بلوار بلال- شهرداری کرج طبقه هفتم اداره امور پیمانها و قراردادها اقدام نمایند. ۶- در صورت بروز هرگونه تناقض در موارد مندرج در آگهی با سامانه ستاد، ملاک عمل سامانه ستاد خواهد بود. ۷- پیشنهادات رسیده در مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۳۰ در کمیسیون عالی معاملات شهرداری کرج مطرح و پس از بررسی و کنترل، برنده مناقصه اعلام خواهد شد. ۸- هزینه چاپ آگهی به عهده برنده مناقصه می‌باشد.

جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۳۵۸۹۲۴۲۳- ۰۲۶ تماس و یا به سایت www.karaj.ir مراجعه نمائید./۱۰۶

اداره امور قراردادها و پیمانها- شهرداری کرج

نوبت دوم ۵۹۵م الف

هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

آگهی موضوع ماده ۳ قانون ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره ثبت اسناد و املاک بندر گناوه

برابر رای شماره ۱۳۹۳۶۰۳۲۴۰۰۱۰۰۷۹۹۸ مورخ ۱۳۹۳/۸/۱۵ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک بندر گناوه تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی **آقای ابراهیم غلامی فرزند غلامحسین به شماره شناسنامه ۲۸۰ کدملی ۳۵۳۹۶۳۶۰۲۱ صادره از گناوه** را نسبت به ششدانگ عرصه و اعیان یک باب خانه به **مساحت ۱۶۳/۶۰ مترمربع در قسمتی از پلاک ۹۱۷ اصلی واقع در امامزاده گناوه** خریداری معالواسطه از **آقای محمد استادزاده و شرکاء** محرز گردیده است.

لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد صدور سند مالکیت مانع مراجعه متضرر به مراجع ذیصلاح قضایی نمی‌باشد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۲۷ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۱/۱۲ محمد چهابدار، رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان گناوه

آگهی مفقودی

برگ سبز تراکتور به شماره پلاک ۲۵ک ۹۳۶ ایران ۳۱ و به شماره موتور ۵۸۹۵۲۴ و به شماره گیربکس ۶۵۰۹۷۳۰۸ و به شماره پلاک سینی ۷۷۰۷۴۹ به نام قدرت بهرامی مفقود گردیده و از اعتبار ساقط است.

خرم‌آباد

گسترش صنعت
چهارشنبه
۱۲ بهمن ۱۴۰۱
۱۰ رجب ۱۴۴۴
اول فوریه ۲۰۲۳
شماره ۲۲۵۹
پیاپی ۳۵۷۷

حق بیمه خاص برای خودروهای خاص

لاکچری‌ها به محیط‌زیست فکر نمی‌کنند

جای خالی بیمه بدنه در قانون

مجوز ساخت نیروگاه‌های خورشیدی ۲۰ کیلوواتی روی سقف سوله صادر می‌شود

فرصت ویژه سرمایه‌گذاری در شهرک‌های صنعتی

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت از فرصت ویژه سرمایه گذاری برای ساخت نیروگاه‌های خورشیدی ۲۰کیلوواتی بر روی سقف سوله و محوطه‌های در اختیار واحدهای فعال مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی کشور خبر داد. به گزارش روابط عمومی سازمان شهرک‌های صنعتی ایران، وزارت صنعت، معدن و تجارت، علی رسولیان ضمن بیان این مطلب افزود: این موضوع در قالب طرحی حمایت گرانه توسط صندوق ملی محیط زیست در راستای تامین مالی نیروگاه‌های خورشیدی ۲۰کیلو واتی به صورت ویژه برای واحدهای مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی و با هدف ایجاد نیروگاه‌های انرژی خورشیدی کوچک‌مقیاس بر روی سقف سوله و محوطه در اختیار این واحدها اجرا می‌شود.

عکس: صمت

علاوه بر انعقاد قرارداد خرید تضمینی ۲۰ساله از سوی ساتبا تسهیلات کم بهره برای ساخت نیروگاه‌های خورشیدی از سوی صندوق ملی محیط‌زیست به متقاضیان واجد شرایط ارائه می‌شود

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت با تاکید بر فرصت ویژه سرمایه‌گذاری در شهرک‌های صنعتی گفت: در این طرح علاوه بر انعقاد قرارداد خرید تضمینی ۲۰ساله از سوی ساتبا (سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره وری انرژی برق) تسهیلات کم بهره برای ساخت نیروگاه‌های مذکور از سوی صندوق ملی محیط‌زیست به متقاضیان واجد شرایط ارائه می‌شود.

مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران ادامه داد: این طرح که در راستای کاهش آلاینده‌ها و جلوگیری از تخریب محیط زیست برنامه ریزی شده است، با همکاری سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره وری انرژی برق (ساتبا) و بانک توسعه تعاون به مرحله اجرا در می‌آید.

رسولیان با اشاره به مزایای اطرح یادشده، تصریح‌کرد: قرارداد خرید تضمینی ۲۰ساله با ساتبا و درآمدزایی مطمئن و بلندمدت، تامین ۸۰ درصد سرمایه‌گذاری مورد نیاز از طریق صندوق ملی محیط زیست تا سقف ۴۰۰ میلیون تومان و تسهیلات کم بهره حداکثر ۱۴درصد با اقساط پنج ساله از مهمترین مزایای این طرح خواهد بود.

وی خاطرنشان‌کرد: متقاضیان طرح یاد شده، واحدهای فعال مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی سراسر کشور دارای انشعاب برق و حداقل ۲۰۰مترمربع فضای سقف سوله رو به جنوب هستند که اعتبارسنجی لازم در نظام بانکی برای ارائه تسهیلات به آنها نیز انجام خواهد شد.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت اظهار داشت: در طرح حاضر به‌منظور سهولت و استانداردسازی فرآیندها، تسهیلات صندوق ملی محیط زیست فقط به نیروگاه‌های ۲۰کیلووات تعلق می‌گیرد، اما در صورت عدم تمایل به استفاده از این تسهیلات، امکان نصب نیروگاه در سایر مقیاس‌ها طبق شرایط اعلامی در سامانه «مهرسان» وزارت نیرو نیز وجود دارد.

رسولیان افزود: در حال حاضر فرض بر تزریق برق تولیدی به شبکه و قرارداد خرید تضمینی مطابق ماده ۶۱ قانون اصلاح الگوی مصرف است، اما در صورت عدم تمایل به استفاده از تسهیلات نیز ساز وکار برق بر اساس تفاهم نامه میان ساتبا و سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران مد نظر قرار می‌گیرد و یکی از وثیقه‌های طرح نیز قرارداد خرید تضمینی با ساتبا است.

▣ ایجاد شهرک صنعتی تخصصی انرژی خورشیدی در قزوین

ایجاد شهرک صنعتی تخصصی انرژی خورشیدی در منطقه «زین آباد» استان قزوین به وسعت ۷۸۵ هکتار و توسعه شهرک صنعتی اردبیل ۲ در استان اردبیل به وسعت ۱۷ هکتار از جمله شهرک‌ها و نواحی صنعتی است که با هدف پاسخ به نیازها و تقاضاهای موجود با تصویب هیات مدیره سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران در سالجاری به میزان مساحت‌های یاد شده، توسعه داده می‌شوند. با ایجاد و توسعه این شهرک‌ها و نواحی صنعتی، ۸۰۲ هکتار به مساحت اراضی در اختیار شهرک‌ها و نواحی صنعتی کشور افزوده می‌شود تا شرکت‌های استانی تابعه سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران بتوانند نسبت به جذب سرمایه‌گذاران و به‌تبع آن ایجاد شغل پایدار در سطح کشور، اقدام کنند.

▣ کارنامه یکساله شهرک‌های صنعتی

از ابتدای سال ۱۴۰۱ تاکنون ایجاد یا توسعه ۱۸ شهرک و ناحیه صنعتی در ۹ استان کشور به وسعت بیش از ۲ هزار هکتار به تصویب هیات مدیره سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران به‌عنوان مجمع عمومی شرکت شهرک‌های صنعتی استان‌ها رسیده است که برای طی فرآیند تصویب نهایی به مراجع قانونی ذی‌ربط ارسال شد.

در سال ۱۴۰۰ نیز، ایجاد یا توسعه ۴۸ شهرک و ناحیه صنعتی در ۲۳ استان کشور به وسعت بیش از هفت‌هزار هکتار به تصویب هیات مدیره سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران به‌عنوان مجمع عمومی شرکت شهرک‌های صنعتی استان‌ها رسید که برای طی فرآیند تصویب نهایی به مراجع قانونی ذی‌ربط ارسال شد.

در راستای تحقق شاخص مصوب افزایش سطح اراضی صنعتی در اختیار، با مجموعه اقدامات انجام شده در شرکت‌های استانی و ستاد سازمان در سال ۱۴۰۰ با رشد بیش از ۲۸۸ درصد نسبت به عملکرد سال ۱۳۹۹ این شاخص، بیش از هفت‌هزار هکتار به مجموع سطح اراضی صنعتی در اختیار در شهرک‌ها و نواحی صنعتی کشور افزوده شده است که برای واگذاری این اراضی به متقاضیان سرمایه گذاری و کارآفرینی، در چارچوب ضوابط و مقررات مربوطه و برنامه های مصوب نسبت به آماده سازی و واگذاری این اراضی اقدام خواهد شد.

با تهیه و ارسال گزارش ضرورت ایجاد و مکان‌یابی شهرک یا ناحیه صنعتی به لحاظ فنی و اقتصادی توسط شرکت شهرک‌های صنعتی هر استان و پس از بررسی و بازدید میدانی کارشناسان معاونت فنی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، گزارش اظهار نظر کارشناسی به هیأت مدیره ارائه و در صورت تأیید مورد تصویب قرار می‌گیرد.

مطابق ضوابط و مقررات قانونی و مفاد بند ۸ قانون راجع به تاسیس شرکت شهرکهای صنعتی ایران، مجمع عمومی شرکت شهرکهای صنعتی ایران موظف است با توجه به سیاست‌های دولت جمهوری اسلامی ایران و با تصویب هیات دولت برای افزایش تعداد شهرک‌های صنعتی اقدام لازم را انجام دهد. همچنین مجمع عمومی شرکت های تابعه (هیات مدیره سازمان صنایع کوچک و شهرک های صنعتی ایران) می تواند با توجه به نیاز و ضرورت نسبت به توسعه شهرک‌ها و نواحی صنعتی مصوب اقدام نماید. به استناد مفاد قانون حمایت از ایجاد نواحی صنعتی روستایی، مصوبه هیات مدیره سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران به‌عنوان مجمع عمومی شرکت‌های استانی تابعه، شرط لازم برای تصویب نواحی صنعتی جدید با وسعت زیر ۵۰ هکتار است و در عین حال تصویب نهایی آن مشروط به تایید و اخذ مصوبه شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان است.

سخن پایانی

سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران و شرکت‌های استانی تابعه آن اکنون با دارا بودن ۵۰۹ شهرک و ۳۴۰ ناحیه صنعتی و پنج منطقه ویژه اقتصادی درحال بهره برداری، ۸۵ شهرک و ناحیه صنعتی تخصصی، ۶ شهرک فناوری، ۴۰ مرکز خدمات فناوری و کسب و کار، دو مجتمع فناوری اطلاعات و خدمات نرم افزاری، ۱۰۰هزار و ۵۸ قرارداد منعقده و بهره برداری از ۴۹ هزار و ۸۸۲ واحد صنعتی و سه‌هزار و ۲۷۰ واحد کارگاهی، زمینه اشتغال مستقیم ۹۹۸ هزار و ۵۹۵ نفر را در سراسر کشور فراهم کرده است.

عملکرد ایران‌خودرو در یک سال گذشته

ایران‌خودرو

چالش‌ها

ابهام در شیوه نهایی قیمت‌گذاری

تداوم مشکلات تبادلات و تعاملات بین‌المللی

تداوم انتظارات تورمی در تمامی بازارها

از بهمن ۱۴۰۰ تا بهمن ۱۴۰۱

- آغاز تولید موتور EFP
- عبور تولید از نیم میلیون دستگاه
- برنامه صادرات دوهزار دستگاه خودرو به روسیه
- شکستن رکورد عرضه سال ۱۴۰۰ (۶۰ هزار و ۶۴۵ دستگاه)
- تولید هایما S8
- معرفی نخستین نمونه نیمه صنعتی تارا تمام برقی
- آغاز عرضه خودرو در بورس کالا
- رونمایی ری‌را
- تفاهم‌نامه همکاری تولید مشترک خودرو اقتصادی توسط ایران‌خودرو و سایپا
- معرفی کراس اوور ملی ایران‌خودرو
- اجرای مرحله نخست طرح ویژه جهش کیفیت و خدمات در حوزه موتور و گیربکس
- عبور از مرز سه هزار دستگاه تولید روزانه
- متعهد شدن مدیران گروه صنعتی ایران‌خودرو برای تولید خودروی بدون کسری
- طراحی هم‌زمان مدل‌های بنزینی و برقی خودروی ری‌را
- معرفی قوی‌ترین موتور سه سیلندر داخلی
- بازدید ریاست جمهوری و صدور ۸ فرمان
- معرفی ۲۰۶ تیپ ۳

۱۴۰۰/۱۲ | ۱۴۰۱/۱ | ۱۴۰۱/۲ | ۱۴۰۱/۳ | ۱۴۰۱/۴ | ۱۴۰۱/۵ | ۱۴۰۱/۶ | ۱۴۰۱/۷ | ۱۴۰۱/۸ | ۱۴۰۱/۹ | ۱۴۰۱/۱۰

- تکمیل و تجاری‌سازی بیش از شش هزار دستگاه خودرو در یک روز
- افزایش گارانتی محصولات ایران‌خودرو به سه سال یا ۶۰ هزار کیلومتر پیمایش
- ایجاد مرکز مدیریت توسعه محصول و فناوری زنجیره ارزش ایران‌خودرو
- حذف خودرو ناقص از فرآیند تولید ایران‌خودرو
- شکسته‌شدن رکورد چهارساله تولید کامل (تولید ۱۳۵ هزار و ۶۸۷ دستگاه خودرو سواری از ابتدای امسال تا ۲۷ خردادماه و افزایش ۵۴ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته)
- امضای تفاهم نامه‌ای اتحاد استراتژیک ایران‌خودرو و سایپا
- صفر شدن خودروهای ناقص سایت مرکزی
- به صفر رسیدن خودروهای ناقص در گروه صنعتی ایران‌خودرو
- طراحی محصول TF21
- توقف تولید محصولات سمند و پژو ۴۰۵
- افزایش ظرفیت روزانه تولید موتور ملی به تعداد بیش از هزار دستگاه
- شکستن رکورد تولید ۱۴۰۰ (۴۶۱ هزار دستگاه خودرو تا پایان روز ۳۰ آذر ۱۴۰۱)
- صرفه‌جویی ۲۱۰۰ میلیاردی دستاورد عبور مستقیم در ایران‌خودرو
- ثبت رکورد جدید عرضه با ۵۹ هزار و ۹۲۷ دستگاه

پیش از بهمن سال ۱۴۰۰

- افزایش بهای تمام‌شده
- مشکلات تامین قطعات
- تولید با کسری
- حاشیه بازار و تقاضای واسطه‌ای
- انباشت خودروهای ناقص
- قیمت‌گذاری تکلیفی

www.ikco.ir | @ikco_ir

قیمت‌گذاری دستوری، بلای جان صنعت است

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار با تاکید بر اینکه این سازمان از ادامه عرضه خودرو در بورس کاملا دفاع می‌کند، گفت: توقف عرضه خودرو در بورس کالا تبعات عجیبی خواهد داشت. به گزارش ایسنا، مجید عشقی با بیان اینکه قیمت‌گذاری دستوری بلای جان صنعت است، اظهار کرد: برخی تمایل دارند تجربه‌های دیگران را بارها تجربه کنند. اگر درباره فولاد و پتروشیمی هم کوتاه می‌آمدیم، زیان انباشته‌ای که در خودروسازها وجود دارد در آنجا هم اتفاق می‌افتاد. او ادامه داد: صنعت خودرو چندین سال است که توسط شورای رقابت و سازمان حمایت گروگان گرفته شده است. سازمان بورس هم در ابتدا با عرضه خودرو در بورس مخالف بود، اما باتوجه به ساختار این صنعت به این نتیجه رسیدیم که این صنعت راه نجاتی جز این ندارد. رئیس سازمان بورس با اشاره به معاملات خودرو در بورس کالا عنوان کرد: ممکن است در ابتدا خودروها بالاتر از نرخ بازار معامله شوند، اما بعد از مدتی قیمت به تعادل می‌رسد. عشقی ادامه داد: ۲۰۰ هزار میلیارد تومان توسط مجموع خودروسازها توزیع می‌شود که ۱۰۰ هزار میلیارد تومان آن مانند یک یارانه کور در یک قرعه‌کشی و ۱۰۰ هزار میلیارد تومان آن پشت پرده توزیع می‌شود. او با تاکید بر اینکه سازمان بورس عرضه خودرو در بورس را با جدیت پیگیری و از آن دفاع می‌کند، عنوان کرد: اگر عرضه ادامه پیدا نکند امیدی به زنده شدن صنعت خودرو وجود ندارد. افرادی که ابتدای سال خودرو خریدند تاکنون سود زیادی کردند اما سهامدارانی که سهام خودروسازها را خریدند باید متحمل ریسک شوند. توقف عرضه خودرو در بورس پیامدهای عجیبی خواهد داشت.

صمت وضعیت بیمه‌ای خودروهای نامتعارف را بررسی کرد

حق بیمه خاص برای خودروهای خاص

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

بخشی از خودروهایی که در کشور تردد دارند، جزو خودروهای گران‌قیمت و لوکس هستند که براساس ارزش بالایی که دارند پوشش بیمه‌ای خاصی را می‌طلبند. با نگاهی به خیابان، مدل‌های مختلفی از خودروهای گرانقیمت به چشم می‌خورند که ارزش بعضی از این خودروها بیش از میلیاردها تومان است؛ حتی قیمت آینه بنز E۲۵۰ با قیمت یک خودرو داخلی برابری می‌کند. شاید فکر کنید اگر خودرو بنز در تصادف با پراید صدمه ببیند و راننده پراید مقصر باشد، جبران خسارت این خودروهای لوکس چه روندی خواهد داشت؟ از آنجا که تعداد چنین خودروهایی در جامعه افزایش یافته، توجه به خسارت آنها در قوانین بیمه‌ای امری ضروری به‌نظر می‌رسد. از خسارت خودروهای گرانقیمت با عنوان خسارت خودرو نامتعارف یاد می‌شود. صمت در گزارش پیش‌رو درباره پوشش‌های بیمه‌ای خودروهای لوکس، با کارشناسان صنعت بیمه به‌گفت‌وگو نشسته که در ادامه می‌خوانید.

عکس: صمت

در کشورهای دیگر، برعکس ایران، حق‌بیمه خودروهای لوکس و گرانقیمت ارزان‌تر است

خودروهای متعارف و نامتعارف

براساس تبصره ۴ ماده ۹ قانون بیمه اجباری خسارات واردشده به شخص ثالث بر اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه منظور از خودرو متعارف خودرویی است که «نرخ آن کمتر از ۵۰ درصد سقف تعهدات بدنی که در ابتدای هر سال مشخص می‌شود، باشد.» براساس تبصره ۳ ماده ۹ قانون یادشده «خسارت مالی ناشی از حوادث رانندگی صرفا تا میزان خسارت متناظر وارده به گران‌ترین خودرو متعارف از طریق بیمه‌نامه شخص ثالث یا مقصر حادثه قابل‌جبران خواهد بود.» بنا بر آنچه در قانون بیمه اجباری خسارات واردشده به شخص ثالث بر اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه آمده، اگر راننده خودرو پراید به‌علت تقصیری که داشته با خودرو بنز تصادف کند و سپر و چراغ‌های خودرو بنز آسیب ببیند و هزینه تعمیر یا تعویض چراغ‌ها و سپر خودرو یادشده ۲۰۰ میلیون تومان برآورد شود، راننده مقصر و بیمه مکلف به جبران مبلغ مذکور نیست، بلکه بر این مبنا محاسبه می‌کنند که یک خودرو زیر ۲۰۰ میلیونی اگر چراغ‌ها و سپر آن تعویض یا تعمیر شود، چقدر هزینه دارد و صرفا تا همین هزینه قابل‌جبران است و برای مابقی خسارت، اگر مالک خودرو گرانقیمت بیمه بدنه دارد، باید صرفا از طریق بیمه بدنه، خسارت خود را جبران کند.

نحوه محاسبه خسارت خودرو نامتعارف

بنا بر قانون بیمه و آنچه گفته شد، محاسبه خسارت در خودروهای نامتعارف با خودروهای متعارف کاملا متفاوت است. باتوجه به شاخص‌ها و تعاریف پوشش‌های بیمه‌ای، به‌طور مثال اگر شما با خودرو تیبا به یک خودرو بنز بزنید و باعث شوید چراغ عقب آن بشکند، لازم نیست هزینه چراغ بنز را پرداخت کنید. باتوجه به اینکه مثلا هم‌اکنون نرخ دناپلاس در بازار حدود ۴۰۰ میلیون تومان است، می‌تواند شاخص و مبنای مناسبی برای گران‌ترین خودرو متعارف در سال ۱۴۰۱ باشد؛ پس با فرض اینکه ارزش چراغ عقب دناپلاس ۲ میلیون تومان باشد، مقدار خسارت قابل پرداخت به مالک بنز فقط ۲ میلیون تومان خواهد بود و بقیه خسارت از مالک پراید قابل‌مطالبه و وصول نخواهد بود و در صورتی که خودرو بنز بیمه بدنه داشته باشد، مالک آن می‌تواند مابه‌التفاوت خسارت را از شرکت بیمه‌گذار بدنه خودرو مطالبه کند. البته طبق تبصره یک ماده ۲ دستورالعمل جدید، در مواردی که انواع قطعات گران‌ترین خودروهای متعارف اختلاف نرخ داشته باشد، گران‌ترین آنها ملاک عمل خواهد بود؛ به‌عبارت دیگر، چنانچه در مثال فوق ارزش چراغ عقب دناپلاس در بازار بین یک تا ۲ میلیون تومان متغیر باشد، باید گران‌ترین چراغ یا همان ۲ میلیون تومان ملاک محاسبه قرار گیرد. طبق تبصره ۲ ماده ۲ دستورالعمل جدید، در مواردی که خودرو نامتعارف یا لوکس دارای قطعاتی باشد که نمونه یا مشابه آن در خودرو متعارف وجود نداشته باشد، نرخ قطعه مشابه آن در گران‌ترین خودرو متعارف ملاک محاسبه ارزیابان خسارت قرار خواهد گرفت.

افزایش حق بیمه تاثیر مستقیم تورم است

حسین سلیمی، کارشناس و فعال صنعت بیمه درباره بیمه خودروهای نامتعارف یا گرانقیمت به صمت گفت: در جبران خسارت‌های مربوط به خودروهای نامتعارف چند وجه داریم. گاهی یک خودرو متعارف با یک خودرو غیرمتعارف (گران‌قیمت) تصادف می‌کند. در این شرایط، خودرو نامتعارف باید برای جبران خسارت از بیمه شخص ثالث خودرو متعارف استفاده کند؛ یعنی پوشش مالی شخص ثالث خودرو متعارف خسارت‌های مالی وارده شده به خودرو نامتعارف را جبران می‌کند. وی ادامه داد: براساس قانون جدید این جبران خسارت حداکثر تا میزان ۵۰ درصد ارزش خودرو متعارف داخلی است. به‌عنوان مثال اگر نرخ خودرو داخلی متعارف ۵۰۰ میلیون تومان باشد، حداکثر پوششی که خودرو متعارف می‌تواند از محل بیمه ثالث برای خودرو نامتعارف جبران کند معادل ۵۰ درصد از ۵۰۰ میلیون تومان است و مازاد این خسارت هم اگر مالک خودرو نامتعارف از طریق قانون اقدام و شکایت کند طبق قانون جدید شخص ثالث، دادگاه مالک خودرو متعارف را محکوم به پرداخت خسارت نمی‌کند. در این روند، مالک خودرو نامتعارف می‌تواند از محل بیمه بدنه خودرو خودش جبران خسارت کند. سلیمی افزود: حالا اگر خودرو نامتعارف در تصادف مقصر باشد. مثلا به دیوار برخورد کرده یا در زمان پارک کردن خسارت دیده و... اینجا هم از محل بیمه بدنه خودرو خسارت‌های واردشده به آن جبران خواهد شد. البته اگر بیمه بدنه را خریداری کرده باشد.

پوشش بیمه‌ای لوکس‌ها

این کارشناس صنعت بیمه درباره وضعیت پوشش بیمه‌ای خودروهای لوکس اظهار کرد: باتوجه به شرایط بیمه‌نامه و نرخ حق‌بیمه، حق بیمه خودروهای لوکس بالاست. البته صاحبان خودروهای لوکس هم توان خرید این نوع بیمه‌نامه را دارند. به دلیل ارزش بالای این خودروها در زمان خسارت از محل بیمه بدنه خسارت‌های واردشده به آنها جبران می‌شود و خسارت‌های وارده از محل بیمه ثالث به هیچ وجه قابل جبران نیست. وقتی قیمت یک خودرو لوکس ۲۰ میلیارد تومان است، حتی خسارت جزئی مانند صدمه دیدن آینه هم از بیمه شخص ثالث خودرو متعارف جبران نمی‌شود. وی درباره اینکه در ایران خلاف کشورهای دیگر حق‌بیمه خودروهای نامتعارف بالاتر است، گفت: اینکه حق‌بیمه خودروهای لوکس در کشورهای دیگر پایین است، مربوط به دسترسی به قطعات، ارتباطات با خودروسازهای جهانی و کیفیت خودروها و مهم‌تر از همه ثبات اقتصادی است.

در کشور ما اینکه ثبات اقتصادی نداریم، درگیری نوسانات شدید ارزی هستیم و خودروهای وارداتی را با نرخ بسیار بالاتری خریداری و وارد می‌کنیم، بر میزان حق‌بیمه این خودروها تاثیرگذار است. در گذشته حق‌بیمه یک خودرو داخلی ۵ میلیون تومانی بسیار کم بود.

همین خودرو اکنون افزایش نرخ داشته و نرخ آن به ۳۰۰ میلیون رسیده که طبیعتا حق بیمه آن به همین میزان بیشتر می‌شود. افزایش نرخ حق‌بیمه خودروها، مربوط به عملیات بیمه نیست و تاثیر مستقیم تورم است که بر حق‌بیمه مانند سایر کالاها و خدماتی که در کشور ارائه می‌شود، تاثیر می‌گذارد. وی ادامه داد: خودروهای نامتعارف یا گرانقیمت و خاص هم تبصره‌ها و پوشش بیمه‌ای خاص خود را دارند. سقف پوشش بیمه بدنه برای خودروهای لوکس را شرکت بیمه تعیین می‌کند.

در این صورت، مالک خودرو طبق اسناد و مدارک مثلا خودرو را فلان قیمت خریداری کرده که این عدد در اثر تورم افزایش پیدا کرده است. افزایش قیمت سایر کالاها و تورم، بر قیمت خودرو هم تاثیرگذار بوده که به همان میزان روی حق‌بیمه هم تاثیر دارد.

در ادامه براساس اظهارات مالک خودرو، کارشناس ارزیاب هم نرخ خودرو را بررسی و تایید می‌کند و بر این اساس پوشش بیمه برای خودرو موردنظر برقرار می‌شود.

> باتوجه به شرایط بیمه‌نامه و نرخ حق‌بیمه، حق بیمه خودروهای لوکس بالاست. البته صاحبان خودروهای لوکس هم توان خرید این نوع بیمه‌نامه را دارند

سقف بیمه برای خودروهای نامتعارف

علیرضا شباهنگ، کارشناس و فعال صنعت بیمه در گفت‌وگو با صمت درباره وضعیت بیمه بدنه و شخص ثالث خودروهای لوکس در کشور، اظهار کرد: در کلیت موضوع، در روند اجرایی بیمه‌نامه‌های شخص ثالث خودروها اعم از خودروهای عادی و لوکس یا به‌عبارتی متعارف و نامتعارف، باتوجه به ضوابط، مقررات و شرایط و مفاد بیمه‌نامه‌ها ممکن است عده‌ای از کارکرد بیمه‌نامه خود راضی یا ناراضی باشند. شباهنگ در ادامه گفت: در قانون شخص ثالث، دارندگان خودروهای لوکس و گرانقیمت اغلب در این زمینه که چرا باوجود پرداخت حق‌بیمه، زمانی که خسارتی به خودرو آنها وارد می‌شود، نمی‌توانند از مزایای آن به‌طور واقعی استفاده کنند، معترض و ناراضی هستند. صاحبان این خودروها مکلفند خسارت‌هایی که به خودروهای دیگر وارد آورده‌اند را جبران کنند، اما در مقابل خسارتی که از طرف مقابل به خودرو آنها وارد می‌شود، تمام و کمال جبران نمی‌شود و باید مسیر بیمه‌ای دیگری را برای جبران خسارت‌شان پیگیری کنند. وی افزود: درباره بیمه‌نامه‌های بدنه، بحث کمی متفاوت است. بیمه بدنه، یک پوشش بیمه‌ای اختیاری است و اغلب صاحبان خودروهای لوکس سراغ آن می‌روند و احساس نیاز بیشتری به داشتن بیمه‌نامه بدنه دارند؛ بنابراین باتوجه به بازار تقاضایی که وجود دارد، شرکت‌های بیمه در حد توان‌شان این خودروها را پوشش می‌دهند و می‌توان گفت پوشش‌های بیمه‌ای تکمیلی خوبی هم برای خودروهای گرانقیمت پیش‌بینی شده تا اگر خسارتی برای آنها پیش آمد تا حد امکان بتوانند از مزایای بیمه‌نامه‌ای که دارند، استفاده کنند.

شباهنگ در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه آیا با افزایش نرخ خودروهای لوکس به‌ویژه در چند سال اخیر، بیمه‌نامه بدنه می‌تواند پاسخگوی خسارت آنها باشد، گفت: در بحث بیمه بدنه، ماده ۱۰ قانون بیمه می‌گوید بیمه‌گذار نباید دارایی خود را کمتر از نرخ واقعی بیمه کند و همیشه این اخطار به بیمه‌گذار داده می‌شود که دارایی (مثلا خودرو) خود را به نرخ واقعی بیمه کند؛ بنابراین سقف بیمه بدنه بستگی به بیمه‌گذار دارد. به‌عنوان مثال، اگر ارزش خودرویی ۳ میلیارد تومان است، بیمه‌گذار ارزش خودرو خود را کمتر اعلام می‌کند تا حق‌بیمه کمتری پرداخت کند و در مقابل، همین فرد زمانی که با خسارتی مواجه می‌شود، عکس این را اظهار می‌کند. پیشنهاد بیمه این است که صاحب خودرو، خودرو خود را با نرخ واقعی بیمه کند تا در مقابل، بیمه هم خسارت او را به‌میزان واقعی بپردازد.

شرکت بیمه، یک بنگاه اقتصادی است

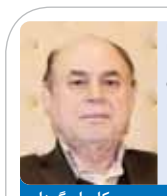
در کشورهای دیگر، برعکس ایران، حق‌بیمه خودروهای لوکس و گرانقیمت ارزان‌تر است. شباهنگ در بیان دلایل این تفاوت اظهار کرد: اقتصاد کشور در وضعیت خاصی قرار دارد و دچار مشکلاتی مانند تحریم، نوسان نرخ ارز، روند صعودی قیمت‌ها و... است که شرایط را برای فعالیت تمام بنگاه‌های اقتصادی سخت کرده است. شرکت بیمه هم به‌عنوان یک بنگاه اقتصادی در همین شرایط در حال فعالیت است؛ به‌عبارتی نمی‌توانیم یک خلأ ایجاد و شرکت بیمه را از سایر بنگاه‌ها جدا کنیم. در حال حاضر جبران خسارت یک خودرو لوکس، اگر به قطعه‌ای هرچند جزئی نیاز داشته باشد تنها با واردات ممکن است. حال این سوال مطرح است که هزینه واردات در وضعیت کنونی چقدر است و شرکت بیمه باتوجه به آن چگونه خسارت را پرداخت می‌کند؟ وی ادامه داد: مشخص است کشوری مانند امارات و ترکیه به‌راحتی به قطعات این خودروها دسترسی دارند و نمایندگی‌های این خودروها در این کشورها به‌طور جدی فعال هستند؛ بنابراین وضعیت بیمه‌نامه‌ها در کشور ما با این کشورها متفاوت خواهد بود که موضوع عجیبی نیست. بخشی از چالش‌های ما در این بخش به تحریم‌ها برمی‌گردد که بر تمام حلقه‌های زنجیره فعالیت اقتصادی در کشور تاثیرگذار بوده و نمی‌توانیم منکر این موضوع باشیم. گاهی به همین دلایل امکان دارد بین بیمه‌گذار و بیمه‌گر چالشی ایجاد شود. این کارشناس بیمه در ادامه اظهار کرد: بیشتر این مشکلات به‌دلیل دسترسی نداشتن به قطعات به‌وجود می‌آید و اینکه ما در ایران برای قطعات این خودروها تعمیر نداریم و بیشتر تعویض قطعات داریم؛ حتی بسیاری از قطعات خودروهای داخلی به‌راحتی در دسترس متقاضی نیست، چه برسد به قطعات خودروهای وارداتی. شباهنگ در این باره که افزایش نرخ خودروها چقدر روی توان پرداخت شرکت‌های بیمه‌ای تاثیرگذار بوده، گفت: بحث بیمه‌نامه‌های بدنه قدری از بیمه‌نامه‌های شخص ثالث جداست. در بیمه‌نامه‌های شخص ثالث، شرکت‌های بیمه‌ای، نه خودشان حق‌بیمه را تعیین می‌کنند و نه خسارت، به‌ویژه میزان دیه را. حق‌بیمه را سازمان بیمه تعیین می‌کند و دیه را سازمان دیگری؛ بنابراین دست شرکت‌های بیمه‌ای بسته است. البته شرایط بیمه بدنه خودرو کمی متفاوت است؛ بنابراین اگر حق‌بیمه برای شرکت بیمه به‌صرفه نباشد، فارغ از رقابتی که در بازار وجود دارد، حق‌بیمه دیگری را به صاحب خودرو پیشنهاد می‌دهد. این کارشناس صنعت بیمه در پایان گفت: هر قدر نرخ خودروها بالا برود، هزینه‌های جبران خسارت این خودروها هم تغییر می‌کند، اما حاشیه سود در بیمه شخص ثالث کمی بیشتر است. البته اگر تهیه قطعات مشکل باشد، بخشی از ضرر و زیان این روند متوجه شرکت‌های بیمه می‌شود.

سخن پایانی

باتوجه به قانون بیمه شخص ثالث، ضرورت خرید بیمه بدنه خودروهای گرانقیمت بیش از پیش احساس می‌شود، چراکه این بیمه‌نامه باقیمانده خسارت در تصادف‌هایی که به بیمه شخص ثالث پرداخت نمی‌کند را پوشش خواهد داد. همچنین از آنجایی که ارزش خودرو در محاسبه بیمه بدنه یکی از گزینه‌های بسیار مهم است، مالکان خودروهای لوکس باید با افزایش نرخ ارز و بالارفتن نرخ خودروهای لوکس نسبت به خرید الحاقیه افزایش سرمایه در بیمه بدنه اقدام کنند.

یادداشت

ضوابط تعیین حق‌بیمه برای لوکس‌ها

کامران گردان
کارشناس و فعال صنعت بیمه

شرکت‌های بیمه براساس نوع خودرو و نرخ روز آن، حق‌بیمه را تعیین و از بیمه‌گذار دریافت می‌کنند. نوع ماشین، حجم سیلندر و یکسری ضوابط مشخص دیگر، تعیین‌کننده هزینه بیمه‌نامه‌ها هستند که برای خودروهای لوکس و وارداتی بالاتر از خودروهای داخلی است.

اگر نرخ خودرویی ۵۰ درصد دیه یک فرد مسلمان در ماه حرام باشد، آن خودرو متعارف و اگر نرخ آن بیشتر باشد، نامتعارف خوانده می‌شود. به‌عنوان مثال، اگر میزان دیه ۸۰۰ میلیون تومان باشد، خودرویی با ارزش بیش از ۴۰۰ میلیون تومان، نامتعارف به‌شمار می‌رود.

شورای‌عالی بیمه در مرداد ۹۶ دستورالعملی برای کل بیمه‌ها تعیین کرده است. این شورا براساس تبصره ۳ و ۴ ماده ۸ قانون بیمه اجباری وسایل نقلیه (شخص ثالث) تصویب‌نامه‌ای داده که براساس آن برای تعیین حق‌بیمه باید میزان خسارتی که به خودروهای غیرمتعارف وارد شده، ضربدر نرخ خودرو متعارف (که در سال جاری ۴۰۰ میلیون است و امکان دارد سال دیگر بیشتر شود، چون میزان دیه بالاتر می‌رود) و بر نرخ خودرو نامتعارف تقسیم شود. مثلا اگر خودرویی (نامتعارف) به ارزش ۶۰۰ میلیون تومان خسارت دیده، مبلغ خسارت ضربدر ۴۰۰ تقسیم بر ۶۰۰ میلیون می‌شود. نتیجه این فرمول می‌شود میزان خسارتی که به صاحب خودرو زیاندیده پرداخت می‌شود که به‌نظر من عادلانه نیست، زیرا آن را جبران نمی‌کند.

به‌هر حال، این قانونی است که تصویب شده و در دستورالعمل آن آمده که ارزیابان خسارت، کارشناسان رسمی دادگستری و کسانی که تعیین خسارت می‌کنند، موظف به رعایت مفاد آن هستند. وقتی قانون کارشناس بیمه و ارزیاب خسارت را موظف کرده با این فرمول خسارت‌ها را تعیین کند و شرکت بیمه آن را به زیاندیده بدهد، باید این روند طی شود. البته در این بخش این‌گونه بیان می‌شود که صاحبان خودروهای لوکس و گرانقیمت وارداتی تا حدی مجبورند بیمه بدنه داشته باشند تا برای جبران مابه‌التفاوت خسارت احتمالی که می‌بینند، از بیمه بدنه خودشان استفاده کنند.

معیارهای تعیین حق‌بیمه خودروهای لوکس در ایران و سایر کشورها، متفاوت است. در ایران، حق‌بیمه را صرفا براساس نرخ و در کشورهای دیگر، براساس میزان آسیب‌پذیری و خطرپذیری خودروها مشخص می‌کنند؛ بنابراین حق‌بیمه خودروهای لوکس در کشورهای دیگر، پایین‌تر است؛ درست عکس ایران. موضوع دیگر در بحث بیمه خودروهای لوکس، افت نرخ این خودروهاست که خود مسئله‌ای مهم و تا حدودی دردسرساز برای بیمه است؛ یعنی اگر خودرویی بر اثر تصادف، علاوه بر خسارت، سبب افت نرخ خودرو مقابل شده باشد، هم باید هزینه خسارت را پرداخت کند و هم هزینه افت نرخ خودرو را. محدودیت پرداخت خسارت مقرر در تبصره‌ای که گفته شد، شامل افت هم می‌شود؛ یعنی اگر خودرو نامتعارفی (لوکس و گرانقیمت) در پی یک تصادف، ۲۰۰ میلیون تومان افت نرخ داشته و دچار خسارت هم شده باشد، بیمه باید خسارت افت ارزش خودرو را براساس نرخ خودرو متعارف همان ۴۰۰ میلیون تومان حساب کند.

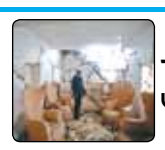
در حال حاضر، حداقل سقف پرداخت خسارتی که تعیین می‌کنیم، ۱۶ میلیون تومان برای یک خودرو عادی است، اما بیمه‌گذار می‌تواند سقف بیمه‌نامه خودرو خود را تا ۲۰۰ میلیون تومان افزایش دهد تا برای جبران خسارت کمتر دچار مشکل شود.

معمولا صاحبان خودروهای مدل پایین و متعارف تمایلی به خرید بیمه‌نامه تا سقف بسیار بالا و بیشتر از ۵۰ میلیون تومان ندارند و اگر در یک تصادف به یک خودرو لوکس، مثلا ۳۰۰ میلیون تومان خسارت وارد کنند، بیمه شخص ثالث طبق تعهد، فقط ۵۰ میلیون تومان از این خسارت را پرداخت می‌کند.

مشکل دیگر در بیمه خودروهای لوکس به‌ویژه در شرایط بی‌ثباتی اقتصادی کنونی، افزایش نرخ قابل‌توجه این خودروهاست. شرکت بیمه در این بخش یک آیتم قرار داده و نوسان قیمت‌ها را خریداری می‌کند تا بتواند تامین خسارت کند. البته این موضوع در بخش بیمه بدنه است و برای بیمه شخص ثالث چنین رویکردی نداریم و همان سقف تعیین‌شده، ملاک پرداخت خسارت قرار می‌گیرد.

غرور فولادی رکود معدنی

آوار بی‌تدبیری

بورس نجات می‌یابد؟

mine@smtnews.ir

معدن و چالش فقر نیروی انسانی

کارشناسان و صاحب‌نظران بخش معدن همواره به چند نگرانی عمده در باب آموزش اشاره می‌کنند. یکی از و مهم‌تریم دغدغه‌ها، کاهش تعداد متقاضیان تحصیل در رشته معدن است که چشم‌انداز نگران‌کننده‌ای ایجاد کرده است. دیگری کیفیت آموزش ارائه‌شده به دانشجویان است که پاسخگوی نیاز بخش معدن و صنعت نیست و نهایتا جدی نگرفتن دوره‌های عملی یا بازآموزی‌های ضروری هنگام خدمت دارند. این نکات در عصر توجه به معدن و معدنکاری اهمیت زیادی دارد و نباید آنها را به هیچ بهانه‌ای پشت گوش انداخت.

در گزارش امروز صمت نظرات علیرضا شهیدی، رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی و امین صفری، معاون امور معادن و صنایع معدنی گروه سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات را درباره چالش‌های تامین نیروی انسانی بررسی کردیم.

عکس: صمت

کمیابی زمین‌شناس

رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور یکی از بزرگ‌ترین معضلات سازمان متبوع خود را کمبود نیروی انسانی عنوان کرد و گفت: ورودی دانشگاه‌ها در رشته‌های زمین‌شناسی و معدن کاهش چشمگیری یافته است، به‌گونه‌ای که طبق آمارها، ورودی دانشجویان در این رشته ۵۰ درصد و خروجی دانشگاه‌ها ۴۵ درصد کاهش پیدا کرده است.

به گزارش ایسنا، علیرضا شهیدی بابیان این‌که بر اساس آمار موجود تا ۵ سال آینده حدود ۱۵۰ نفر کارشناس و متخصص دیگر از این سازمان بازنشسته خواهند شد، افزود: این نیروها در حال حاضر در سازمان نقش مشاور، رئیس یا مسئول بخش‌های مختلف را بر عهده دارند و وقتی از مجموعه سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات کشور خارج می‌شوند کار برای این مجموعه در بخش‌های تخصصی زمین‌شناسی و اکتشاف با مشکل مواجه می‌شود.

مدیریت بحرانی

وی خاطرنشان کرد: برای جذب نیروی انسانی با سازمان‌هایی ازجمله سازمان استخدامی کشور به‌عنوان مرکز مرجع در این زمینه مکاتباتی انجام داده‌ایم تا بتوانیم حداقل طی چند سال آینده به‌جای بخشی از نیروهایی که از سازمان خارج‌شده‌اند، جایگزین داشته باشیم.

شهیدی، از جذب نیروهای سرباز وظیفه با تخصص زمین‌شناسی و معدن به‌عنوان یکی از راهکارهای رفع کمبود نیروی انسانی به‌طور کوتاه‌مدت یاد کرد و گفت: بسیاری از فعالیت‌های سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور نیز از طریق برون‌سپاری به بخش خصوصی در حال انجام است و سازمان نقش نظارت بر فرایند را به عهده دارد و همواره سعی کردیم کمبود نیروی انسانی را به نحوی مدیریت کنیم.

مرور گذشته

رئیس سازمان زمین‌شناسی گفت: تا سال ۱۳۲۰ هیچ سازمانی در کشور وجود نداشت که به‌طور تخصصی در بخش زمین‌شناسی و معدن فعالیت کند و تنها زمین‌شناسان فعال در زمینه اکتشاف نفت بخشی از فعالیت‌های معدنی کشور را انجام می‌دادند.

وی افزود: از سال ۱۳۳۸ که سازمان زمین‌شناسی به‌طور رسمی افتتاح شد، به‌عنوان مرجعی برای انجام فعالیت‌های زمین‌شناسی و معدنی به‌طور تخصصی آغاز به کار کرد، ولیکن فرایند جذب نیروی انسانی به‌طور منسجم در طول تاریخ سازمان انجام‌نشده و همواره فاصله‌هایی وجود داشته است.

به گفته این محقق حوزه زمین‌شناسی اگر به همین منوال پیش برویم، پیش‌بینی ما بر این است طی چند سال آینده برای انجام فعالیت‌های زمین‌شناسی و اکتشافی مجبور هستیم از کشورهای خارجی نیرو وارد کنیم.

وی در ادامه ضمن اشاره به اصل ۴۴ قانون اساسی مبنی بر کوچک کردن بدنه دولت، گفت: نبایستی همه نهادها و سازمان‌های کشور را به یک شیوه نگاه کرد، زیرا برخی از مجموعه‌های دولتی صرفاً فعالیت اداری انجام می‌دهند که کوچک شدن آنها مشکلی برایشان ایجاد نمی‌کند، ولی کوچک کردن سازمان‌های حاکمیتی و تخصصی مثل سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور اشتباه است.

ضعف خروجی و ورودی

امین صفری، معاون امور معادن و صنایع معدنی گروه سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات درباره چالش نیروی انسانی ماهر گفت: دانشگاه‌های ما به طرز بارز و روشنی در سال‌های اخیر نه‌تنها رشدی نداشته‌اند و متناسب با تغییرات تکنولوژی و تغییرات روز دنیا پیش نرفته‌اند بلکه به نظر می‌رسد با افت کیفی خروجی‌های دانشگاه‌ها نیز مواجه هستیم.

به گزارش ماین نیوز صفری گفت: معدن یک رشته تئوریک و آزمایشگاهی نیست، بلکه کاملا اجرایی است، اما متاسفانه در واحدهای درسی به بخش اجرایی آن پرداخته نمی‌شود و درنتیجه وقتی نیروهایی از بهترین دانشگاه‌های کشور استخدام می‌کنیم با نیروی انسانی مواجه هستیم که هیچ آشنایی با بخش‌های معدن ندارد.

دانشگاه با صنعت

وی ادامه داد: نیازمند تغییری جدی در این بخش هستیم که اراده آن حتما باید از سوی دانشگاه باشد نه صنعت. دانشگاه می‌تواند باوجود سازمان‌های چون ایمیدرو، تعاملی جدی ایجاد کند و کمیته مشترکی را شکل دهد تا واحدهای درسی را تغییر و بازدیدهای حین تحصیل را افزایش دهند. این امری ضروری است تا موضوعات کاربردی افزایش یابد و در کنار آن باید از الگوی دانشگاه‌های بین‌المللی استفاده شود و سرفصل دروس با علم روز دنیا متناسب شود.

به گفته صفری کشور ما ازنظر دانش نیروی انسانی و متخصص داخلی فقیر است و کمیت فارغ‌التحصیلان بالا است اما این دانش عمق ندارد و به‌روز نیست.

تغییر نگرش به تدریس

وی ادامه داد: لازمه این کار اراده جدی دانشگاه برای تغییر واحدهای درسی، استراتژی‌ها و تغییر نگرش به تدریس است.

وی تاکید کرد: دانشگاه باید در بخش پایان‌نامه به‌شدت سختگیر باشد چراکه پایان‌نامه‌ها در همه رشته‌ها به‌ویژه در معدن تکراری و غیرواقعی هستند. شرکت‌های معدنی کشور شرایط خوبی به لحاظ درآمدی دارند که پس‌ازآنکه دانشگاه نگاه خود را تغییر دهد می‌تواند با شرکت‌های بزرگ وارد توافق شود و این شرکت‌ها در قالب نقش مسئولیت اجتماعی خود از نخبگان حمایت کنند.

صفری در ادامه عنوان کرد: نهادهای مختلف برای تامین نیروی انسانی خود دانشگاه تشکیل می‌دهند که اگر این اتفاق در صنعت نیز بیفتد اتفاق خوبی است.

درد دل آموزشی‌ها

وی افزود: باید از دانشگاه پرسید که تا کی می‌خواهند به این شیوه ادامه بدهند؟ اگر پای درد دل دانشگاه بنشینید می‌گوید حوزه صنعت با ما همکاری نمی‌کند، مقصود از این همکاری چیست؟ ایجاد پروژه‌هایی که دانشگاه انجام بدهد و در قبال آن درآمدزایی کند. من به‌عنوان کسی که سعی کرده‌ام این اتفاق را رقم بزنم، متاسفانه در هرجایی که با دانشگاه وارد عمل شدیم با شکست روبه‌رو شدیم.

عرصه خالی از متخصص

صفری در ادامه با اشاره به مهاجرت متخصصین از کشور گفت: بر اساس آمار، در چند سال اخیر مهاجرت افزایش پیدا کرده است. در بخش معدن نیز این اتفاق با توجه به بازار کار خوبی که در برخی کشورها برای متخصصین معدن وجود دارد، افتاده است. در کشورهای معدن‌خیزی مانند استرالیا و کانادا که هم مهاجرپذیر هستند هم معدن‌خیز هستند این آمار بیشتر است. اخیرا نیز کشورهای حوزه خلیج‌فارس که در حوزه معدن کار می‌کنند و وضعیتی رو به رشد دارند این متخصصین را جذب می‌کنند. مهاجرت اگر باهدف کسب تجربه باشد و پس‌ازآن متخصصین به کشور بازگردند اتفاق خوبی است. به‌هرحال باید این موضوع به‌صورت جدی پیگیری شود تا این عرصه از متخصصین تهی نشود.

سخن پایانی

بخش صنعت گناه ناکارآمدی نیروی انسانی را به گردن دانشگاه می‌اندازد و دانشگاه انگشت اتهام را به‌سوی صنعت اشاره می‌رود. شکی نیست که کشور با بحران نیروی انسانی در همه زمینه‌ها ازجمله معدن روبه‌رو است اما آنچه مبهم‌تر از پیش شده این است که کفه کوتاهی به سمت کدام بخش سنگین‌تر است.

"آگهی فراخوان عمومی"
ایریسا IRISA
شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون
International Systems Engineering and Automation Company
موضوع آگهی: خرید ویدئو وال ۵۵ اینچ LG
شماره استعلام: ۴۰۱۰۱۷۸

شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون -ایریسا در نظر دارد جهت خرید ۶ عدد مانیتور ویدئو وال ۵۵ اینچ مارک LG با شرایط ذیل از طریق فراخوان عمومی اقدام نماید. لذا در این خصوص از شرکت‌های توانمند در این حوزه دعوت می‌گردد پیشنهاد مالی خود را طبق شرایط خواسته شده در اسرع وقت ارسال نمایند.

شرایط عمومی:
تحویل به صورت فوری- شرایط پرداخت پس از تحویل کالا و تایید فنی
کلیه مانیتورها با بسته‌بندی اصلی- گارانتی اصلی- نو و اوریجنال باشد.

شرایط خصوصی:
مانیتور صنعتی LG سایز ۵۵ اینچ -با بزل کمتر از ۱.۸ میلیمتر -مدل ۵۵VM5J تعداد ۶عدد
به همراه براکت ثابت -نصب و راه‌اندازی در محل پروژه-مهار از کف و سقف اصلی

نحوه و مهلت ارسال مدارک:
خواهشمند است پیشنهاد مالی خود را با مهر و امضا و شرایط خواسته شده به‌صورت پاکت در بست حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۲۰ به آدرس: اصفهان-خیابان چهارباغ بالا-کوچه شهید هدایتی -پلاک ۵-شرکت ایریسا- کدپستی ۸۱۶۳۸۱۴۵۹۱ واحد تدارکات ارسال فرمایید.
در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۰۳۱۳۶۶۶۰۷۳۰ داخلی ۴۳۷۶ تماس حاصل فرمایید.
شرکت مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون -ایریسا

آگهی فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای
نوبت اول
شناسه ۱۴۴۹۴۶۴

شرکت مجتمع گاز پارس‌جنوبی در نظر دارد خدمات مورد نیاز خود را با شرایط ذیل بصورت برگزاری مناقصهٔ عمومی یک مرحله‌ای از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) تامین نماید:

شماره فراخوان در سامانه ستاد ایران	۲۰۰۱۰۹۷۸۴۷۰۰۰۰۷۶
شماره مناقصه	۱۴۰۱/۹۸۵
موضوع مناقصه	اجرای شبکه برق رسانی جهت تامین برق کولر و آسانسورهای شهرک ۳۷۲ واحدی مجتمع مسکونی پارس جم
مبلغ تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار	۵/۴۱۹/۰۰۰/۰۰۰ ریال
نوع تضمین شرکت درفرایند ارجاع کار	تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار بصورت یکی از تضامین قابل قبول وفق آیین‌نامه تضمین شماره ۱۲۳۴۰۲/ت۵۰۶۵۹ه مورخ ۹۴/۰۹/۲۲ هیات وزیران و اصلاحیه‌های بعدی آن می‌باشد.
مبلغ برآوردی مناقصه	۱۰۸/۳۷۰/۶۵۴/۲۳۳ ریال
برنامه زمانی مناقصه (جزء ۴ بند الف ماده ۱۳ قانون برگزاری مناقصات)	مطابق با برنامه زمانی مندرج در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد)
آدرس مناقصه گزار	استان بوشهر - شهرستان عسلویه- شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی- ساختمان مرکزی شهید نادر مهدوی (ستاد) - امور پیمان ها

بدیهی است کلیه فرآیند برگزاری مناقصه الکترونیکی از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) به نشانی: WWW.SETADIRAN.IR انجام می‌پذیرد و به پیشنهادهای خارج از سامانه ستاد هیچگونه ترتیب اثری داده نخواهد شد و مناقصه‌گران بایستی نسبت به ثبت‌نام در سامانه ستاد و دریافت گواهی امضاء الکترونیکی اقدام نمایند.
مناقصه گران می توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن‌های ۲۷۵۵-۰۷۷۳۱۳۱۲۷۵۹ تماس حاصل فرمایند.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۱/۱۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۱/۱۶ روابط عمومی شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی

یادداشت

دانشگاه مقصر نیست

محمدرضا خالصی
استاد دانشگاه و فعال معدن

خیلی وقت‌ها این سوال مطرح می‌شود که چرا خروجی‌های دانشگاه ما نمی‌توانند به‌طورمستقیم وارد صنعت شوند؟ در پاسخ به این پرسش باید گفت من از نزدیک شاهد بوده‌ام که فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های بزرگ دنیا هم همین شرایط را داشته‌اند؛ هرگز کسی که دوره کارشناسی را گذرانده، از روز اول نمی‌تواند وارد فعالیت حرفه‌ای شود. تفاوت اینجا است که شرکت‌های بزرگی که ساختارهای جاافتاده‌ای برای انتقال علم و تجربه در درون‌شان شکل گرفته و سازکار انتقال اطلاعات و کارآموزی دارند، از طریق کارآموزی دانشجویان و تزریق منابع مالی به دانشگاه، ارتباط سیستماتیک و ارگانیک خود را با این موسسات آموزشی حفظ می‌کنند.

بخش صنعت در کشورهای پیشرفته پول خرج کردن در دانشگاه را سرمایه‌گذاری می‌داند و مسائل خود را از طریق دانشگاه‌ها حل می‌کند. در حالی که، بسیاری از بخش‌های صنعتی در کشور ما اصلا ظرفیت پذیرش کارآموز را ندارند. برای مثال، اگر بخواهیم یک دانشجوی لیسانس را ۲، ۳ ماهی برای کارآموزی به بخشی صنعتی بفرستیم، با مشکل روبه‌رو می‌شویم، چون هیچ کارخانه‌ای کارآموز بیش از یک هفته یا در موارد نادر یک‌ماهه قبول نمی‌کند و نمی‌توان جایی را پیدا کرد که دوره ۳ماهه برای کارآموز در نظر بگیرد.

آنها متوجه نیستند، کارآموزی که چند ماهی در مجموعه آنها کسب تجربه کند، در واقع مهارتی را کسب می‌کند که دقیق به کار خود این مجموعه‌ها می‌آید و اگر جلوی این کسب مهارت را بگیرند، باید با صرف هزینه بیشتری، فرد دیگری را پیدا کنند تا که با هزینه‌ای بسیار بیشتر، همان خدمات را به آنها ارائه دهد.

نباید کارکردها و مهارت‌هایی را که صنعت باید آموزش دهد، از دانشگاه انتظار داشته باشیم. هیچ‌جای دنیا از کسی که تازه از دانشگاه فارغ‌التحصیل می‌شود، توقع ندارند که برود و پمپ کارخانه را تعمیر کند. بخش صنعت ما بعضی وقت‌ها توقعات غیرمعمول از دانشگاه و دانشجویان دارد.

فکر می‌کنند اگر کسی از دانشگاه صاحبنامی فارغ‌التحصیل شد، باید تمام ریزه‌کاری‌های فنی را بداند و به‌راحتی نیازهای آنها را برآورده کند، در حالی که از خود نمی‌پرسند این مهارت‌های فنی، برای مثال، تعمیر پمپ را دانشگاه باید به دانشجویانش بیاموزد؟ کجای دنیا پمپ را سر کلاس درس می‌آورند و تعویض آن را به دانشجویان آموزش می‌دهند؟ این نوع کارها باید در دوره‌های کارآموزی آموزش داده شود.

اگر بخواهیم بی‌طرفانه به موضوع نگاه کنیم، باید بگوییم، هم دانشگاه و هم صنعت ما دولتی، غیررقابتی و غیرپویا است، اما صنعت تلاش می‌کند همه تقصیرها را به گردن دانشگاه بیندازد. در حالی که حداقل، خروجی‌های دانشگاه‌ها در همه دنیا موردپذیرش و مطلوب هستند و بهترین دانشگاه‌های دنیا علاقه‌مند هستند که فارغ‌التحصیل‌های ما را جذب کنند، اما نمی‌توانیم در بخش صنعت ادعا کنیم، بهترین صنایع دنیا مشتریان تولیدات صنعتی یا خدمات ما نیستند.

این نشان می‌دهد که دانشگاه ما با فاصله بسیار زیادی جلوتر از صنعت ایستاده است. تشکل‌های صنفی در حوزه معدن باید پاپیش بگذارند. فلسفه وجودی این تشکل‌ها و مجموعه‌های صنفی، خدمات‌رسانی به صنایع است. یکی از خدماتی که می‌توانند آنها ارائه کنند، کمک به توانمندتر شدن نسلی است که در آستانه ورود به بازار کار است؛ تشکل‌ها باید ارتباطات را ایجاد کنند.

اشاره به چالش‌های بخش صنعت به این معنی نیست که من هیچ عیبی بر دانشگاه ندیدم.

دانشگاه‌های ما دست‌کم یک عیب بسیار بزرگ دارند که در اسرع‌وقت باید برای رفع آن اقدام کرد و اگر به‌سرعت دست به کار نشویم، کیفیت آموزشی افت خواهد کرد و دانشگاه‌ها از استاندارد دنیا فاصله می‌گیرند.

این نقص عبارت از آن است که تهیه چارچوب درسی، یعنی چه درس‌ها و سرفصل‌هایی باید در هر رشته تدریس شود، باید از دست وزارت علوم خارج شود. به‌عبارت‌دیگر، متولی این امر نباید نهادی دولتی باشد و چند استاد دور هم جمع شوند و براساس توانمندی‌های خودشان برنامه درسی بنویسند.

نوشتن این چارچوب‌های درسی باید با همکاری جدی و نظام‌مند با تشکل‌های معدنی، صنعت معدن، سازمان نظام‌مهندسی و امثال آن باشد و وزارت علوم باید در این زمینه نقش چندانی نداشته باشد، زیرا وزارت علوم ارائه‌دهنده خدمات آموزشی است، بنابراین باید بداند هر حوزه چه خدماتی نیاز دارد و همان خدمات را ارائه دهد، نه اینکه خودش برنامه طراحی کند.

به‌نظر من، این بزرگ‌ترین چالش دانشگاه‌های ما است. برنامه‌ها و ساختار درسی ما در بخش معدن نیاز به بازنگری جدی دارند، زیرا به‌نظر می‌رسد با آنچه باید باشند، تفاوت زیادی دارند.

کاهش تولید مس پرو در پی اعتراضات

در پی کودتا علیه پدرو کاستیو، رئیس‌جمهور چپگرای برکنارشده پرو و ادامه اعتراضات در این کشور، تولید مس پرو، دومین تولیدکننده بزرگ مس جهان، حدود ۳۰ درصد کاهش یافته است.

به‌گزارش معدن‌نامه، در بحبوحه اعتراضات علیه دولت در پرو، به برخی معادن مس این کشور حمله و خسارت‌هایی هم به آنها وارد شده است.

پرو دارای ذخایر چشمگیری از مس، طلا، روی، نقره، سرب، آهن و گاز طبیعی است و هم‌اینک به‌علت کاهش عرضه مس در بازارهای جهانی، بهای این فلز پرمصرف و صنعتی به‌شدت افزایش یافته است.

برخی منابع از تعطیلی یکی از بزرگ‌ترین معادن مس پرو و کاهش فعالیت شماری از دیگر معادن مس این کشور خبر می‌دهند.

تارنمای ژئوپلتیک اکونومیکا نیز در گزارشی به رویدادهای هفته‌های اخیر و نقش امریکا در این غائله پرداخته و آورده است: لیزا کنا، سفیر امریکا در پرو، یک کهنه‌سرباز سیا است که از کودتای پارلمانی دسامبر ۲۰۲۲ (ماه آذر) که منجر به برکناری پدرو کاستیو، رئیس‌جمهور منتخب شد، حمایت کرد.

تصمیم کاستیو برای انحلال کنگره‌ای که بارها به اتهام‌های گوناگون و غیرمستند، مسئله استیضاح رئیس‌جمهور را مطرح کرد، سرانجام به بهای خلع او از منصب ریاست دولت تمام شد.

کاستیو سپس به ۱۸ ماه زندان پیشگیرانه متهم شد و زندانی شدن و روی کار آمدن دینا بلوآرته به‌عنوان رئیس‌جمهوری جدید، اعتراض‌های گسترده‌ای را در سراسر پرو برانگیخت.

دولت جدید با سرکوب گسترده و خشونت شدید به معترضان پاسخ داد و در حدود یک ماه گذشته، ۵۰ معترض جان خود را از دست دادند.

در گزارش صمت درباره چشم‌انداز توسعه سنگ‌آهن و صنعت فولاد مطرح شد

غرور فولادی، رکود معدنی

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

سنگ‌آهن و فولاد از شاخص‌ترین حوزه‌های فعالیت معدنی کشورمان است و رشد در این حوزه نشانه‌ای از پیشرفت و توسعه صنعتی و اقتصادی به‌شمار می‌رود. بر این اساس، اشاره به دستاوردهای این صنعت و چشم‌اندازهای پیش‌روی آن، پای ثابت سخنان مسئولان معدنی است و گاه جای خود را در اظهارنظرهای مسئولان عالی‌رتبه کشور هم باز می‌کند، به‌ویژه این روزها که جانشین قابل‌اعتمادی برای نفت شده است.

با این‌همه بزرگ‌ترین پرسشی که امروز پیش‌روی فعالان و دست‌اندرکاران این حوزه قرار دارد، این است که آیا ظرفیت‌های لازم از اکتشاف گرفته تا فرآوری، تامین زیرساخت‌ها از جمله انرژی، واردات ماشین‌آلات و رفع موانع صادراتی محقق خواهد شد یا خیر؟

هرچند صاحب‌نظران این حوزه معتقدند رشد و توسعه در حوزه معدن دستاوردی یک‌ساله نیست و نتایج آن در بلندمدت نمایان می‌شود، اما همچنان نگرانی‌هایی درباره چشم‌انداز پیش‌روی این صنعت در سال ۱۴۰۲ مطرح است که با حمایت دولت از فعالان معدنی و برنامه‌ریزی‌های هدفمند قابل‌رفع خواهد بود. در گزارش امروز صمت از فعالان و دست‌اندرکاران این حوزه پرسیدیم، نظر آنها درباره مسیر حرکت این حوزه چیست و چشم‌انداز پیش‌رو چه خواهد بود و آن را چگونه می‌بینند. آنچه در پی می‌آید، نظرات مهرداد اکبریان، رئیس انجمن سنگ‌آهن ایران و مجید معصومی‌گودرزی، عضو هیات‌مدیره این انجمن است.

عکس: صمت

هنوز تا تولید انبوه انواع فولادهای آلیاژی راه زیادی در پیش داریم. همین‌طور موضوعاتی چون معدنداری، اکتشافات و تجهیزات، بهینه‌سازی صنایع معدنی و مفاهیمی مانند معدنداری سبز و تولید فولاد سبز بسیار جدی است

نگاهی به توسعه کمی

مهرداد اکبریان ـ رئیس هیات‌مدیره انجمن سنگ‌آهن ایران: در سال ۱۳۵۷، یعنی آخرین تولید فولاد قبل از انقلاب، کل تولید فولاد کشور ۶۸۰ هزار تن برآورد شد. از اواخر دهه ۷۰ تا نیمه اول دهه ۸۰ ، تولید فولاد کشور به نزدیک ۹ تا ۱۰ میلیون تن در سال رسید. اوایل دهه ۹۰ این عدد به ۱۲ تا ۱۳ میلیون تن در سال افزایش یافت و از سال ۹۱ تا سال ۱۴۰۱ به بالای ۳۰ میلیون تن در سال دست یافتیم و فعالان اقتصادی معتقدند اگر امسال موضوع قطعی برق و گاز را در کشور نداشتیم، این کارخانجات مستعد بودند تا سالانه ۴۰ میلیون تن فولاد تولید کنند که این ارقام بسیار بالا است.

سقف تولید صنعت فولاد از روزی که در ایران به‌وجود آمد تا همین چندی پیش، از رقم سالانه ۱۴ میلیون تن بیشتر نشده بود، اما ظرف چند سال به بالای ۳۰ میلیون تن در سال جهش یافت، پس از نظر کمی، رشد قابل‌توجهی داشته‌ایم و فولادسازان، سرمایه‌گذاران و بازیگران چرخه فولاد به‌طورقطع کارنامه مثبتی در این زمینه ارائه داده‌اند.

مشکل کجاست؟

امروزه توسعه کمی این صنعت، آن‌هم فقط برای تولید شمش‌خام، چندان مطلوب نیست، به این دلیل که هیچ‌کدام از پیش‌فرض‌هایی که در طرح جامع فولاد در سال ۹۱ نوشته شده، تا امروز تحقق پیدا نکرده است. آن زمان تصور بر این بود که جمعیت کشور در سال ۱۴۰۴، بالغ بر ۱۰۰ میلیون نفر خواهد شد، کشورهای همسایه بازاری مستعد برای خرید فولاد هستند و تا می‌توان ۲۰میلیون تن از تولید ۵۵ میلیون تنی فولاد کشور را صادر کرد. علاوه بر این، آن‌قدر طرح‌های عمرانی شکوفا خواهد شد که مصرف سرانه فولاد کشور به بالای ۳۵۰ کیلو خواهد رسید، بنابراین عدد ۵۵ میلیون تن براساس پیش‌بینی ۳۵ میلیون تن مصرف داخلی و ۲۰ میلیون تن صادرات نوشته شد. رشد اقتصادی بالای ۸ درصد دیده شده بود و برخورداری از منابع انرژی، گاز، نیروی انسانی، آب و... از مزایایی بود که برای دستیابی به این میزان تولید، روی آنها حساب شده بود، اما امروزه که فرصت زیادی تا رسیدن به چشم‌انداز ۱۴۰۴، باقی نمانده است، اگر برگردیم و به مسیر پشت‌سر نگاه کنیم، خواهیم دید بسیاری از فرضیاتی که آن روز در نظر گرفته شده بود، به‌دست نیامده است. جمعیت کشورمان به رقم پیش‌بینی‌شده نرسید و در حال حاضر مشکل رشد جمعیت را داریم. مصرف سرانه به ۳۵۰ کیلو نرسید و واقعیت مصرف سرانه در حال حاضر زیر ۱۵۰ کیلو در سال است و پروژه‌های عمرانی ناگزیر به‌خاطر مشکلاتی که در روزمرگی دولت وجود دارد، دچار رکود است.

از سوی دیگر، کشورهای همسایه نه‌تنها اولویتی برای واردات محصولات ایرانی در نظر نگرفته‌اند، حتی محدودیت‌هایی هم ایجاد کرده و همکاری‌های لازم را به‌عمل نیاورده و بعضی‌ها حتی عوارض واردات برای آن در نظر گرفته‌اند. برای همین است که باید در این ارقام بازنگری کلی انجام گیرد.

منظور این نیست که ما جلوی توسعه این صنعت را بگیریم. کشوری که توسعه نداشته باشد، محکوم به شکست است،اما می‌توان توسعه را از کمی به کیفی تبدیل کرد.

راهی که پیش‌رو است

ما هنوز برای تولید انبوه انواع فولادهای آلیاژی راه زیادی داریم. همین‌طور موضوعاتی چون معدنداری، اکتشافات و تجهیزات، بهینه‌سازی صنایع معدنی و مفاهیمی مانند معدنداری سبز و تولید فولاد سبز بسیار جدی است.

شاید روزی برسد که تمامی زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های تولید به عددهای موردنظر یا بالاتر از آن برسد،اما آن زمان تولید چنین فولادی دیگر به درد ما و مشتریان ما نخواهد خورد. بدون شک فولاد کربن‌زا آینده‌ای در بازار جهانی ندارد.

امروز فرصتی است تا همه سرمایه‌ها، نیروی انسانی و توان و بضاعت دولت و حاکمیت به‌میان آورده شود و همه امکانات، صرف توسعه کیفی صنعت شود. اگر این کار انجام گیرد، حداقل می‌توانیم آینده این صنعت را برای اقتصاد کشور تضمین کنیم، اما اگر فقط موضوع رکورد زدن در آمار تولید مطرح باشد و اینکه امسال ۳۰ میلیون تن و سال دیگر ۴۰ تا ۵۰ میلیون تن تولید کنیم، به‌طورقطع دچار مشکل می‌شویم. تنها دستاورد این رویکرد افزایش بار نگرانی‌ها در آینده خواهد بود و تنها کاری که از ما برمی‌آید، این است که مرتب محاسبه کنیم که چقدر کمبود سنگ‌آهن، انرژی و... داریم و جز این هیچ دستاورد دیگری نخواهیم داشت.

توسعه کیفی

متاسفانه زمانی که فولادسازی توسعه پیدا می‌کرد، به موضوع تامین مواد اولیه توجه نشد. به‌این‌ترتیب، تولید فولاد افزایش پیدا کرده، اما معدن همپای آن رشد نکرد و کسی هم دغدغه‌ای در این زمینه نداشت. یعنی معدن را به‌عنوان یک نهاده صددرصد موجود که همیشه می‌توان به آن رجوع کرد، در نظر گرفتند که به‌طورقطع کار اشتباهی بود.

جهت‌گیری و سیاست‌گذاری

تنها راهکار موجود برای رفع کمبودها تقویت سرمایه‌گذاری در بخش معدن است. که یا باید دولت آن را تامین کند یا از طریق سرمایه‌گذاران خارجی حاصل شود. بدیهی است که جذب این دو نوع سرمایه در حال حاضر برای ما ممکن نیست. نه دولت پولی دارد و نه شرکت‌های خارجی امکان حضور و سرمایه‌گذاری در ایران را دارند. تنها راهکار این است که به خود مردم برگردیم، چنانچه در کشور هنوز شرکت‌های زیادی با سرمایه‌های متوسط یا اندک در حال فعالیت هستند که اگر دور هم جمع شوند، می‌توانند تلاش‌هایی را در بخش اکتشافات انجام دهند. مهم این است که دولت به واگذاری امور به این شرکت‌ها اعتماد کند. تمام مشکلی که الان با دولت داریم این است که در کلام با ما همراهی می‌کند،اما در عمل متاسفانه اعتماد لازم را به بخش خصوصی ندارد.

در ظاهر تمایل دولت آن است که همه‌چیز را در ید خود داشته باشد که این شرایط در نهایت به ضرر خود دولت تمام خواهد شد؛ دولتی که می‌خواهد همه‌چیز را کنترل کند و بر همه امور تسلط داشته باشد، دیگر دولتی پویا نیست و تهی از آینده‌نگری خواهد شد، چون همه توانش درگیر گذران امروز می‌شود و باید مدام مراقب باشد تا ببیند هر مجموعه‌ای چه می‌کند، چه کسی می‌برد و چه کسی می‌آورد، قیمت‌ها چه باید باشد، چه شرایطی باید برای آنها در نظر بگیریم و... .

فکر می‌کنم این رویه یک‌بار دیگر باید موردبررسی قرار گیرد و دولت و حاکمیت تجدیدنظری کلی و عمده در این زمینه داشته باشند.

چشم‌انداز پیش‌رو

همه‌چیز برمی‌گردد به اینکه آیا این تغییر مسیر اتفاق می‌افتد یا خیر؟ اگر اتفاق بیفتد، می‌توان چشم‌انتظار اتفاقات و تحولات مثبت بود، اما اگر این تغییر رخ ندهد، نه‌تنها هیچ چشم‌اندازی برای آینده صنایع کشور وجود ندارد، بلکه به‌نظر می‌رسد سال ۱۴۰۲، شرایطی سخت‌تر از امسال پیش‌رو خواهیم داشت.

> اصطلاحی در حوزه معدن رایج است که به آن گل‌خوری می‌گویند. این اصطلاح به‌معنای آن است که بهترین و پرعیارترین بخش معدن موردبهره‌برداری قرار گیرد و مابقی ذخیره به حال خود رها شود

گل‌خوری معدنی

معصومی گودرزی ـ عضو هیات‌مدیره انجمن سنگ‌آهن ایران: می‌دانیم که کشور ما ظرفیت زیادی در حوزه معادن دارد، اما تا امروز توجهی که انتظار می‌رود، به این بخش نشده، زیرا همواره منبع اصلی درآمد کشور نفت بوده است. امروز که تامین هزینه‌های کشور از طریق نفت به‌سختی میسر می‌شود، این نکته بیش‌ازپیش موردتوجه قرار گرفته است که ما ثروت عظیم دیگری به نام معدن در اختیار داریم. اما چالش موجود این است که حاکمیت این حوزه را منبعی کوتاه‌مدت و موقتی تلقی می‌کند و سرمایه‌گذاری چندانی در این بخش انجام نشده است. اصطلاحی در حوزه معدن رایج است که به آن گل‌خوری می‌گویند. معنای این اصطلاح آن است که بهترین و پرعیارترین بخش معدن مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد و مابقی ذخیره به حال خود رها می‌شود. این موضوع در نگاه دولت به این بخش هم وجود دارد، در حالی که کشور ما دارای منابعی بسیار غنی است و تمام عناصر جدول مندلیف در این مرز جمع هستند و جزو ۱۰ کشور برتر دنیا به‌شمار می‌آییم، از این ظرفیت‌ها آن‌طور که باید، استفاده نمی‌شود. این در حالی است که توجه به این ظرفیت‌ها و سرمایه‌گذاری مناسب برای بهره‌برداری از آنها می‌تواند کشور ما را در برابر همه مشکلات تحریمی بیمه کند، اما با این همه در توسعه اکتشاف بسیار ضعیف هستیم که آن‌هم به کمبود امکانات و محرومیت از تکنولوژی روز برمی‌گردد.

نخستین و حیاتی‌ترین اقدام

در شرایط فعلی حمایت از معدن جزو ضروری‌ترین موضوعات اقتصادی به‌حساب می‌آید. به‌عبارت دیگر، این بخش نیازمند کمک و مساعدت دولت برای توسعه، سرمایه‌گذاری و ارزآوری است و حاکمیت باید به این منظور وارد گود شود و بسیاری از کارها را تسهیل کند.

به‌نظر من، تغییر حوزه معدن باید از آزادسازی واردات آغاز شود. به‌عبارت دیگر، باید محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های واردات برداشته شود تا فعالان حوزه معدن بتوانند هرچه می‌خواهند از بیرون مرزهای کشور یا از داخل تهیه کنند تا رقابت ایجاد شود و این رقابت رشد و شکوفایی به‌بار آورد. البته، شکی نیست که توجه به تولید ملی از ضروریات است، اما روش‌های حمایتی که تا امروز به‌کار برده شده، چندان موفقیت‌آمیز نبوده است. در همه دنیا روال به‌همین صورت است. بعضی از کالاهای اساسی و پایه‌ای وجود دارند که دارای شرایط متفاوتی هستند.

مغرور نباید شد

یادآوری این نکته ضروری است که در حال حاضر برخی ماشین‌آلات ما با عمری ۲۰ساله یا گاهی بیشتر در دست استفاده هستند و کامل فرسوده و مستهلک شده‌اند. بنابراین باید راه ورود و جایگزینی این ماشین‌آلات که ابزار دست تولید است، باز گذاشته شود تا از یک‌سو، فعالان این حوزه دست‌بسته نمانند و با تهیه تجهیزات و ماشین‌آلات موردنیاز خود چرخ تولید را با سرعت بیشتری به‌حرکت درآورند و از سوی دیگر، تولیدکنندگان داخلی ماشین‌آلات خود را در مسیری رقابتی ببینند. به این ترتیب، فعالان معدنی برای بهبود کیفیت و ارتقای تولیدات خود تلاش بیشتری خواهند داشت و از این رخوت و رکود خارج خواهند شد. این روش صحیح سوق دادن بخش تولید به‌سوی رشد و توسعه است. البته، شاید در ابتدای راه چند سالی دچار مشکل شویم، اما بعد از آن همه‌چیز به مسیر درست برمی‌گردد. به‌این‌ترتیب، شاید چند سالی دچار سختی و گرفتاری شویم، اما بعد از آن، همه سازکارها شکل درست و منسجمی پیدا می‌کنند و می‌توان چشم‌انتظار رشد و شکوفایی بود. امیدواریم سال ۱۴۰۲، همان‌طور که پیش‌بینی شده است، در کوتاه‌مدت اتفاقات خوبی در زنجیره فولاد رخ دهد، اما باید هشیار باشیم که این دستاوردها ما را مغرور نکند و در تامین زیرساخت‌ها کوتاهی نکنیم، زیرا در این صورت در سال‌های آتی با دشواری‌های زیادی روبه‌رو خواهیم شد.

سخن پایانی

آنچه در این گزارش گفته شد، گلایه‌های جدیدی نیست و پیش‌ازاین هم بارها گفته و شنیده شده است. انتظار این است که باتوجه به نقش و جایگاه این حوزه و دستاوردهایی که از آن انتظار می‌رود، توجهی بیش‌ازپیش به این حوزه مبذول شود و حاکمیت معدنی عزم خود را جزم کند تا زحماتی که تاامروز کشیده شده، به‌بار بنشیند و کشور از ثمرات آن بهره‌مند شود.

گسترش
تجارت
چهارشنبه
۱۲ بهمن ۱۴۰۱
۱۰ رجب ۱۴۴۴
اول فوریه ۲۰۲۳
شماره ۲۲۵۹
پیاپی ۳۵۷۷
www.Tejaratdaily.com

زیر و بم اقتصاد برق در ۱۴۰۲

آغوش باز ساختمان‌ها به روی بلایای طبیعی

گفت‌وگو

تاکید قائم‌مقام باشگاه تجار ایران و افریقا در گفت‌وگو با صمت:

فرصت طلایی تجارت با افریقا را از دست ندهیم

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

طی سال‌های اخیر برخی تحولات در رویکرد نهادهای دولتی سبب شده فرصت‌های جدیدی در عرصه تجارت دیده شود. یکی از این فرصت‌های مهم، کشورهای قاره افریقا هستند که طی سال‌های اخیر کشورهای مهم و تعیین‌کننده اقتصاد جهانی مانند امریکا و چین، به آنها توجهی ویژه نشان داده‌اند. دولتمردان و همچنین فعالان تجاری بر این باور هستند که بازار افریقا فرصتی بکر برای توسعه تجارت ایران است و با برنامه‌ریزی‌های مدون ایران می‌تواند سهم خود از این بازار را توسعه دهد. نوع نگاه ایران به تجارت با افریقا در گذشته سبب شده بود تا افریقا تنها به‌عنوان مقصدی برای صادرات توصیف شود. این در حالی است که کارشناسان بر این باور هستند که کشورهای افریقایی ظرفیت‌های مهم و تعیین‌کننده‌ای برای تامین نیازهای کالایی جهان دارند و می‌توانند به تامین‌کننده اصلی برای کالاهای اساسی سایر کشورها از جمله ایران تبدیل شوند.

آمارها نشان می‌دهد تا به حال نیمی از کل حجم تجارت جهان با کشورهای افریقایی بوده که رقمی قابل‌توجه است، بنابراین برنامه‌ریزی در راستای استفاده حداکثری از ظرفیت‌های صادراتی و وارداتی قاره افریقا، مسئله‌ای حائزاهمیت است و در این‌باره دولت با همکاری بخش خصوصی باید روش‌ها و برنامه‌های مناسبی را در پیش گیرد. صمت درباره فرصت تجارت با افریقا، با سیدروح‌الله لطیفی، قائم‌مقام باشگاه تجار ایران و افریقا و سخنگوی این باشگاه، به گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: صمت

> وجود توازن در تجارت، باعث شکل‌گیری همکاری‌های تجاری بلندمدت می‌شود و طرفین رغبت بیشتری به ادامه تعاملات دارند، بنابراین نه‌تنها استفاده از فرصت‌های صادراتی، بلکه ظرفیت‌های واردات و بهره‌گیری از کالاهای کشورهای قاره افریقا باید مدنظر قرار گیرد

آمار تجارت ایران و افریقا

براساس آخرین آمارها، ایران از ۵۴ کشور افریقایی، با ۵۰ کشور روابط تجاری دارد و از ابتدای امسال تا دهم دی، ۲ میلیون و ۲۹۰ هزار تن کالا به ارزش یک میلیارد و ۱۶۹ میلیون و ۳۶۰ هزار و ۳۸۴ دلار بین ایران و کشورهای افریقایی تبادل شده است.

به‌گزارش مهر، از این میزان، ۲ میلیون و ۲۰۹هزار تن کالا به ارزش یک میلیارد و ۹۳ میلیون و ۸۷۵ هزار و ۹۹۶ دلار سهم صادرات ایران به ۴۴ کشور افریقایی و ۸۰ هزار و ۵۶۷ تن کالا به ارزش ۷۵ میلیون و ۴۸۴ هزار و ۳۸۸ دلار نیز سهم واردات ایران از ۲۲ کشور افریقایی بود.

۵ مقصد اول صادرات کالاهای غیرنفتی ایران به افریقا از ابتدای سال تا دهم دی عبارتند از: افریقای‌جنوبی با خرید ۲۸۱ میلیون و ۶۱۸ هزار دلار و سهم ۲۶ درصدی، موزامبیک با ۱۸۹ میلیون و ۱۷۸ هزار دلار و سهم ۱۷ درصدی، غنا با ۱۴۴ میلیون و ۱۱۲ هزار دلار و سهم ۱۳ درصدی، سودان با ۱۴۱ میلیون و ۵۴۲ هزار دلار و سهم ۱۳ درصدی و نیجریه با ۱۲۹ میلیون و ۵۷ هزار دلار و سهم ۱۲ درصدی؛ این ۵ کشور حدود ۷۵ درصد وزن و ۸۰ درصد ارزش صادرات ایران به افریقا را به خود اختصاص داده‌اند.

به‌عنوان سوال نخست، شرایط تجارت ایران با کشورهای قاره افریقا را چطور ارزیابی می‌کنید؟

بازار قاره افریقا، فرصتی بکر برای توسعه روابط تجاری ایران با کشورهای این منطقه بوده و در این مدت ایران تلاش کرده تا حجم تجارت خود با کشورهای قاره افریقا را افزایش دهد. طی سال‌های گذشته روابط تجاری ایران و کشورهای قاره افریقا، فرازونشیب‌های مختلفی را تجربه کرده، اما شیب میزان تجارت طی این مدت، صعودی بوده است. در سال ۱۴۰۰، میزان تجارت ایران با قاره افریقا نسبت به مدت زمان مشابه سال ۱۳۹۹، رشد ۱۰۰ درصدی را تجربه کرد که رقمی قابل‌توجه است. از ابتدای امسال تا آخر آبان نیز میزان تجارت ایران با این کشورها رشد ۳۹ درصدی داشته است. یکی از دلایل مهم افزایش تجارت میان ایران و قاره افریقا در سال ۱۴۰۰ را می‌توان کاهش محدودیت‌های ناشی از پاندمی کرونا دانست. در این سال، محدودیت‌های تجاری و همچنین کنترل‌های ورود و خروج بار، مانند زمان اوج پاندمی ویروس کرونا نبود و همین موضوع سبب شد تا نه‌فقط تجارت با افریقا، بلکه کل آمار مربوط به تجارت جهان افزایش یابد. در سال ۱۴۰۰، ۵۰ کشور از ۵۴ کشور افریقایی، خریدار کالاهای ایرانی بودند و در سال ۱۴۰۱ نیز این مسیر ادامه پیدا کرد و تا ۱۰ دی امسال، میزان صادرات ایران به این کشورها به یک میلیارد و ۹۴ میلیون دلار رسید. رقم واردات از کشورهای قاره افریقا در مدت زمان مذکور نیز ۸۰ میلیون دلار بود که با مقایسه میزان واردات و صادرات در می‌یابیم، در تجارت با کشورهای منطقه افریقا، ناترازی وجود دارد. باوجود مثبت بودن تراز تجاری ایران، وجود تفاوت چشمگیر میان صادرات و واردات و نبود توازن، اتفاقی نامناسب ارزیابی می‌شود. وجود توازن در تجارت، باعث شکل‌گیری همکاری‌های تجاری بلندمدت می‌شود و طرفین رغبت بیشتری به ادامه تعاملات دارند، بنابراین نه‌تنها استفاده از فرصت‌های صادراتی، بلکه ظرفیت‌های واردات و بهره‌گیری از کالاهای کشورهای قاره افریقا باید مدنظر قرار گیرد.

به‌نظر شما، مشکلات فعلی ایران برای توسعه تجارت با قاره افریقا کدامند؟

در حال حاضر مشکلات و موانع مختلفی در مسیر تجارت ایران با کشورهای قاره افریقا وجود دارد که از مهم‌ترین آنها می‌توان به عدم‌شناخت طرف‌های تجاری دوطرف از یکدیگر، مشکلات حمل‌ونقل و نبود خط کشتیرانی، کمبود مراکز تجاری ایران در کشورهای مقصد، محدودیت‌های بانکی برای نقل‌وانتقالات مالی و سایر موارد این‌چنینی اشاره کرد. مشکلات حمل‌ونقل را می‌توان نخستین و یکی از مهم‌ترین موانع توسعه تجارت ایران با افریقا عنوان کرد، چرا که در حال حاضر، ایران برای صادرات به کشورهای قاره افریقا خطوط مستقیم کشتیرانی ندارد و باید در طول مسیر، چند نقطه توقف داشته باشد. این کار و جابه‌جایی‌های مداوم کانتینرهای باری، فرآیند انتقال بار را زمانبر و هزینه‌بر کرده که به‌نوبه خود یک دست‌انداز برای صادرات محسوب می‌شود. دولت اعلام کرده در تلاش است تا با رایزنی با کشورهای افریقایی، این مشکل را برطرف کند که به‌نظر می‌رسد، رفع این مانع زمانبر باشد و در مدت زمان کوتاه تاثیر آن را در تجارت نخواهیم دید.

بحث دوم، اهمیت شناخت بازارهای افریقایی است که تا به امروز به سطح مناسبی از شناخت متقابل در این زمینه نرسیده‌ایم. این کار با برگزاری نمایشگاه‌ها و رویدادهای بین‌المللی، ارائه مشوق‌های تجاری به طرفین معامله، بازدید مقامات مسئول در مبدأ و مقصد و سایر فعالیت‌های این‌چنینی امکان‌پذیر است. دولت اعلام کرده تعدادی طرح در این راستا برنامه‌ریزی کرده، اما به‌نظر می‌رسد اجرا و تاثیرگذاری این برنامه‌ها، در آینده رخ دهد، چرا که در مجموع فرآیندی زمانبر است. به‌طورکلی موارد و بسترهای متعددی برای توسعه و تقویت روابط تجاری ایران و افریقا لازم است و موانع مختلفی در این راستا وجود دارد که باید نگاهی دقیق‌تر به آن داشته باشیم. تا زمانی که شناخت و رویکرد مناسبی از بازار مقصد و همچنین ظرفیت‌های وارداتی کشورهای افریقایی وجود نداشته باشد، تجارت با این کشورها به رشد و بالندگی نخواهد رسید.

در صحبت‌های خود به موانع متعددی برای توسعه تجارت با قاره افریقا اشاره کردید. دولت در رفع این مشکلات می‌تواند چه نقشی داشته باشد؟

در گام نخست، دولت طی چند سال گذشته فرصت‌هایی را در اختیار بخش خصوصی برای توسعه تجارت با قاره افریقا قرار داد، اما حجم زیادی از دستاوردهای تجاری در این حوزه، توسط بخش خصوصی انجام شد. پیش‌تر به مشکلات مختلف برای توسعه تجارت ایران با قاره افریقا اشاره شد. در حال حاضر دولت اعلام کرده برنامه‌هایی برای باز شدن این گره‌ها در نظر دارد که اجرایی شدن و به‌ثمر رسیدن آنها زمانبر است و تاثیر آن را سال‌های بعد در تجارت خواهیم دید. به‌عنوان‌مثال، مباحث عنوان‌شده در رابطه با رفع مشکلات حمل‌ونقل، تامین زیرساخت‌های فنی ـ تجاری، تاسیس مراکز تجاری، برگزاری نمایشگاه‌ها و سایر موارد این‌چنینی به‌عنوان برنامه‌های دولت اعلام شده که به نتیجه رسیدن آن و اثرگذاری این اقدامات بر تجارت، چند سال زمان نیاز دارد. وجود دیپلماسی فعال با کشورهای افریقایی، ایجاد مشوق‌های مناسب برای ترغیب افزایش همکاری‌های تجاری کشورهای هدف، برگزاری رویدادهای تجاری مشترک با هدف شناسایی و شناساندن قدرت و ظرفیت تجارت ایران و کشورهای مقصد، اعزام رایزنان بازرگانی کارآمد و بهره‌گیری از متخصصان و بازرگانان توانمند در این عرصه، از جمله راهکارهایی است که دولت می‌تواند در راستای توسعه تجارت ایران با کشورهای قاره افریقا به‌کار گیرد. فعال‌سازی دیپلماسی اقتصادی در منطقه افریقا با همکاری وزارت امور خارجه و سفرای حاضر ایران در کشورهای افریقایی، از جمله وظایف دولت بوده که دیده شده از یک‌سال گذشته، اقدامات خوبی در این راستا انجام گرفته است، اما همچنان حضور و تلاش ایران برای برقراری ارتباطات موثر و پایدار با کشورهای افریقایی در مقایسه با فعالیت سایر کشورها مانند ترکیه و امارات برای توسعه تجارت با این منطقه، کم است. در حال حاضر بسیاری از کشورها، فرصت بازار افریقا را به‌درستی شناسایی کرده و کشورهایی مانند چین و امریکا، سرمایه‌گذاری‌های جدی برای توسعه تجارت با قاره افریقا انجام داده‌اند. ایران همچنان فاصله زیادی با سایر کشورها در بحث سرمایه‌گذاری و ایجاد بستر برای توسعه تعاملات تجاری با این قاره داشته که مسئله‌ای قابل‌توجه است.

به وجود ظرفیت‌های صادرات کشورهای افریقایی به ایران اشاره کردید. آیا ایران می‌تواند در عرصه واردات، به قاره افریقا تکیه کند؟

پیش‌تر گفته شد که یکی از مشکلات فعلی تجارت ایران با کشورهای قاره افریقا، عدم‌شناخت مناسب و متقابل از ظرفیت‌های تولید و بازرگانی است. نه‌تنها نتوانسته‌ایم به‌طورشایسته تمامی توانایی‌های ایران در عرصه صادرات را به کشورهای مقصد معرفی کنیم، بلکه شناخت از ظرفیت‌های وارداتی قاره افریقا نیز به‌دست نیاورده‌ایم و این یک ضعف جدی است. برای مثال، بخش زیادی از مجموع حدود ۴۳ میلیون تن کالای وارداتی به کشور، طی سال گذشته را نهاده‌های دامی و کالاهای اساسی مانند گندم و دانه‌های روغنی تشکیل داده است. کشورهای افریقایی ظرفیت بالایی در تولید این نوع اقلام اساسی دارند و ایران می‌تواند از این کشورها نیاز خود را وارد کند، اما به‌دلیل نبود شناخت مناسب از ظرفیت‌ها و مزیت‌های واردات از افریقا، از سایر کشورها به‌ویژه کشورهای دورتر این کالاها وارد شدند که برای ایران هزینه بیشتری را رقم زده است. اگر رویکرد مناسبی به کشورهای افریقایی داشته باشیم و آنها را تنها، واردکننده فرض نکنیم، می‌توانیم به‌نحو مناسب نیازهای خود را از کشورهای این منطقه تامین کنیم و از مزیت رقابتی آنها بهره ببریم. تا به امروز این اقدام انجام نشده و به این علت شناخت متقابل فرصت‌ها و ظرفیت‌ها، از الزامات مهم برای توسعه تجارت ایران با قاره افریقا عنوان می‌شود.

سیدروح‌الله لطیفی

> حضور و تلاش ایران برای برقراری ارتباطات موثر و پایدار با کشورهای افریقایی در مقایسه با فعالیت سایر کشورها مانند ترکیه و امارات برای توسعه تجارت با این منطقه، کم است

سخن پایانی

برخی کارشناسان بر این باور هستند که تجارت ایران با افریقا به‌علت وسعت آن و مشکلات زیرساختی در حمل‌ونقل و همین‌طور فقدان شناخت کافی از بازار کشورهای افریقایی آن‌طورکه باید توسعه نیافته است. از سویی دیگر، کشورهای قاره افریقا در حوزه کالایی بیشتر مصرف‌کننده هستند و از این‌رو شناخت بازارهای آنها می‌تواند راه را برای افزایش صادرات باز کند، همچنین شناخت توانایی کشورهای این منطقه نیز می‌تواند ایران را در تامین کالاهای اساسی خود با مانع و هزینه کمتر، یاری کند، بنابراین شناخت متقابل از ظرفیت‌های ایران و قاره افریقا، از الزامات اصلی برنامه‌ریزی و بهره‌مندی از این منطقه و فرصت‌های تجاری آن است. تمامی این موارد، برای به‌ثمر رسیدن، نیازمند زمان است و باید دولت برنامه‌ریزی‌های جدی برای از دست ندادن فرصت‌ها به‌دلیل وجود موانع داشته باشد.

یادداشت

تولید و تجارت فرش در سراشیبی سقوط

عبدالله بهرامی، مدیرعامل اتحادیه سراسری تعاونی‌های تولیدکنندگان فرش دستباف ایران

ایران برای تولید و صادرات بسیاری از کالاها، مزیت رقابتی داشته و طی دهه‌ها و حتی سده‌های مختلف برخی دسته‌های کالاهای ایرانی در جهان نام‌آور بوده‌اند. یکی از محصولات سرشناس ایران در عرصه‌های جهانی، فرش ایرانی است که صادرات و شهرت آن در جهان، سابقه‌ای به طول قرن‌ها دارد. ایران تا سال‌های گذشته، جایگاه‌های برتر جهان در صادرات فرش را به خود اختصاص داده بود. به‌طوری که در ۲ دهه اخیر، متوسط میزان صادرات فرش دستباف ایران، یک میلیارد تا یک میلیارد و نیم دلار بود، حتی در شرایطی که سخت‌ترین تحریم‌ها علیه ایران اعمال شده بود، حدود ۵۰۰ میلیون دلار صادرات فرش داشتیم. باوجود این حجم از صادرات و ارزآوری از فروش فرش ایرانی در بازارهای مختلف، از سال ۹۷ به بعد، صادرات فرش ایران افت شدیدی داشت و در حال حاضر تنها نزدیک به ۵۰ میلیون دلار صادرات برای این کالا داریم. این اتفاق را می‌توان عقبگرد جدی ایران از بازارهای صادراتی برای حوزه فرش عنوان کرد که به‌هیچ‌وجه به‌نفع اقتصاد کشور نیست. یکی از کالاهای مهم در عرصه صادرات غیرنفتی، فرش است و توجه به ظرفیت‌ها و توسعه بسترهای صادرات آن می‌تواند ارزآوری مهمی برای کشور داشته باشد، اما درست در زمانی که کشور درگیر تشدید تحریم‌ها شد، صادرات فرش نیز در گرداب کاهش افتاد.

در پی کاهش شدید صادرات فرش و شکل‌گیری دست‌اندازهای جدی برای تجار، جلسات متعددی با معاون اول دولت قبلی برگزار شد و خواستار بهبود شرایط شدیم. در این جلسات، اهمیت تجارت فرش خاطرنشان شد. ممنوعیت صادرات فرش پس از تحریم صنایع موشکی کشور، به آن معنا است که فرش، کالایی استراتژیک برای ایران بوده و این اهمیت به‌طورکامل برای کشورهای جهان به‌ویژه امریکا مشخص شده، اما متاسفانه هنوز این اهمیت و ارزش در نگاه مدیریتی کشور روشن نشده است، از این‌رو نه‌تنها تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران، بلکه نبود نگاه صحیح در بدنه مدیریت داخلی کشور هم از مهم‌ترین دلایل کاهش چشمگیر صادرات فرش بوده است.

نه‌تنها ارزآوری صادرات فرش، بلکه توسعه این صنعت نقش مهمی در اقتصاد داخلی کشور ایفا می‌کند. صنعت فرش اشتغالزایی و درآمدزایی‌های جدی برای مردم دارد و اقشار مختلفی به‌طورمستقیم و غیرمستقیم در این صنعت فعال هستند. مقررات غیرکارشناسی و محدودیت‌های صادراتی وضع‌شده از سوی دولت، طی چند سال اخیر باعث کاهش ۹۰۰ درصدی صادرات فرش شد. به‌عبارتی، رویکرد ۲ دولت اخیر نسبت به تجارت فرش، باعث شد تا تحریم‌های امریکا بر صادرات فرش، بیش از حد تصور تاثیرگذار باشد.

در این مدت انتظارها از دولت برای حمایت از صنعتکاران فرش و فعالان این حوزه، بیشتر بود؛ دولت می‌توانست با برنامه‌ریزی‌های مناسب، حمایت‌های صحیح و مطلوبی را از فعالان توانمند صنعت فرش به‌عمل آورد تا این صنعت رو به افول، احیا شود. متاسفانه این حمایت‌ها انجام نشده است و شاهد وضعیت نامناسبی در عرصه تولید و تجارت فرش هستیم.

غیر از کمبود حمایت برای تولید، ارائه مشوق برای صادرات نیز از دیگر کم‌کاری‌های دولت به‌شمار می‌رود. تا پیش از این، برای صادرکنندگان فرش، تسهیلات و مشوق‌های مناسبی ارائه می‌شد، اما بی‌مهری‌ها از دولت قبلی آغاز شده و نه‌تنها حمایتی انجام نشده، بلکه با افزایش موانع برای صادرات فرش، راه برای رقبا باز شده است. در حال حاضر بزرگ‌ترین تولیدکنندگان فرش ایران، بیش از ۴ سال است که در نمایشگاه‌های بزرگ بین‌المللی حضور نداشته و سهم بازار خود را به‌راحتی، به سایر رقبا از جمله هند و ترکیه واگذار کرده‌اند. این عدم‌حضور ایران در مهم‌ترین جوامع صادراتی، حاصل نبود توجه به تولید و تجارت فرش در بدنه دولت‌ها در ادوار گذشته و همچنین در حال حاضر است.

امکان راه‌اندازی سرویس مالی بین‌الملل بین ایران و عمان

در سفر هیات پست عمان به ایران، راهکارهای توسعه تجارت الکترونیکی بین‌الملل در حوزه پستی بین دوطرف و بررسی امکان راه‌اندازی سرویس مالی بین‌الملل مورد بحث و تبادل‌نظر قرار گرفت. به‌گزارش ایسنا، دفتر ارتباطات و امور بین‌الملل شرکت ملی پست، حسین غضنفری، سرپرست معاونت توسعه فناوری اطلاعات، امنیت شبکه و هوشمندسازی در نشست با هیات پست عمان به تشریح خدمات و سرویس‌های نوین پستی در بستر فناوری پرداخت. غضنفری بااشاره به اینکه صنعت پست در ایران همگام با سایر مجریان پستی در سراسر جهان با ایجاد تحول در سرویس پستی خود در مسیر تجارت الکترونیک و هوشمندسازی خدمات حرکت کرده تا پاسخگوی نیازهای روزافزون مشتریان و شهروندان باشد، گفت: پست ایران با بهره‌مندی از شبکه گسترده پستی، اقدام به راه‌اندازی سرویس e_bazar (بازار الکترونیک) کرده است. در این سرویس پستی، تولیدکنندگان، عرضه‌کنندگان و مصرف‌کنندگان کالا بدون واسطه اقدام به خرید و فروش در بستر اینترنت می‌کنند. سرپرست معاونت توسعه فناوری اطلاعات، امنیت شبکه و هوشمندسازی شرکت ملی پست با تاکید بر توسعه تجارت الکترونیک پستی در سطح بین‌الملل گفت: برای تحقق این امر باید موانع موجود در فعالیت فروشگاه‌های اینترنتی ایرانی به‌ویژه در صادرات کالا به عمان و نیز امکان خرید اینترنتی شهروندان ایران از پلتفرم‌های بین‌المللی و دریافت از طریق پست، شناسایی و مرتفع شود تا بدین نحو مبادله مرسولات پستی ناشی از تجارت الکترونیک بین پست ۲ کشور به‌آسانی انجام پذیرد. سرپرست هیات پست عمان نیز با استقبال از این پیشنهاد اظهار کرد: این امر می‌تواند با ایجاد کارگروهی متشکل از کارشناسان فنی پست ۲کشور و تبادل‌نظر در راستای رفع موانع موجود موردبررسی قرار گیرد و راهکارهای اجرایی اتخاذ و در نهایت تعاملات پستی در حوزه تجارت الکترونیک عملیاتی شود.

بودجه

لزوم چابک‌سازی صنعت برق در بخش دولتی

پرویز غیاث‌الدین- دبیر دفتر پژوهش سندیکای صنعت برق

باتوجه به افزایش نرخ برق برای بخشی از مشترکان به‌ویژه صنایع بزرگ، وضعیت مالی وزارت نیرو نسبت به گذشته بهبود یافته، اما تغییری در رویکردهای کلان آن ایجاد نشده است. هنوز هم شرکت‌های توزیع از کمبود شدید منابع مالی گلایه دارند و نیروگاه‌ها اعلام کرده‌اند دریافتی آنها نسبت به سال گذشته ۱۰ تا ۲۰ درصد کاهش یافته و مسئله مطالبات معوق همچنان به‌عنوان یکی از مسائل لاینحل صنعت برق به قوت خود باقی است. در آن سوی ماجرا هم ساختار اداری وزارت نیرو که عمده وظایف و ماموریت‌های اجرایی‌اش را به بخش خصوصی واگذار کرده، به‌شکلی گسترده در حال بزرگ‌تر و فربه‌تر شدن است و هزینه‌های جاری این وزارتخانه به‌دلیل گسترده شدن همین ساختار اداری دائم افزایش می‌یابد.

شاید اگر هزینه‌های سربار و غیرضروری این دست از شرکت‌های دولتی به بخش خصوصی تخصیص داده می‌شد، به‌سادگی قادر به تامین پایدار برق بودیم، به همین دلیل به‌نظر می‌رسد بزرگ شدن ساختار دولتی شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نیرو و افزایش هزینه‌های ناشی از آن را هم می‌توان یکی از عوامل مشکل‌زا به‌ویژه در حوزه کسری بودجه این وزارتخانه دانست.

مسئله این است که این تراکم نیروی انسانی عمدتا نه‌تنها کمکی به انجام سریع‌تر و ساده‌تر امور نمی‌کند، بلکه کارها را در برخی موارد متوقف و از پیشبرد امور جلوگیری می‌کند. البته اینکه وزارت نیرو و شرکت‌های تابعه کارهای اجرایی و امور تصدی‌گری را به بخش خصوصی واگذار کرده‌اند، یک امر منطقی و درست است، اما این روند باید به چابک و کوچک شدن بخش دولتی منجر می‌شد، این درحالی است که باوجود برون‌سپاری بخش عمده‌ای از امور، بدنه اجرایی وزارت نیرو هم بزرگ‌تر شده و به‌تناسب آن هزینه‌های مترتب بر این ساختار فربه هم افزایش یافته است.

تعرفه سوخت نیروگاه‌های خودتامین مشخص شد

در لایحه بودجه ۱۴۰۲ تعرفه سوخت نیروگاه‌های خودتامین براساس متوسط بازدهی نیروگاه‌های حرارتی سال ۱۳۹۹ تعیین شده است.

براساس بند «د» تبصره ۱۵، لایحه بودجه ۱۴۰۲، تعرفه سوخت نیروگاه‌های خودتامین که با تایید شرکت‌های تابعه وزارت نفت دارای شمارشگر (کنتور) جداگانه باشند یا بنا به اعلام وزارت نیرو نسبت به تحویل تمام یا بخشی از برق تولیدی خود به شبکه سراسری اقدام می‌کنند، به میزان سوخت مصرفی برای برق تحویل شده به شبکه، معادل تعرفه سوخت نیروگاهی براساس متوسط بازدهی نیروگاه‌های حرارتی سال ۱۳۹۹ تعیین می‌شود.

همچنین براساس بند «و» این تبصره نقل و انتقال اموال و دارایی‌ها از شرکت‌های توزیع نیروی برق به شرکت مادرتخصصی توانیر و بالعکس از سال ۱۳۹۶ به بعد مشروط به ثبت اطلاعات اموال غیرمنقول شرکت‌های مذکور در سامانه سادا وزارت امور اقتصادی و دارایی از پرداخت هرگونه مالیات و سود سهام ابرازی معاف است.

■ جزئیات عوارض و مالیات مشترکان برق

جزئیات دریافت وجه از مشترکان خانگی و تجاری گاز و برق و واریز این وجوه به حساب خزانه ازسوی دولت در بودجه ۱۴۰۲ تشریح شد.

براساس بند «د» تبصره ۶ عوارض و مالیات (بخش اول احکام یک ساله)، به‌استناد ماده ۱۲ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت به هر یک از وزارتخانه‌های نفت و نیرو از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط، اجازه داده می‌شود ماهانه از هر واحد مسکونی مشترکان گاز مبلغ ۳۰۰۰ ریال، از هر واحد مسکونی مشترکان برق مبلغ ۲۰۰۰ ریال و از هر یک از واحدهای تجاری مشترکان گاز و برق مبلغ ۲۰ هزار ریال اخذ و به‌عنوان منابع داخلی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کنند.

برای مشترکان روستایی مبالغ فوق‌الذکر معادل ۵۰ درصد است و مشترکان فاقد گاز از پرداخت معاف هستند. وجوه فوق مشمول مالیات بر درآمد و مالیات بر ارزش افزوده نخواهد بود.

آیین‌نامه اجرایی این جزء ظرف ۲ ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری وزارت نیرو و وزارت نفت تهیه می‌شود و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

میزگرد صمت با موضوع دغدغه بود

زیـــر و بـــم اقتـــ

این روزها بودجه ۱۴۰۲ به یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های دولت، نمایندگان مجلس، تشکل‌ها و فعالان اقتصادی و صنعتی تبدیل شده است. البته امسال به‌دلیل همزمانی تنظیم بودجه سال آینده با تدوین هفتمین برنامه توسعه پنج‌ساله کشور حساسیت‌ها جدی‌تر شده است. فعالان صنعت برق هم مانند سایر بازیگران صنایع بزرگ زیرساختی که فصول مختلف بودجه در سرنوشت یک سال آینده آنها تاثیری ژرف و بسزا خواهد داشت، این روزها نگران و امیدوارند که آنچه در قانون بودجه ۱۴۰۲ تدوین و در نهایت تصویب می‌شود، اندکی به بهبود شرایط بحرانی این صنعت منجر شود؛ به‌ویژه آنکه همچنان کسری بودجه و کمبود جدی منابع ملی مهم‌ترین چالش این صنعت محسوب می‌شود.

با این حال صاحب‌نظران و فعالان صنعت برق به‌ویژه در حوزه‌های خصوصی و غیردولتی بر این باورند که صنعت برق بیش از آنکه با کمبود قوانین موثر مواجه باشد، با پدیده اجرا نشدن صحیح و دقیق قوانین حاضر دست به گریبان است. عدم تمکین وزارت نیرو به‌عنوان متولی اصلی صنعت برق و نبود نظارت منسجم و موثر بر نحوه اجرای قوانین به‌ویژه اسناد بالادستی نظیر قانون بودجه و برنامه‌های توسعه پنج‌ساله، نقد اصلی فعالان این صنعت است. آنها معتقدند اگر قوانین موجود به‌درستی اجرا می‌شد، رفع مشکلات این صنعت در یک فرآیند ۳ تا ۵ساله امکان‌پذیر بود، اما ضعف در اجرا و فقدان ساختار نظارتی که مدیران ارشد دولتی را ناگزیر به پاسخگویی در برابر عملکردشان می‌کند، زمینه را برای ناکام ماندن قوانین و گسترش ابعاد بحران در صنعت برق فراهم کرده است.

صمت در این میزگرد با حضور فعالان صنعت برق به بررسی دغدغه بودجه‌ای فعالان صنعت برق پرداخته و زیروبم اقتصاد این صنعت کلیدی در سال ۱۴۰۲ را بررسی کرده است.

در این فرصت سعی شده علاوه بر بررسی مواردی که انتظار می‌رود در جهت بهبود شرایط تولیدکنندگان غیردولتی برق در بودجه پیش‌بینی شده، الزامات ضمانت اجرایی این قانون به‌نحوی که وزارت نیرو امکان گریز از اجرای آن را نداشته باشد، بررسی شود؛ از این رو ضرورت ورود مجلس شورای اسلامی یا دیگر نهادهای بالادستی نظارتی برای تمکین این وزارتخانه به قوانین به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین محورهای این میزگرد مطرح است.

یکی دیگر از موضوعات، جایگاه برق در هفتمین برنامه توسعه پنج‌ساله کشور است؛ به‌ویژه آنکه در شرایط فعلی ناترازی تولید و مصرف برق و افول سرمایه‌گذاری‌ها به‌دلیل تمایل نداشتن بخش خصوصی به حضور در این حوزه به یک چالش جدی برای صنعت برق کشور بدل شده که به‌نظر می‌رسد این مسئله هم در عدم تمکین وزارت نیرو به قوانین بالادستی ریشه دارد.

در این میان رویکردی هم وجود دارد که تلاش می‌کند فضای ذهنی سیاست‌گذاران را به این سمت هدایت کند که ورود بخش خصوصی به حوزه نیروگاهی، تصمیم نادرستی است و بهتر است دولت دوباره مانند سابق مالکیت بخش تولید را در دست بگیرد.

بنابراین چنانچه گفته شد باتوجه به اهمیت موضوع بودجه و قانون برنامه هفتم، در میزگردی با حضور ابراهیم خوش‌گفتار رئیس هیات مدیره سندیکای شرکت‌های تولیدکننده برق، احمد کفاشی از مدیران سابق سازمان برنامه و بودجه، مسعود حجت از پیشکسوتان صنعت برق، پرویز غیاث‌الدین و پگاه پاشا دبیر و مدیر دفتر پژوهش سندیکای صنعت برق، دغدغه‌ها و انتظارات فعالان صنعت نیروگاهی کشور از قوانین بالادستی بررسی شده است.

در این میزگرد چند محور فرعی حول یک موضوع کلی مطرح شده که هر یک از حاضران در جلسه به بیان نظرات خود پرداخته‌اند.

گروه انرژی
editor@smtnews.ir

نابسامانی در قیمت‌گذار

مسعود حجت- پیشکسوت صنعت برق: پیش از هر چیز باید تاکید کنم شاید برخی از کارشناسان و بدنه اجرایی یا مدیران میانی صنعت برق اعتقادی به حضور و مداخله بخش خصوصی در حوزه تولید برق نداشته باشند، اما در مسئله نیروگاه‌ها این رویکرد چالش اصلی نیست. ریشه اصلی همه مشکلاتی که امروز با آن مواجهیم اقتصاد برق است و مشکلات فعلی فارغ از دولتی یا خصوصی بودن بخش تولید برق، بدون اصلاح اقتصاد برق، حل‌شدنی نخواهد بود.

■ ناکارآمدی ساختار اقتصادی صنعت برق

مشکل اساسی این صنعت که در بیشتر موارد به ایجاد ناتوانی‌های جدی در زیرساخت‌های برق منجر شده، ناشی از ناکارآمدی‌های گسترده در ساختار اقتصادی آن است. امروز نیروگاه‌های برق، تقریبا سوخت رایگان دریافت می‌کنند، این در حالی است که در عمده کشورهای دنیا سهم هزینه سوخت در نرخ تمام‌شده برق بین ۶۰ تا ۷۰ درصد است و بقیه به هزینه تبدیل انرژی و توزیع برق مربوط می‌شود. احتساب مجموع این هزینه‌ها، هزینه تولید برق را به ۶۰۰ تا ۷۰۰ تومان برای هر کیلووات ساعت بدون احتساب نرخ سوخت می‌رساند، در حالی که امروز برق به بهای متوسط ۱۳۰ تومان به مشترکان خانگی و ۲۸۵ تومان به ازای هر کیلووات‌ساعت به صنایع فروخته می‌شود. درباره صنایع فلزی و پالایشگاهی نیز تعرفه برق برمبنای نرخ خرید تضمینی از نیروگاه‌ها محاسبه می‌شود؛ بنابراین نابسامانی در قیمت‌گذاری است که صنعت برق را به‌شدت متضرر و بدمصرفی را به یک فرهنگ فراگیر و رایج در جامعه تبدیل کرده است. نتیجه چنین فرآیندی تبدیل برق به یک کالای کم‌ارزش در فرهنگ مصرفی است.

براساس آنچه گفته شد مشکل اصلی، اقتصاد برق است و اگر ساختارهای اقتصادی این صنعت اصلاح شود، عمده مشکلات قابل‌حل خواهد بود. بی‌پولی وزارت نیرو برای بازپرداخت بدهی‌هایش به‌عنوان یک بحران جدی در صنعت برق ناشی از همین ناکارآمدی‌های اقتصادی است. البته از این مسئله هم نمی‌توان چشم‌پوشی کرد که هزینه‌های جاری در تخصیص منابع در اولویت‌های نخست وزارت نیرو بوده و پرداخت بدهی‌های سرمایه‌گذارانی که تسهیلات سنگینی را از بانک‌ها اخذ کرده‌اند، در مراحل بعدی دیده می‌شود.

■ سراب تولیدکنندگان در معامله با دولت

این مسئله قابل‌قبول است که ما در حوزه توزیع برق با مشکلات بسیاری مواجهیم و بهتر بود روند واگذاری‌ها از شرکت‌های توزیع آغاز می‌شد، اما مشکل اصلی نحوه قیمت‌گذاری برق است؛ بنابراین کارآمدترین شرکت‌های توزیع هم در این ساختار دستوری اقتصاد برق نمی‌توانستند عملکرد خوبی داشته باشند. مشکل این است که دولت با یک سیاست نادرست برق را به‌عنوان یک خدمت عمومی با نرخ ارزان به مردم عرضه می‌کند، این در حالی است که کشورهای توسعه‌یافته با یک سیاست درست انرژی را با بهای واقعی در اختیار مشترکان قرار می‌دهند، به همین دلیل مصرف بهینه بخشی از فرهنگ غالب این کشورهاست.

واقعیت این است که تولیدکنندگان برق در معامله با دولت گرفتار نوعی سراب شده‌اند که عملا امیدشان به حمایت‌ها و سیاست‌ها را از بین می‌برد. البته به‌نظر من اصلاح این ساختار اقتصادی از مسیر بودجه و به‌شکل تدریجی قابل انجام است.

■ گران نشدن برق چالش بزرگی بود

باید بپذیریم در حوزه اقتصاد برق عملکرد قابل‌قبولی نداشته و تصمیمات نادرست زیادی اتخاذ کرده‌ایم. به‌نظر می‌رسد اوج این عملکرد نامناسب در یکی دو دهه اخیر بوده و عملا تناسبی بین نرخ برق با تورم سالانه وجود ندارد.

■ چقدر «مدیریت مصرف» داشتیم؟

یکی از مسائلی که همواره در صنعت برق و حوزه

> عدم اصلاح اقتصاد برق، می‌تواند پیامدهایی گسترده‌تری نسبت به آنچه ظرف یکی دو سال اخیر تجربه کردیم، داشته باشد و راه جلوگیری از آنها اصلاح ساختارهای فعلی اقتصاد برق است

افزایش هرساله بدهی وزارت نیرو

ابراهیم خوش‌گفتار- رئیس هیات مدیره سندیکای شرکت‌های تولیدکننده برق: یکی از مسائل ما در صنعت برق این است که ما هیچ‌وقت به‌صورت دقیق و جدی به مسئله توزیع برق در حوزه‌های متعدد از جمله صنایع، کشاورزی، عمومی، مساجد و مشترکان خانگی نپرداخته‌ایم. وقتی بحث واگذاری نیروگاه‌ها از محل ماده ۲۷ مطرح شد، من یکی از مخالفان جدی آن بودم و باور من این بود که کار واگذاری به‌جای تولید، باید از حوزه توزیع آغاز شود.

اتفاقی که در واگذاری‌ها رخ داد این بود که فاصله بین هزینه واگذاری و درآمد حاصل از فروش برق به ایجاد یک زیان افزوده برای وزارت نیرو منجر شد که بعدها در قالب بحران مالی خودش را نشان داد. این مشکل زمانی عمیق‌تر شد که صنعت برق برای جبران کسری بودجه، از مسیرهایی مانند انتشار و فروش اوراق مشارکت اقدام کرد که در بلندمدت هم به افزایش سطح بدهی‌هایش منجر شد.

■ بحران مالی با انتشار اوراق مشارکت

در حقیقت وزارت نیرو با انتشار اوراق مشارکت هر سال برای خود بدهی‌های جدیدی ایجاد می‌کرد که بعد از ۴ سال مبالغ آن چند برابر می‌شد و همین مسئله به یکی از عوامل ایجاد بحران مالی در این صنعت تبدیل شد، به همین دلیل روند واگذاری‌ها باید از انتهای زنجیره تامین برق یعنی شرکت‌های توزیع شروع می‌شد تا این زیان انباشته از ابتدای زنجیره تامین در حوزه تولید برق، به سایر بخش‌ها تسری پیدا نکند. در همان سال‌ها، کشور مالزی تجربه‌ای موفق در واگذاری حوزه توزیع برق داشت و ما می‌توانستیم از آن الگوبرداری کنیم. واگذاری‌ها در مالزی به این ترتیب صورت گرفت که به شرکت‌ها اجازه داده شده بود برق را به‌صورت مستقل به مشترکان بفروشند و از این طریق برق در یک ساختار رقابتی به مشترکان عرضه می‌شد. بعدها این روند خصوصی‌سازی پله‌پله تا نیروگاه‌ها توسعه یافت.

■ مدل بودجه‌نویسی تکراری شده است

دقیقا رویکرد حکمرانان نسبت به تامین برق، به‌عنوان یک خدمت دولتی است؛ بنابراین مسئله اقتصادی برق باید در سطح حاکمیت پیگیری و حل شود. به‌علاوه به‌نظر می‌رسد اداره صنعت برق به‌نحوی صورت گرفته که به فراگیرتر شدن این نگاه نسبت به برق دامن زده است. همین نگاه، بدمصرفی را در بین مشترکان رواج داده و عملا همه انواع انرژی را به یک کالای کم‌ارزش برای مردم تبدیل کرده است. به همین دلیل زیرساخت‌های برق نتوانستند متناسب با شرایط روز دنیا رشد و توسعه پیدا کنند. به‌عنوان مثال در عصری که تحولات فناورانه با شتابی غیرقابل کنترل رقم می‌خورند، ما عقب‌افتاده‌ترین سیستم کنترل برق دنیا را داریم. در حقیقت نبود یک نظام مالی کارآمد اجازه سرمایه‌گذاری برای توسعه متناسب زیرساخت‌های این صنعت را نداده است.

به‌نظر می‌رسد ما در صنعت برق بیش از هر چیز به مدیرانی نیاز داریم که درک درستی از اقتصاد انرژی داشته باشند.

ناآشنایی مدیران ارشد صنعت برق اتلاف جدی منابع مالی و انرژی را در همین بخش تولید به‌دنبال داشته است. نکته مهم‌تر اینکه تصمیمات عمده مدیران ارشد دولتی مبتنی بر بخشی‌نگری است، چراکه جایگاه خود را معمولا موقتی می‌دانند و ترجیح می‌دهند در آن دوره زمانی تصمیماتی با کمترین عواقب اتخاذ کنند که نتایج فارغ از پیامدهای بلندمدت، در همان دوره قابل‌قبول باشد.

اگر قانون بودجه سالانه را به‌عنوان یک ابزار و راهکار برای بهبود شرایط فعلی در نظر بگیریم، باید به دو موضوع توجه جدی داشته باشیم؛ نخستین مسئله بسترسازی‌های لازم به‌منظور سوق دادن فرآیند عرضه برق به مشترکان از مسیر بورس انرژی است و دومین مسئله هم استفاده از کنتورهای هوشمند است.

این دو اقدام، شفاف‌سازی در گام آخر توزیع را برای دولت تسهیل می‌کند و می‌تواند زمینه‌ساز تصمیمات درستی در حوزه اقتصاد برق باشد و از آن مهم‌تر میزان یارانه تخصیص‌یافته به مشترکان را نیز مشخص و کار دولت را برای سازماندهی یارانه‌ها و شناسایی دهک‌های پایین ساده‌تر می‌کند.

نکته‌ای که درباره قوانین بودجه سالانه وجود دارد این است که ما هر سال براساس یک مدل مشخص و ثابت، بودجه‌نویسی می‌کنیم.

یعنی مدلی را تکرار می‌کنیم که در اجرا به توفیق چندانی دست نیافته است. شاید پیش از هر اقدامی، بازنگری در روش‌های بودجه‌نویسی یک الزام جدی برای اقتصاد کشور باشد.

■ سازماندهی قیمت‌گذاری صنعت برق در اولویت باشد

مسئله‌ای که صنعت برق را از سایر حوزه‌ها و صنایع متمایز می‌کند، این است که طرف حساب ما در برق، دولتی است که اساسا در پیاده‌سازی مفاهیم اقتصادی عملکرد خوبی نداشته و ندارد. مشتری برق، نهادی است که امروز هزاران میلیارد تومان به نیروگاه‌ها بدهکار است، اما برای حل این مشکل، حتی به یک نشست مشترک با فعالان این حوزه تن نمی‌دهد. همین امر سرمایه‌گذاری در صنعت برق را به یک زیان بزرگ تبدیل کرده، زیرا عملا همان سرمایه در هر حوزه دیگرای بازگشت موفق‌تر و بیشتری دارد. سوال این است که یک سرمایه‌گذار با چه استدلالی باید سرمایه‌ای هنگفت را صرف خرید یا احداث یک نیروگاه کند؟

اگر سرمایه‌گذار از محل ورود به صنعتی نتواند یک سود منطقی کسب کند یا تضامین لازم را برای مدیریت ریسک‌های آن حوزه در اختیار نداشته باشد، قاعدتا دلیلی برای صرف سرمایه در آن صنعت نخواهد داشت.

حتی سرمایه‌گذاران بخش خصوصی که پیش‌تر به این صنعت ورود کرده‌اند هم امروز قطعا تمایل چندانی به سرمایه‌گذاری مجدد در این حوزه ندارند؛ از همین رو یکی از مهم‌ترین اقداماتی که برای بازگشت سرمایه به صنعت برق باید انجام شود، هم‌سنگ‌سازی سود سرمایه‌گذاری در این صنعت با سایر حوزه‌ها است. حداقل اقدامی که برای نجات صنعت برق ضروری است، سازماندهی قیمت‌گذاری برقی است که از نیروگاه‌ها خریداری می‌شود. در این صورت می‌توان تا حدی به بازگشت سرمایه‌ها امید داشت.

■ قوانین شفاف است، اجرا مشکل دارد

وزارت نیرو در اجرای قوانین، مشکلات اساسی دارد و در تمکین به قوانین حاضر دچار ضعف جدی است. اجرا نشدن کامل و دقیق برنامه‌های توسعه یا بودجه‌های سالانه هم ناشی از همین رویکرد در وزارت نیرو است؛ بنابراین پیش از هر چیز باید ضعف این وزارتخانه در اجرای قوانین فعلی رفع شود و پس از آن به فکر ایجاد بسترهای قانونی جدید باشیم.

در صنعت برق قوانین شفاف و موثر بسیاری وجود دارند که متاسفانه در اجرا به بن‌بست رسیده‌اند.

به‌عنوان مثال در سال ۱۳۷۷ قانون نصب کنتورهای هوشمند تصویب شد که قطعا می‌توانست در بهبود شرایط این صنعت کاملا کارساز واقع شود، اما می‌بینیم که این قانون تا امروز هم اجرایی نشده و هزینه به تعویق افتادن آن به کل بازیگران صنعت برق کشور تحمیل شده است.

پرداخت نشدن مطالبات هم یکی از عوارض همین عدم تمکین وزارت نیرو به قوانین و مقررات موجود است. ادامه این روند می‌تواند در آینده‌ای نه‌چندان دور به فاجعه‌ای جبران‌ناپذیر در صنعت برق منجر شود. البته همین امروز هم علائم و نشانه‌های این فاجعه در قالب خاموشی‌ها و هزینه‌های اقتصادی ناشی از آن خودش را نشان داده است؛ بنابراین ضروری است همه این موارد را به‌صورت شفاف و دقیق به اطلاع نهادهای مرتبط با بودجه‌نویسی اعم از سازمان برنامه و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی برسانیم تا شاید در قالب بودجه برای حل این مسائل چاره‌اندیشی شود.

■ ارائه گزارش مشکلات نیروگاه‌ها به مسئولان

باتوجه به موارد یادشده پیش از هر چیز باید ضمانت اجرایی برای قوانین بالادستی وجود داشته باشد. قطعا اجرای درست قوانین موجود می‌تواند ظرف ۲ تا ۳ سال، شرایط صنعت برق کشور را بهبود بخشد.

همچنین باید گزارشی از عمده مشکلات نیروگاه‌ها تهیه شود و در اختیار مسئولان امر قرار گیرد تا در زمان تدوین بودجه تصویر روشنی از شرایط دشوار نیروگاه‌ها و پیامدهای جدی ناشی از آن داشته باشند.

تقویت بورس انرژی، ترغیب دولت و مجلس به تعیین‌تکلیف میزان یارانه برقی که به مشترکان مختلف اختصاص می‌یابد و همچنین ارائه یک مدل پیشنهادی برای کاهش تدریجی این یارانه‌ها، اقدامات دیگری است که می‌تواند از مسیر سندیکا برای درج در لایحه بودجه و قانون برنامه هفتم مطرح و دنبال شود.

یکی دیگر از موضوعات قابل‌طرح در بودجه سال آینده، خرید و فروش برق در مرحله‌ای از مسیر نصب کنتورهای هوشمند و سازماندهی نرخ برق در حوزه توزیع برق است.

جه‌ای فعالان صنعت برق برگزار شد

ماد بـــرق در ۱۴۰۲

موضوع اصلی موردبحث آن است که شرایط سال‌های اخیر صنعت برق نشان داده ما در این صنعت کمتر با کمبود قوانین موثر و حامی بخش خصوصی مواجهیم و عمده مسائل به نحوه اجرای این قوانین مربوط هستند. این موضوع درباره قانون بودجه و قوانین توسعه پنج‌ساله کشور هم صدق می‌کند؛ به این معنا که این اسناد بالادستی معمولا با خلأهای جدی برای رفع نیازهای صنعت برق مواجه نیستند، اما در اجرا به توفیق چندانی دست نمی‌یابد. اکنون در شرایطی که جزئیات بودجه ۱۴۰۲ در دست بررسی نمایندگان مجلس شورای است در گام نخست چه پیشنهاداتی را می‌توان در لایحه بودجه گنجاند که برای بخش خصوصی و غیردولتی تولیدکننده برق راهگشا باشد؟ همچنین چه اقداماتی را می‌توان لحاظ کرد تا موارد احتمالی مندرج در بودجه قابل پیگیری و لازم‌الاجرا باشند.

با مشروح میزگرد صمت همراه باشید.

ی صنعت برق

انرژی مطرح می‌شود، مدیریت مصرف است. نمونه روشن و معمول این امر استفاده از لامپ‌های سنسوردار در ساختمان‌هاست که یکی از اقدامات کوچک اما موثر در حوزه مدیریت مصرف محسوب می‌شود.

خاموشی‌های تابستان ۱۴۰۰ که نتیجه ناترازی تولید و مصرف برق بود، در رفاه مشترکان و حتی اقتصاد کشور اختلال جدی ایجاد کرد، اما تابستان امسال شرایط کمی بهتر مدیریت شد؛ یعنی به بخش خانگی کمترین خاموشی تحمیل شد، با این وجود شهرک‌های صنعتی و صنایع بزرگ یک روز در هفته را بدون برق پشت سر گذاشتند. باوجود عملکرد مناسب وزارت نیرو در مدیریت خاموشی‌ها، به‌دلیل هزینه تحمیل‌شده به اقتصاد باز هم نمی‌توان این اقدامات را مدیریت مصرف دانست.

▣ چه برنامه‌ای برای سال آینده داریم

سوال این است که باتوجه به ناتوانی صنعت برق در احداث نیروگاه‌های جدید، چه برنامه‌ای برای مواجهه با خاموشی‌ها در سال آینده داریم؟ به‌ویژه آنکه معمولا سالانه با رشد ۶ تا ۷ درصدی مصرف هم مواجهیم و جبران این میزان رشد در صنعتی که دچار افول جدی سرمایه‌گذاری است، بسیار دشوار است.

وزارت نیرو باید از همین امروز برای پرداخت بدهی‌های خود فکری کند تا حداقل نیروگاه‌های فعال بتوانند با انجام تعمیرات اساسی و اقدامات توسعه‌ای میزان ظرفیت خود را به حداکثر برسانند و بخشی از کمبودهای سال آینده را جبران کنند.

▣ کاهش اعتماد به پایداری صادرات برق ایران

نکته دیگر آنکه زمانی چشم‌انداز صنعت برق ایران، تبدیل شدن به هاب برق منطقه بود، اما امروز به‌دلیل کمبود برق در تابستان، گاهی صادرات برق به کشورهای منطقه متوقف شده و همین امر اعتماد کشورهای هدف به پایداری صادرات برق ایران را کم کرده است؛ بنابراین ممکن است به‌تدریج فرصت‌های طلایی برای تبدیل شدن به هاب برق منطقه را از دست بدهیم و بازارهای بسیار مساعد کشورهای همسایه را در اختیار رقبا بگذاریم.

▣ بررسی مدل افزایش تعرفه برق مسکونی

نکته‌ای که درباره نرخ برق کمتر به آن توجه شده این است که به‌دلیل افزایش جهش‌وار نرخ ارز، عملا نرخ برق باتوجه به ارزبری بالای نیروگاه‌ها، نسبت به تورم و نرخ ارز در سال‌های گذشته، با کاهش مواجه بوده است؛ بنابراین به‌نظر می‌رسد باتوجه به تجربه موفق وزارت نیرو در افزایش نرخ برق صنایع، می‌توان سازکاری برای افزایش تدریجی بهای برق مشترکان عمومی و خانگی پیش‌بینی و تدوین کرد. البته بدون‌تردید افزایش تعرفه برق مشترکان خانگی مشمول حساسیت‌های جدی است و وزارت نیرو پیش از هر اقدامی باید مدل و سازکار افزایش تعرفه برق مسکونی را به‌درستی بررسی کند و پیامدهای آن را به‌دقت بسنجد.

نکته مهم دیگر آن است که در مصوبه شماره ۱۸۷۵۰۲ مورخ ۲۱ تیر ۱۴۰۱ شورای اقتصاد برای توجیه احداث بخش بخار چرخه ترکیبی در نیروگاه‌های توربین گازی، نرخ گاز برای احتساب در گزارش توجیهی ۱۰ سنت یورو تعیین شده، در حالی که برای مورد دیگری که آن‌هم در جهت کاهش مصرف گاز است، نرخ گاز برای احتساب در گزارش توجیهی ۶.۹ سنت دلار (معادل حدود ۲۴ سنت برای هر مترمکعب گاز) تعیین شده است (مصوبه شماره ۱۷۱۹۶ مورخ ۱۴۰۱/۰۱/۲۰).

نکته قابل‌تامل آنکه برای گزارش توجیهی کاهش مصرف گاز طبیعی، وجود تفاوت در نرخ گاز صرفه‌جویی‌شده چندان موجه نیست و این‌گونه مصوبات، انگیزه احداث بخش بخار نیروگاه‌های توربین گازی را از بین می‌برد.

> تولیدکنندگان برق در معامله با دولت گرفتار نوعی سراب شده‌اند که عملا امیدشان به حمایت‌ها و سیاست‌ها را از بین می‌برد

انرژی یک خدمت است؛ نه کالای قابل خریدوفروش!

احمد کفاشی- مدیر اسبق سازمان برنامه و بودجه: وظیفه دولت این است که برق پایدار و بدون خاموشی را در اختیار مردم قرار دهد. این حساسیت به‌ویژه در زمینه مشترکان خانگی بیشتر است و معمولا تمرکز دولت‌ها بر تامین برق و انرژی پایدار برای خانه‌ها است، به همین دلیل است که در مواقع ناترازی، برق یا گاز صنایع را محدود می‌کنند. ریشه این تصمیم‌گیری‌ها هم این است که انرژی را یک خدمت می‌بینیم، نه کالایی که می‌تواند در یک ساختار اقتصادی مشخص خریدوفروش شود. بر همین اساس به برق مثل خدماتی مانند درمان و تامین اجتماعی نگریسته می‌شود که افزایش تعرفه آن به ایجاد نارضایتی‌های عمومی منجر می‌شود، این در حالی است که مردم با افزایش سالانه تعرفه خدمات مخابراتی هیچ مشکلی ندارند یا افزایش بهای محصولات لبنی را به‌سادگی می‌پذیرند. در شرایطی که نرخ کالاها ظرف چند سال اخیر بین ۵ تا ۱۰ برابر افزایش یافته، بهای برق در طول ۴ سال اخیر از ۸۰ تومان به ۱۲۰ تومان رسیده است. چشم‌اندازی که در واگذاری‌ها دنبال می‌شد این بود که با ورود بخش خصوصی، برق از خدمت به کالا تبدیل شود، اما نه‌تنها برق به یک کالا تبدیل نشد، بلکه دولت هزینه تامین این کالا را هم از جیب بخش خصوصی پرداخت کرد. البته واقعی کردن نرخ سوخت نیروگاه‌ها و به‌تبع آن برق هم کاری نیست که به‌سادگی بتوان انجام داد.

▣ بدهی نیروگاه‌ها به صندوق توسعه ملی

تجربه چند سال اخیر نشان می‌دهد مشکلات صنعت برق که متاثر از سیاست‌های کلان کشور است، به‌سادگی و حتی با اراده وزارت نیرو هم قابل‌حل نیستند. اینکه سیاست‌های کلی حاکم بر صنعت تغییر کند و ساختارهای مدیریتی دچار تحول شود، مسئله‌ای بلندمدت است که نیاز به تغییرات بنیادین در زیرساخت‌های برق دارد؛ بنابراین به‌نظر می‌رسد منطقی‌ترین کار این است که موضوعات را به‌صورت موردی و جزئی پیگیری کنیم و به نتیجه برسانیم. به‌عنوان مثال شاید اگر دو موضوع موثر مانند تعیین نرخ سوخت و هزینه تبدیل انرژی در نیروگاه‌ها را حل و شفاف کنیم، دولت بتواند با نگاه منسجم‌تر و دقیق‌تری برای برق تصمیم‌گیری کند. بر همین اساس بهتر است مواردی را که برای نیروگاه‌ها اهمیت و اضطرار بیشتری دارند، شناسایی کنیم و برای رفع آنها، پیشنهادهای راهبردی برای درج در بودجه و برنامه هفتم ارائه دهیم. البته تمرکز بر ایجاد ضمانت‌های اجرایی برای این قوانین هم از اهمیت بسزایی برخوردار است، اما پیش از آن درج این شکل از راهکارها در بودجه یا سایر قوانین بالادستی مانند برنامه توسعه، می‌تواند تا حد زیادی امیدبخش باشد. البته عملکرد وزارت نیرو هم در دامن زدن به این مشکلات بی‌تاثیر نبوده است. امسال نرخ برق صنایع افزایش یافته، اما هیچ منابع مالی از محل این افزایش نرخ به نیروگاه‌ها تخصیص پیدا نکرده و همان‌طور که آقای خوش‌گفتار هم اشاره کردند امسال درآمد نیروگاه‌ها نسبت به سال گذشته کاهش یافته است. در حقیقت به‌نظر می‌رسد منابع حاصل از تبصره ۱۵ به بخش‌هایی جز برق اختصاص داده شده و این موضوعی است که باید در درجه اول ازسوی وزارت نیرو پیگیری و دنبال شود.

به همین دلیل باز هم تاکید می‌کنم که ما باید کار را از حل مسائل جزئی‌تر پیگیری کنیم. طی سال‌ها و حتی دهه‌های اخیر، باوجود این همه پیگیری و مذاکره نه‌تنها هیچ یک از مسائل کلیدی ما حل نشد، بلکه شرایط به‌مراتب برای‌مان دشوارتر شد. نرخ خرید تضمینی برق یکی دیگر از مواردی که باید روی آن کار کنیم. این فاکتور در حال حاضر مبنای مشخصی ندارد؛ از این رو تدوین یک مدل روشن‌مند برای تعیین نرخ تضمینی خرید برق باید یکی از ماموریت‌های مهم سندیکای برق باشد.

یکی دیگر از موضوعات کلیدی «بدهی نیروگاه‌ها به صندوق توسعه ملی» است که به‌تدریج تبدیل به یک بحران جدی در حوزه نیروگاهی کشور شده است. تعیین‌تکلیف این بدهی‌ها باتوجه به جهش‌های چندباره نرخ ارز و همچنین نرخ ریالی برق در بازار و بورس و عدم همخوانی و پوشش افزایش نرخ ارز با افزایش بهای برق از اهمیت بسزایی در کنترل بحران مالی بسیاری از نیروگاه‌ها برخوردار است. شاید صدور مجوزهای لازم برای صادرات برق توسط نیروگاه‌ها یا خرید ارزی بخشی از برق تولیدشده توسط آنها، بتواند یک راهکار جبرانی برای عبور از این چالش باشد، چراکه بی‌تردید نیروگاه‌ها بدون اتکا به چنین راهکارهایی هرگز قادر به تسویه بدهی ارزی خود به صندوق توسعه ملی نخواهند بود؛ از این رو ضروری است بستر قانونی لازم برای چنین راهبردهایی در قانون بودجه پیش‌بینی شود. یکی دیگر از پیشنهاداتی که می‌توان به‌ویژه برای توسعه بخش بخار نیروگاه‌ها و تبدیل آنها به سیکل‌ترکیبی مطرح و از طریق بودجه سال آینده، منابع مالی لازم را برای آن پیش‌بینی کرد، اعطای تسهیلات ریالی به نیروگاه‌ها از طریق صندوق توسعه ملی است. گرچه صندوق توسعه یک نهاد مالی ارزی است، اما در شرایطی که کشور با کمبود جدی منابع مالی مواجه است، ارزش پول ملی کاهش یافته و نیروگاه‌ها امکان کسب درآمد ارزی را ندارند، این راهبرد می‌تواند با افزایش تاب‌آوری نیروگاه‌ها در برابر جهش‌های ارزی، در توسعه سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی در حوزه نیروگاهی بسیار کارساز واقع شود. البته در صورتی که وزارت نیرو بپذیرد بخشی از برق تولیدی نیروگاه‌ها را ارزی بخرد یا به آنها اجازه صادرات بدهد، به همان نسبت می‌توان تسهیلات صندوق توسعه ملی را برای نیروگاه‌ها ارزی‌ـریالی در نظر گرفت.

▣ تعیین‌تکلیف نرخ گاز نیروگاه‌ها

نکته کلیدی دیگر، تعیین‌تکلیف نرخ گاز نیروگاه‌هاست. همان‌طور که آقای مهندس حجت هم اشاره کردند لازم است نرخ برق با احتساب هزینه سوخت شفاف شود. در این صورت از مسیر بودجه می‌توان مسئله مابه‌التفاوت نرخ تمام‌شده و تکلیفی برق را به‌شکلی دقیق تعیین‌تکلیف کرد. اینکه مابه‌التفاوت از مصرف‌کننده دریافت شود یا دولت به‌عنوان یارانه پرداخت آن را عهده‌دار باشد، مسئله‌ای است که باید در حاکمیت برای آن تصمیم‌گیری شود، اما برای نجات صنعت برق از کسری بودجه فعلی، نیاز به یک ردیف بودجه‌ای شفاف و لازم‌الاجرا برای بازپرداخت این مابه‌التفاوت ازسوی دولت به وزارت نیرو داریم و البته ضروری است این منابع مالی به پرداخت مطالبات نیروگاه‌ها اختصاص داده شود.

▣ اصلاح فرآیند قیمت‌گذاری

از آنجا که تامین یارانه برق و مابه‌التفاوت نرخ تمام‌شده و تکلیفی برق بسیار دشوار است، دولت ناگزیر براساس یک مدل اقتصادی مشخص و با شیب تدریجی، نرخ برق را افزایش و در طول سال‌های آینده مبلغ ردیف مابه‌التفاوت را کاهش می‌دهد و از این طریق اقتصاد برق در مسیر اصلاح و واقعی‌سازی قرار می‌گیرد.

البته ما در حوزه برق مصادیق بسیاری برای اجرا نشدن قوانین داریم که یکی از نمونه‌های بارز آن، اجرا نشدن قوانین مرتبط با توسعه تجدیدپذیرها یا الزام سازمان‌ها و ادارات دولتی به تامین ۲۰ درصدی برق مصرفی از طریق تجدیدپذیرها است، این در حالی است که دنیا با سرعتی بسیار بالا در حال افزایش سهم انرژی‌های پاک از کل انرژی‌های مصرفی است، اما متاسفانه ما نتوانستیم در این حوزه هم به توفیق چندانی دست یابیم.

▣ رفع مشکلات قراردادها

یکی دیگر از موضوعات قابل پیگیری، مسئله قراردادهای دوجانبه است که پس از افزایش نرخ برق صنایع به یک مسئله جدید برای نیروگاه‌ها تبدیل شد، زیرا توانیر اجازه فروش برق با بهای تعیین‌شده را به نیروگاه‌های غیردولتی نمی‌دهد. حل این مسئله هم از مسیر قانون بودجه امکان‌پذیر است؛ به این معنی که ما باید همه این موارد را در قالب پیشنهادهای بودجه‌ای ارائه داده و زمینه را برای رفع آنها در بسترهای قانونی فراهم کنیم.

یکی از موضوعات دیگری که در قانون بودجه سال‌های اخیر پیش‌بینی شده، اما در اجرا به بن‌بست رسیده، قراردادهای بیع متقابل و الزام دولت به تخصیص حواله سوخت به نیروگاه‌هایی است که واحد بخار راه‌اندازی کرده‌اند. پیگیری این موضوع هم باید از مسیر قانون بودجه انجام شود و وزارتخانه‌های نفت و نیرو مکلف به تخصیص این حواله‌ها یا تهاتر آنها با مطالبات صندوق توسعه ملی از نیروگاه‌ها شوند.

سخن پایانی

باتوجه به موارد یادشده اصلاح نشدن اقتصاد برق، می‌تواند پیامدهایی گسترده‌تری نسبت به آنچه ظرف یکی دو سال اخیر تجربه کردیم، داشته باشد. به‌گفته فعالان این صنعت راه‌حل اصلی خروج از این شرایط، رفع تنگنای عدم توازن تولید و مصرف برق و سرمایه‌گذاری و توسعه در این صنعت است و سایر راه‌حل‌ها از جمله نصب کنتورهای چندتعرفه‌ای و مدیریت مصرف، راهکارهایی مکمل محسوب می‌شوند.

همچنین نخستین و مهم‌ترین گام برای عملیاتی شدن این راهبرد، نزدیک کردن تدریجی نرخ برق به بهای واقعی آن در یک بازه زمانی مشخص است. به‌علاوه ضروری است که از منابع عمومی، دولتی و فاینانس برای توسعه زیرساخت‌های صنعت برق به‌درستی بهره برده شود.

اصلاح اقتصاد برق ضرورتی انکارناپذیر

پگاه پاشا- مدیر دفتر پژوهش سندیکای صنعت برق: زمانی تصور بر این بود که اگر اصلاحاتی صورت گیرد که برمبنای آن منابع مالی برای وزارت نیرو ایجاد شود، احتمالا به بهبود شرایط نیروگاه‌های غیردولتی منجر می‌شود، اما متاسفانه این وزارتخانه و شرکت‌های تابعه در برابر درآمدی که از محل تبصره ۱۵ ایجاد شده و خرج‌کرد آن در عمل پاسخگو نیستند.

در حال حاضر یکی از مهم‌ترین پیشنهاداتی که برای بودجه سال آینده مطرح می‌شود، اصلاح اقتصاد برق است، اما سوال این است که این اقدام از چه طریقی باید انجام شود؟ بهتر نیست پیشنهاداتی که با محوریت بخش عمومی شامل دولت و وزارت نیرو است را کنار بگذاریم و به سراغ راهبردهایی برویم که بازیگر اصلی آن بخش خصوصی و هدف اصلی آن برقراری ارتباط مستقیم بین تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان برق است؟

▣ رویکرد وزارت نیرو نسبت به بخش خصوصی

باتوجه به رویکرد وزارت نیرو نسبت به بخش خصوصی، به‌نظر می‌رسد تلاش سندیکا و نیروگاه‌ها برای رونق و توسعه معاملات دوجانبه و معاملات برق در بورس انرژی در بهبود شرایط کارسازتر خواهد بود.

بر این اساس شاید بهتر است این سوال را مطرح کنیم که ما به‌عنوان بخش خصوصی باید پیشنهادهای بودجه‌ای خود را براساس کدام خط فکری ارائه دهیم که شانس بیشتری برای رفع مشکلات داشته باشیم؟ اصلاحاتی از جنس مفاد قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق با محوریت بخش دولتی در قیمت‌گذاری و امید به سرایت آثار بهبود نقدینگی وزارت نیرو به فعالان خصوصی یا اصلاحات بورس انرژی با محوریت کاهش نقش دولت در مبادلات و قیمت‌گذاری برق؟

▣ نقش سندیکای تولیدکنندگان برق در ساماندهی

مسائل زیادی حول محور بودجه قابل‌طرح است. به‌عنوان مثال در تبصره ۱۵ قانون بودجه امسال، ۱۶ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده بود که قرار بود بخشی از این مبلغ به پرداخت مطالبات نیروگاه‌ها اختصاص داده شود.

سال گذشته این مبلغ ۸ هزار میلیارد تومان بود که تکلیف شده بود۳ هزار میلیارد تومان آن به پرداخت مطالبات نیروگاه‌ها اختصاص داده شود.

استعلام‌های صورت‌گرفته از اعضا نشان می‌دهد نیروگاه‌ها بالغ بر ۱۷ هزار میلیارد تومان مطالبه ریالی دارند و اگر مطالبات ارزی را هم به آن اضافه کنیم، به رقم تقریبی ۴۰ هزار میلیارد تومان می‌رسیم. همچنین طبق اطلاعات دریافتی، پرداخت‌های صورت‌گرفته در سال ۱۴۰۱ به شرکت‌ها، از مطالبات انباشته آنها کم نکرده است.

▣ بودجه فاقد نظارت‌های لازم است

نکته این است که بودجه در مرحله اجرا فاقد نظارت‌های لازم است، به همین دلیل تلاش‌ها و کار کارشناسی بسیار گسترده‌ای که برای تدوین بودجه در سازمان برنامه، اتاق بازرگانی، تشکل‌ها و کمیسیون‌های مجلس صورت می‌گیرد، در نهایت نتیجه بسیار محدودی دارد.

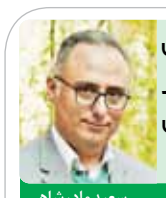
شاید مهم‌ترین مسئله‌ای که باید برای آن چاره‌اندیشی شود، نظارت بر نحوه اجرای قوانین بالادستی از جمله بودجه و برنامه‌های توسعه است. البته ما در سندیکا پیگیری‌های گسترده‌ای برای این موضوع انجام داده‌ایم، اما تا زمانی که نظارت عملیاتی مناسبی در حوزه اجرا صورت نگیرد، بهبودی مشاهده نخواهد شد.

برنامه‌ریزی سفرهای نوروزی ۱۴۰۲

رئیس مرکز تدوین مقررات، ایمنی حمل‌ونقل، پدافند غیرعامل و مدیریت بحران وزارت راه و شهرسازی از برنامه‌ریزی سفرهای نوروزی ۱۴۰۲ از ۲۴ اسفند تا ۱۵ فروردین خبر داد و گفت: برنامه‌ریزی برای پیش‌فروش بلیت سفرهای نوروزی در دستور کار شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران و سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای قرار دارد. رضا نفیسی در گفت‌وگو با پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، درباره تدابیر اندیشیده‌شده برای سفرهای نوروزی ۱۴۰۲ با اعلام اینکه زمان اجرای طرح از روز ۲۴ اسفند تا ۱۵ فروردین است، گفت: باتوجه به تقارن تعطیلات نوروزی سال ۱۴۰۲ از ۳ فروردین با ایام ماه مبارک رمضان پیش‌بینی می‌شود، سفرها در روزهای قبل از ماه مبارک رمضان اوج بگیرد، همچنین باتوجه به ایام نیمه‌شعبان در ۱۵ اسفند، پیش‌بینی می‌شود شاهد آغاز سفرها همزمان با این روز باشیم. وی اقدامات مرتبط به سفرهای نوروزی را قبل از سفر، هنگام سفر و بعد از سفر دانست و افزود: اقدامات قبل از سفر شامل بهسازی مسیرهای تردد، آماده‌سازی پایانه‌ها، نصب علائم، خط‌کشی و روکش آسفالت شبکه جاده‌ای و بهسازی ناوگان بخش ریلی و دریایی می‌شود و طبق گزارش‌های ارائه‌شده از سوی سازمان‌های تابعه وزارت راه و شهرسازی برنامه‌هایی برای بهبود شرایط سفر در همه حوزه‌های حمل‌ونقل دریایی، هوایی، ریلی و جاده‌ای در دست اقدام است. رئیس مرکز تدوین مقررات، ایمنی حمل‌ونقل، پدافند غیرعامل و مدیریت بحران وزارت راه و شهرسازی خاطرنشان کرد: پیش‌فروش بلیت‌های راه‌آهن و اتوبوس‌ها توسط سازمان‌های مسئول در دست برنامه‌ریزی است و در اسرع وقت اطلاع‌رسانی‌های لازم انجام خواهد گرفت.

یادداشت

فراموشی ایمنی در صنعت ساختمان

سعید مادرشاهی
کارشناس مسکن

طبق آمارهای منتشرشده، ۴۵ درصد حوادث هنگام کار کشور در سال‌های اخیر در کارگاه‌های ساختمانی رخ داده است. به‌طبع همه ما دوست داریم تا ساختمان‌هایی با نمای زیبا، مدرن و چشم‌نواز داشته باشیم، اما در این میان ممکن است به دلیل رعایت نکردن کامل نکات ایمنی، خطرات زمان ساخت و اجرا شهروندان را تهدید کند.

سقوط سنگ، آجر یا بخش‌هایی از نمای ساختمان یکی از رایج‌ترین خطراتی است که در هنگام ساخت و بهره‌برداری از ساختمان‌ها با آن مواجهیم. این‌گونه حوادث بیشتر در نماهای ساختمانی متداول است و متاسفانه در این زمینه سالانه تلفات انسانی بالایی داریم. برای جلوگیری از این اتفاق، بهتر است در نمای ساختمان از قطعات سنگی استفاده نکنیم یا اگر قصد انجام این کار را داریم، از تجهیزات مرتبط استفاده کنیم.

به‌دلیل غالب شدن مسائل اقتصادی بر مسائل فنی و اولویت قرار گرفتن سودآوری بیش از موضوع ایمنی و کیفیت، خطرات ناشی از بی‌توجهی به ایمنی‌سازی بیش از بیش احساس می‌شود. رعایت نکردن ایمنی در بخش اتصالات سیستم نورپردازی، استفاده از ابزار اجرایی غلط و نامناسب، می‌تواند با بروز یک اشکال جزئی، کل ساختمان را با خطر مواجه کند.

بحث ایمنی در نمای ساختمان بسیار جدی است و باید موردتوجه سازندگان و ناظران قرار بگیرد، متاسفانه در بسیاری از ساخت‌وسازها شاهد سقوط افراد از ارتفاع یا آسیب ناشی از سقوط مصالح و ابزارآلات و برخورد آن با انسان و اشیا هستیم. کارگران به‌طورمعمول از داربست‌های غیراستاندارد استفاده می‌کنند و هیچ آموزش جدی به آنها داده نشده است، حتی در بسیاری موارد، صاحب‌کاران و ناظران پروژه‌ها نیز از دانش و آموزش لازم پیرامون اصول اولیه رعایت ایمنی و کار در ارتفاع به دور هستند، بنابراین لازم است نکات ایمنی در این زمینه جدی گرفته شود و ابتدا صاحب‌کاران و ناظران، موظف به فراگیری اصول ایمنی شوند یا حداقل از مشاوران خبره در این امور بهره گیرند و سپس از کارگران بخواهند که این موارد را رعایت کنند.

بیشتر حوادثی که منجر به فرو ریختن ساختمان و بروز حادثه می‌شود، در مناطق بافت فرسوده است که خانه‌ها بسیار ناامن هستند و به‌راحتی تخریب می‌شوند. بی‌توجهی به اصول اولیه تخریب و اقدامات غیراصولی و بهره‌گیری از کارگران بی‌تجربه، از دلایل اصلی حوادث هنگام تخریب یا بازسازی است، حتی در برخی اوقات، گودبرداری‌های غیرایمن نیز به همسایگان مجاور لطمات جانی و مالی فراوان وارد کرده و با اینکه ما هر ساله تعداد زیادی از این قبیل حوادث را در حوزه ساخت‌وساز تجربه می‌کنیم، اما باز مهندسان پای‌کار سهل‌انگارانه از آن گذر می‌کنند.

حوزه پرخطر دیگر، کار ساختمانی در ساختمان‌ها و برج‌های مرتفع است که رعایت ایمنی در این کارگاه‌ها به‌علت کار در ارتفاع از اهمیت بیشتری برخوردار است و کارگران برای فعالیت، نیاز به کلاه و طناب ایمنی دارند؛ موضوعی که اگر نگاهی به کارگران مشغول کار روی داربست‌های این‌گونه ساختمان‌ها بیندازید، متوجه آن می‌شوید. متاسفانه در سال‌های اخیر باتوجه به سودآوری در بازار مسکن، شاهد ورود افراد غیرمتخصص به این بخش هستیم؛ افرادی که تنها با داشتن سرمایه‌های هنگفت وارد بازار می‌شوند و بدون تجربه کافی ساخت‌وسازهایی بدون رعایت ایمنی انجام می‌دهند. این در حالی است که موضوع ایمنی هنگام ساخت در کارگاه‌های ساختمانی، مبحث بسیار مهمی است که رعایت نکردن آن در هر فصل از سال، می‌تواند مخاطرات خود را به‌همراه داشته باشد.

با توجه به موارد یاد شده درصورت رعایت نکات ایمنی می‌توان هنگام بروز حوادث طبیعتی از میزان تخریب بیشتر جلوگیری کرد. تخریب‌هایی که می‌تواند با آسیب‌های اقتصادی بالا همراه شود و حتی آسیب جانی نیز به بار آورد.

عواقب رعایت نکردن نکات ایمنی در زمان ساخت بررسی شد

آغوش باز ساختمان‌ها به روی بلایای طبیعی

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

رشد سریع جمعیت جهان و شهرنشینی، نیاز فزاینده‌ای به یک محیط ساخته‌شده باکیفیت بالا، ایمن و پایدار ایجاد کرده است. در دنیای ساختمان و ساخت‌وساز، استانداردها به تدوین بهترین روش بین‌المللی و الزامات فنی برای اطمینان از ایمن بودن ساختمان‌ها و سایر سازه‌ها کمک می‌کنند.

چندین‌بار، شاهد آن بوده‌ایم که زلزله‌های کوچک، ساختمان‌های زیادی را در شهرهای مختلف کشور ویران کرده‌اند. رعایت نکردن نکات ایمنی در زمان ساخت، یکی از علت‌هایی است که باعث می‌شود بسیاری از ساختمان‌ها در اثر زلزله‌های کوچک تخریب شوند. سازندگان ساختمان‌ها، کمتر به نکات ایمنی توجه می‌کنند و ساخت‌وساز اصولی را در نظر نمی‌گیرند. باتوجه به هشدارهای سازمان آتش‌نشانی و نظارت‌شان بر ساخت‌وسازهای اصولی، همچنان شاهد آن هستیم که تعداد ساختمان‌های پرخطر و در معرض ریزش زیاد هستند. تعدادی از سازندگان، به‌دلیل هزینه‌بر بودن ایمن‌سازی ساختمان‌ها، توجهی به هشدارها نکرده و قوانین ساخت را نادیده می‌گیرند. همین امر سبب می‌شود تا با کوچک‌ترین زلزله، شاهد تخریب ساختمان‌های ناایمن باشیم. صمت در این گزارش، ضرورت رعایت ایمن‌سازی در ساختمان را بررسی کرده است.

عکس: صمت

نوسازی سازه‌های ناایمن و فرسوده حتی باوجود تسهیلاتی که دولت وعده آن را داده، هنوز پیشرفتی نداشته و این موضوع می‌تواند زنگ خطر جدی برای افزایش خسارت‌های بلایای طبیعی را به‌صدا درآورد

نقش مسکن در بهبود کیفیت زندگی

ایمن‌سازی ساختمان می‌تواند به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین عوامل در پیشگیری از بروز خسارت در هر حادثه‌ای، آسودگی و امنیت‌خاطر برای ما به ارمغان بیاورد. هر خانه‌ای ممکن است فقط با چند ثانیه یا چند دقیقه زلزله ویران شود،در صورتی که مقاوم‌سازی ساختمان به‌ویژه در مناطق زلزله‌خیز و مناطقی که سابقه زلزله دارند، باید جزو ضروریات ایمن‌سازی باشد.

موضوع مسکن باکیفیت و ایمن یکی از مهم‌ترین مسائل کشورهای در حال توسعه از جمله ایران است؛ زیرا اگرچه توسعه جغرافیایی و سرعت در ساخت‌وسازها تا حدودی جوابگوی نیازهای کمی و مادی شهروندان است، اما بی‌توجهی به جنبه‌های کیفی، چالش‌های فرهنگی و روانی را در پی خواهد داشت.

اگرچه تقسیم‌بندی کیفیت ساختمان‌ها و در نظر گرفتن مسکن و مسائل مرتبط با آن از نظر کارشناسان و صاحب‌نظران مختلف، متفاوت است، اما این موضوع انکارناپذیر است که یکی از عناصر کلیدی کیفیت زندگی افراد در محیط شهری همان کیفیت ساختمان‌ها است. سرپناه مناسب تنها به‌معنای وجود یک سقف بالای سر هر شخص نیست، بلکه آسایش مناسب، فضای مناسب، دسترسی فیزیکی و امنیت مالکیت، امنیت و دوام سازه‌ای و مکان مناسب است که باید موردتوجه قرار بگیرد.

کارشناسان بر این باور هستند که به‌دلیل رشد روزافزون جمعیت، تورم و سرعت بالای ساخت‌وساز، دیگر توجه چندانی به عمر مفید یک ساختمان نمی‌شود و در پی راهی هستند که بتوانند نرخ تمام‌شده ساختمان را کاهش دهند و سود خود را بیشتر کنند. رعایت نکردن نکات فنی و استفاده از مصالح نامرغوب، کاهش عمر مفید ساختمان را در پی دارد، ازاین‌رو لازم است که افراد در هنگام خرید ساختمان، علاوه بر زیبایی، محله و امکانات؛ به عمر مفید آن و مصالح به‌کاررفته در داخل ساختمان نیز توجه کنند.

کشور در معرض مخاطرات طبیعی

محمدعلی پورشیرازی، عضو هیات‌مدیره انجمن شرکت‌های ساختمانی در رابطه با ایمن‌سازی ساختمان‌ها به صمت گفت: کشور ما به‌دلیل قرارگیری در مدار زلزله همیشه در معرض مخاطرات طبیعی قرار دارد. این اتفاق به‌دلیل ناایمن بودن و غیراستاندارد بودن سازه‌ها، با ضررهای جانی و مالی زیادی برای ساکنان این مناطق همراه است،بنابراین ضرورت دارد ساختمان‌ها با مقاوم‌سازی در برابر چنین اتفاقاتی مصون بمانند.

وی افزود: در سالیان اخیر بسیاری از سازنده‌ها برای کم کردن هزینه‌های ساخت‌وساز از مصالح ساختمانی بی‌کیفیت استفاده می‌کنند. این اتفاق باعث می‌شود تا عمر مفید ساختمان‌ها کاهش یابد. استفاده از مصالح ساختمانی باکیفیت تاثیری بسیار زیادی در بالا رفتن ایمنی ساختمان‌ها دارد. در سال‌های اخیر به‌دنبال بالا رفتن نرخ مصالح ساختمانی، کمیت جای کیفیت را گرفته و بازار مصالح بی‌کیفیت حسابی داغ شده است، اما متاسفانه هیچ نظارت حساب‌شده‌ای برای ساختمان‌سازی وجود ندارد و هر سال بر تعداد ساختمان‌های بی‌کیفیت افزوده می‌شود.

▣ نوسازی بافت فرسوده

پورشیرازی خاطرنشان کرد: موضوع دیگری که باید موردتوجه قرار گیرد، بحث بازسازی بافت فرسوده است که می‌تواند به موضوع ایمن‌سازی کمک شایانی کند، چرا که در حال حاضر چیزی در حدود ۷۰ درصد از سازه‌ها در کشور جزو بافت فرسوده هستند و این روند مسیر صعودی در پیش گرفته و متاسفانه نوسازی سازه‌های ناایمن و فرسوده حتی باوجود تسهیلاتی که دولت وعده آن را داده، هنوز پیشرفتی نداشته است، این موضوع می‌تواند زنگ خطر جدی برای افزایش خسارت‌های بلایای طبیعی را به‌صدا درآورد.

وی افزود: یکی از مشکلاتی که بر سر راه نوسازی بافت فرسوده وجود دارد، عدم‌همکاری ساکنان این مناطق است که به دلایل مختلف با این اقدام سر ناسازگاری دارند، چرا که در بسیاری از موارد، نوسازی بدون در نظر گرفتن بافت فرهنگی و قدیمی این مناطق انجام می‌گیرد که این خود می‌تواند عاملی برای مقابله ساکنان این مناطق با نوسازی باشد، چرا که ضروری است، به‌خاطر داشته باشیم که یکی از اصلی‌ترین شرایط لازم برای نوسازی بافت فرسوده، توجه ویژه به بافت فرهنگی و اجتماعی این مناطق است، ازاین‌رو در صورت بی‌توجهی به این موضوع مهم خود این موضوع،می‌تواند مشکلات عدیده‌ای را برای ساکنان این مناطق ایجاد کند که این خود عاملی برای تمایل نداشتن ساکنان مناطق به نوسازی دارد.

پورشیرازی با تاکید بر این موضوع که قانون ساخت‌وساز با مشکلات جدی مواجه نیست، به صمت گفت: ساخت‌وسازهای ناایمن و بی‌کیفیت بیشتر از اینکه مربوط به قوانین ساخت‌وساز باشد، به اجرای کامل این قوانین مرتبط است که این مورد در کاهش کیفیت سازه‌ها اثر دارد. موضوعی که باعث شده نه‌تنها ساختمان‌های چندسال‌ساز با مشکلات زیادی روبه‌رو شوند، بلکه ساختمان‌های نوساز نیز درگیر چالش‌های زیادی در رابطه با ایمنی‌سازی و استانداردسازی شوند. عدم‌نظارت کامل و دقیق مهندسان ناظر، خود عاملی اصلی برای کاهش کیفیت ساخت‌وسازها و همچنین اجرا نشدن کامل اصول ایمن‌سازی ساختمان‌ها است؛ اصولی که با اجرای آن انتظار می‌رود که جان و مال مردم هنگام بروز حادثه حفظ شود، اما متاسفانه در ایران، در بیشتر ساخت‌وسازها این مهم اجرا نمی‌شود.

▣ ساخت‌وسازهای غیرمجاز، بلای جان ایمن‌سازی

عضو هیات‌مدیره انجمن شرکت‌های ساختمانی عنوان کرد: بحث دیگری که باید به آن توجه کرد، تاثیر ساخت‌وسازهای غیرمجاز در کاهش ایمن‌سازی و مقاومت ساختمان‌ها است. این اتفاق چند سالی است که با پیگیری نهادهای ذی‌ربط تا حد مطلوبی سروسامان گرفته، اما همچنان در بافت خارج از شهر و قسمت‌های حاشیه‌ای در حال رخ دادن است که این خود می‌تواند در عدم‌اجرای کامل ایمن‌سازی ساختمان‌ها تاثیرگذار باشد، چرا که ساخت‌وسازهای غیراصولی خود می‌تواند عاملی برای افزایش تلفات انسانی و مالی هنگام وقوع زلزله باشد.

در پایان، وی خاطرنشان کرد: انتظار می‌رود امروزه خریداران خود تقاضای ساختمان‌های ایمن و دارای شناسنامه فنی و ملکی را داشته باشند؛ ساختمان‌هایی که باتوجه به هزینه‌های بسیار بالا برای خرید آنها، باید از حداکثر ایمنی و مقاومت نیز برخوردار باشند، اما امروزه به‌دلیل عدم‌فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی لازم، متاسفانه بسیاری از خریداران، رعایت موارد مذکور را از فروشنده یا سازنده طلب نمی‌کنند که این خود می‌تواند عاملی برای کاهش کیفیت ساخت‌وساز نیز باشد.

رویکرد ما علاوه بر توجه به نمای ساختمان‌ها باید درباره بلایای طبیعی هم، حساب‌شده و دقیق باشد در واقع ما امروز پلاسکوهای بسیار زیادی داریم که از لحاظ ایمنی با مشکلات زیادی مواجهند

فرهنگ‌سازی برای ایمن‌سازی

امیر ساعدی‌دریانی، کارشناس عمران و شهرسازی به صمت گفت: ساختمان‌هایی که در سال‌های اخیر، ساخته می‌شوند، به‌دلیل نظارت مهندسان ناظر، سازمان نظام‌مهندسی و سایر ارگان‌ها، از لحاظ مقاومت در برابر زلزله، به بلوغی از مقاومت رسیده‌اند و این نتیجه فرهنگ‌سازی جدی از حدود ۳۰ سال پیش تا کنون است. ما به این فرهنگ‌سازی در حوزه سایر مخاطرات طبیعی هم نیاز داریم.

خطر زلزله علاوه بر ساختمان‌های مسکونی، ساختمان‌های تجاری ما را هم ناایمن کرده است. ما ساختمان‌ها و مراکز تجاری تازه‌سازی داریم که برخلاف ساختمان‌های قدیمی، از نظر مسائل سازه‌ای و مقاومت در برابر آتش سوزی در شرایط خوبی هستند، اما زلزله برای آنها تهدیدی جدی به‌حساب می‌آید. برای نمونه چند مرکز خریدی که در همین سال‌های اخیر در شمال شهر تهران ساخته شده‌اند، به‌لحاظ مقاومت در برابر زلزله بسیار ناایمن هستند.

وی گفت: به همین دلیل است که رویکرد ما علاوه بر توجه به نمای ساختمان‌ها، باید درباره بلایای طبیعی هم حساب‌شده و دقیق باشد، در واقع ما امروز پلاسکوهای بسیار زیادی داریم که از لحاظ ایمنی مشکلات زیادی دارند. قبل توجه است که کمیته ایمنی که بعد از حادثه پلاسکو تشکیل شد، فهرستی از ساختمان‌های ناایمن تهیه کرده است؛ نام بسیاری از مراکز و پاساژهای امروزی که مردم در آن تردد می‌کنند، در آن لیست وجود دارد.

قوانین پایه بحث ایمن‌سازی در مجلس تصویب شود

ساعدی‌دریانی خاطرنشان کرد: برخی ساختمان‌های نواحی و مناطق شهرداری‌های ما هم ناایمن هستند؛ یعنی مرکزی که خودش باید از این نظر بهترین باشد، یک‌سری از ساختمان‌های زیرمجموعه خودش هم ناایمن است. برای نمونه، ساختمان شهرداری منطقه یک، ساختمانی قدیمی است که به‌هیچ‌عنوان کفایت هیچ لرزه‌ای را ندارد و این عدم‌کفایت با یک کارشناسی خیلی ساده، عیان می‌شود. ما درباره رفع ناایمنی ساختمان‌ها مشکل قانونی هم داریم، به این معنا که ابزارهای قانونی ایمن‌سازی مشخص نیست.

این کارشناس تصریح کرد: در گام نخست، باید قوانین پایه بحث ایمن‌سازی ساختمان‌ها در مجلس شورای اسلامی تصویب شود. از کمیسیون عمران توقع می‌رود که روی این حوزه به‌صورت تخصصی و با گرفتن مشورت‌های لازم، قوانین لازم را مصوب کند و دست شهرداری و وزارت راه و شهرسازی را باز بگذارد که به استناد آن قوانین بتوانند کار درست را انجام دهند.

سخن پایانی

مقاوم‌سازی سازه‌ها در برابر بلایای طبیعی بسیار حائزاهمیت است، اما باید این نکته را مدنظر قرار داد که سازه‌های ساختمانی از نظر مصالح و نوع ساخت با هم متفاوت هستند، در نتیجه چگونگی ایمن‌سازی آنها نیز متفاوت خواهد بود. زلزله با بزرگی کم و متوسط هم می‌تواند خسارت‌هایی را برای سازه به‌همراه داشته باشد، به‌ویژه اگر ساختمان‌ها و خانه‌ها در مناطق زلزله‌خیز بنا شده باشند. به‌همین جهت مقاوم‌سازی سازه در برابر زلزله از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است، بنابراین لازم است، مقاوم‌سازی سازه با روش‌های مختلف برای کاستن خسارت‌های احتمالی ناشی از زمین‌لرزه انجام شود.

ایمن‌سازی سازه‌ها باتوجه به موقعیت مکانی آن سازه اهمیت پیدا می‌کند. اگر ساختمان موردنظر در مکان زلزله‌خیز، نزدیک دریا، مجاور یا در مسیر رودخانه یا منطقه با احتمال سیل بالا قرار داشته باشد، ایمن و مقاوم بودن ساختمان در مقابل این پدیده‌ها اهمیت و جدیت بیشتری خواهد داشت.

علاوه بر مقاوم‌سازی سازه‌ای، چیدمان دکوراسیون و تجهیزاتی نظیر پنجره‌ها، لوسترها، قفسه‌ها و ... نیز در ایمن بودن ساختمان نقش اساسی دارند. افزایش نرخ مسکن و همچنین کاهش توان خرید مردم، شرایط را برای رونق بازار واحدهای مسکونی بی‌کیفیت بیش از همیشه فراهم کرده است. این وضعیت موجب شده تقاضای مردم در بازار مسکن به‌سمت حاشیه‌نشینی و نیز واحدهای بی‌کیفیت سوق یابد که این موضوع تا حد زیادی موجب نگرانی در سطح جامعه شده است. در این میان، مسئولان و متصدیان نیز از ساخت‌وسازهای شبانه و غیرمجاز در حاشیه شهرها، توسعه سکونتگاه‌های غیررسمی و خانه‌سازی‌های غیراصولی ابراز نگرانی می‌کنند. در این شرایط ممکن است خریداران کم‌بنیه از روی شتاب‌زدگی و برای عقب‌نماندن از افزایش قیمت‌ها به‌ناچار دست به خرید واحدهای مسکونی بی‌کیفیت بزنند و سرمایه‌ها را هدر دهند.

امدادرسانی به خوی ادامه دارد

سرپرست سازمان امداد و نجات جمعیت هلال احمر درباره وضعیت امدادرسانی و اقدامات این سازمان در شهرستان خوی گفت: از همان دقایق نخست تمامی تیم‌های امدادی در استان آذربایجان غربی و استان‌های اطراف به حالت آماده‌باش در آمده‌اند و اقدامات امدادی نیز در دستور کار قرار گرفت.

صادق محمودی در گفت‌وگو با ایسنا با بیان اینکه آخرین شمار مصدومان زلزله ۱۰۱۷ نفر است، گفت: عمده این افراد به‌دلیل ترس یا در هنگام فرار از زلزله دچار آسیب شده‌اند. سرپرست سازمان امداد و نجات جمعیت هلال احمر با بیان اینکه در مجموع ۳۳ روستا و ۱۵ منطقه شهری ازسوی امدادگران جمعیت هلال احمر مورد ارزیابی و امدادرسانی قرار گرفته‌اند، گفت: تاکنون ۱۸ هزار و ۷۰۲ نفر با توزیع چادر و در اردوگاه اسکان اضطراری داده شده‌اند.

سرپرست سازمان امداد و نجات جمعیت هلال‌احمر با بیان اینکه عملیات جست‌وجو و نجات در مناطق زلزله‌زده به پایان رسیده، گفت: البته حضور امدادگران در مناطق زلزله‌زده همچنان ادامه دارد.

وی از برپایی ۲۴ اردوگاه اسکان اضطراری در سطح شهر، روستاها و مدارس ایمن در بخش خوی خبر داد و گفت: علاوه بر استان آذربایجان غربی، حضور تیم‌های واکنش سریع از استان‌های تهران، اردبیل، آذربایجان شرقی، قزوین و زنجان نیز انجام شده است.

به‌گفته محمودی اعزام محموله‌های امدادی از طریق ۳ هواپیمای نیروی هوایی ارتش به وزن تقریبی ۵۲ تن نیز انجام شده است.

در بررسی وضعیت «مدیریت بحران» به بهانه زمین‌لرزه خوی مطرح شد

آوار بی‌تدبیری

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

بلایای طبیعی یکی از تلخ‌ترین و مخرب‌ترین حوادثی است که همواره زندگی بشر را تحت تاثیر قرار داده و مشکل همیشگی مدیریت بحران را به رخ می‌کشد. با این همه به‌نظر می‌رسد هیچ وقت از گذشته درس نمی‌گیریم. به‌عقیده کارشناسان در حال حاضر ۸۳ درصد شهرهای ایران روی گسل‌های لرزه‌زا ساخته شده‌اند و در معرض خطر زلزله هستند. زلزله؛ کابوسی که به یک‌باره به واقعیت تبدیل می‌شود و آبادی را در یک لحظه ویران می‌کند. اینچنین است که مصیبت‌های زلزله‌های مرگبار ایران هرگز از ذهن‌ها پاک نمی‌شود؛ از زلزله رودبار و منجیل گرفته تا زلزله سرپل‌ذهاب که خانواده‌های بسیاری را عزادار کرد و زندگی‌های بسیاری را از بین برد. ۸ بهمن سال جاری نیز زلزله‌ای به بزرگی ۵.۹ ریشتر حوالی شهرستان خوی در استان آذربایجان غربی را لرزاند. تاکنون بیش از ۶۶ پس‌لرزه بعد از زلزله اصلی در این شهرستان به ثبت رسیده و در چند ماه اخیر این سومین زلزله شدید خوی بوده است. بعدازظهر روز گذشته نیز زلزله‌ای به قدرت ۵.۹ ریشتر در حوالی شهرستان خوی در آذربایجان غربی رخ داد که در تعدادی از شهرهای آذربایجان شرقی از جمله اهر، جلفا، مرند و تبریز هم به‌خوبی احساس شد. زلزله خوی به بیش از ۳ هزار واحد مسکونی خسارت زده و زلزله‌زدگان هنوز با سرما، کمبود چادر و موادغذایی دست‌وپنجه نرم می‌کنند.

صمت در این گزارش به ضعف‌های مدیریت بحران در شرایط اضطراری پرداخته است.

گلایه مردم از ضعف خدمات‌رسانی

یک روز پس از زلزله، محمدحسن نامی، رئیس سازمان مدیریت بحران کشور از پیشنهاد اختصاص ۶۰۰ میلیارد ریال اعتبار به‌صورت تنخواه به استانداری آذربایجان غربی خبر داد. وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی هم از راه‌اندازی یک بیمارستان صحرایی در مجاورت بیمارستان امام خمینی (ره) خوی خبر داد و گفت: این بیمارستان خدمات ارتوپدی و جراحی لازم را به زلزله‌زدگان ارائه می‌کند. براساس خبری دیگر محمدصادق معتمدیان، استاندار آذربایجان غربی از احداث ۲۱ اردوگاه برای اسکان زلزله‌زدگان خبر داد. این خبرها در حالی به گوش می‌رسد که شواهد حکایت از وجود مشکلات زیاد دارد. شاهدان عینی معتقدند حال و روز زلزله‌زدگان خوی خوش نیست؛ ضعف خدمات‌رسانی و مدیریت در این منطقه، روزگار سختی را به مردم تحمیل کرده است؛ به‌نحوی که غذای گرم به میزان کافی در بین زلزله‌دگان توزیع نمی‌شود. در فضای مجازی نیز خبرها و عکس‌هایی دست به دست می‌شوند که حکایت از نارضایتی شهروندان از شیوه مدیریت در توزیع اقلام امدادی از چادر گرفته تا غذای گرم دارند. برخی از خبرگزاری‌ها نیز در گزارش‌هایی یادآور شده‌اند در اردوگاه‌های تعبیه‌شده باتوجه به اینکه تعداد جمعیت زیاد است امکانات به میزان کافی در اختیار مردم نیست.

زلزله‌های مرگبار ایران

قصه نامهربانی طبیعت از زلزله تا سیل‌های فاجعه‌بار سر دراز دارد و زخم‌های عمیق بر دل می‌گذارد؛ زلزله و سقف‌هایی که دیگر تاب مقاومت ندارند و در چند ثانیه بر سر ساکنانش خراب می‌شوند و در نهایت شهر می‌ماند و آواری از آبادی و داغی بر سینه.

زلزله رودبار و منجیل ۳۱ خرداد سال ۶۹ به بزرگی ۷.۳ ریشتر، استان‌های گیلان و زنجان را لرزاند که به‌دنبال آن بیش از ۳۵ هزار نفر کشته و ۵۰۰ هزار نفر بی‌خانمان شدند.

زلزله بم به‌شدت ۶.۶ ریشتر ۵ دی ۸۲ شهر بم و مناطق اطراف آن در شرق استان کرمان را لرزاند. تنها یک‌سوم ساکنان شهری که ۹۰ هزار نفر جمعیت داشت سالم ماندند و در آمار رسمی و حداقلی ۲۶ هزار و ۲۷۱ نفر کشته، ۳۰ هزار نفر زخمی و هزاران زن و کودک بی‌سرپرست شدند. هرچند آمار دقیقی از کشته‌شدگان این حادثه وجود ندارد و برخی خبر از ۴۰ هزار کشته در اثر زلزله بم می‌دهند.

در سکانسی دیگر از تراژدی زلزله در کشور، ساعت ۵ و ۵۵ دقیقه بامداد ۴ اسفند ۸۳، زلزله ۶.۴ ریشتری برای ۱۱ ثانیه شهرستان زرند را به لرزه در آورد و جان ۶۱۲ نفر را گرفت و ۱۰ روستا را تخریب کرد.

۲۱ مرداد ۹۱ مناطقی از استان آذربایجان شرقی (اهر و ورزقان) به‌شدت لرزید. در این زمین‌لرزه در مجموع ۴۱۰ روستا تخریب شدند و ۶۵ روستا به‌طور کامل از بین رفتند. در این حادثه ۱۲ روستای شهرستان ورزقان به‌طور کامل تخریب شدند که هر یک از این روستاها حدود ۹۰۰ تا هزار نفر جمعیت داشتند که حدود ۴۰ درصد آنها جان خود را از دست دادند. ۲۱ آبان ۹۶، زمین‌لرزه‌ای به بزرگی ۷.۳ ریشتر حوالی ازگله استان کرمانشاه را لرزاند. این زلزله در عمق ۱۱ کیلومتری زمین و نزدیک شهرهای ازگله، تازه‌آباد و باینگان رخ داده بود. تعداد کشته‌ها در این حادثه به ۵۷۴ نفر رسید و.... فهرست آسیب‌های ناشی از زمین‌لرزه ایران ادامه دارد و در این میان آنچه قابل تامل است مدیریت بحران پس از وقوع این حوادث است.

مردم همیشه باید آماده باشند

بسیاری از کارشناسان معتقدند وقوع زلزله در بسیاری از شهرهای ایران از جمله تهران محرز است، اما زمان دقیق آن مشخص نیست. مهدی ایرانمنش، کارشناس زلزله نیز معتقد است بیش از ۸۰ درصد شهرهای ایران در خطر بروز زلزله هستند. ایران جزو کشورهای پرخطر به‌لحاظ زلزله‌خیزی است و بیشترین قربانیان ناشی از این حادثه طبیعی را دارد و درباره ایران دیگر جایز نیست بگوییم زلزله اتفاق نخواهد افتاد و احتمال آن کم است. نمونه این موضوع آذربایجان است که بعد از هزاروخرده‌ای سال زلزله در آن اتفاق افتاد؛ بنابراین باید با حساسیت بیشتر درباره احتمال وقوع زلزله فکر و برنامه‌ریزی کنیم.

در تهران ۳ گسل مهم وجود دارد که به‌ترتیب گسل شمال، گسل جنوب و گسل مشاء نام‌گذاری می‌شوند. به‌گفته ایرانمنش هر یک از گسل‌ها با ویژگی‌های خاص خود می‌توانند به‌نوعی خطرآفرین باشند. گسل شمال به‌دلیل برج‌سازی‌های فراوانی که در این منطقه انجام شده و کوچه‌ها هم تنگ است و احتمال اینکه ماشین‌های آتش‌نشانی و اضطراری نتوانند در زمان وقوع حادثه وارد کوچه‌ها شوند، موردتوجه است. باوجود اینکه تراکم در این منطقه کم است، برج‌سازی زیاد است. گسل جنوب هم به‌دلیل بافت فرسوده آن موردتوجه است؛ به‌ویژه در منطقه نازی‌آباد، زیرا تقاطع گسل مشاء و جنوب است. گسل مشاء هم گسلی است که از سمت شرق می‌آید و زلزله فیروزکوه متصل به این گسل بود. مهدی ایرانمنش معتقد است زلزله در تهران حتما اتفاق خواهد افتاد و از مردم می‌خواهد همیشه نسبت به موضوع زلزله حساس و آماده باشند. کیف نجات همیشه کنار تخت خود داشته باشند. چیدمان وسایل منزل را طوری انجام دهند که هنگام زلزله آسیب جدی به آنها وارد نشود. مکان شیرهای گاز و فیوز برق باید مشخص و در دسترس باشد.

پوشش بیمه‌ای ریسک زلزله و بلایای طبیعی

علاوه بر آمادگی مردم و مدیریت بحران پس از وقوع حادثه، استفاده از پوشش‌های بیمه‌ای برای حمایت‌های مالی آسیب‌دیدگان این بحران از ضروریات است.

مصطفی آقارضی، کارشناس صنعت بیمه درباره چگونگی پوشش ریسک زلزله و بلایای طبیعی توسط بیمه به صمت گفت: مجلس شورای اسلامی لایحه قانون صندوق بیمه حوادث طبیعی را تصویب کرده و این قانون به دولت نیز ابلاغ شده است. براساس قانون جدید صندوق بیمه اجباری حوادث طبیعی، همه املاک مشترک برق سراسری باید تحت پوشش بیمه زلزله و حوادث طبیعی قرار گیرند، اما هر مالک ساختمان می‌تواند به‌منظور پوشش ریسک بلایای طبیعی به‌ویژه آتش‌سوزی و زلزله اقدام به خرید بیمه‌نامه تخصصی هم کند. وی با اشاره به اینکه بیمه زلزله در کشور بسیار مغفول مانده، افزود: صندوق بیمه حوادث طبیعی، ۵۰ میلیارد تومان بودجه در اختیار دارد و مقرر شده بقیه بودجه موردنیاز از طرف دولت و حق‌بیمه دریافتی از افراد تامین شود. ضمنا در مراحل اولیه، میزان پوشش بیمه‌ای هر ملک برای جبران خسارت‌ها، ۳۰ میلیون تومان و حق بیمه برای هر ملک نیز ۱۲۰ هزار تومان لحاظ شده بود که البته این رقم باتوجه به تورم سال ۱۴۰۱ رقم پایینی است. این کارشناس صنعت بیمه در ادامه یادآور شد: در این طرح بیمه‌ای، دولت نصف حق‌بیمه را پرداخت می‌کرد و مالک هر منزل مسکونی نیز ملزم به پرداخت ماهانه نصف دیگر حق‌بیمه بود، اما در حال حاضر میزان پوشش خسارت‌ها افزایش یافته که این امر به‌طبع افزایش سهم دولت و مالک را در پرداخت حق‌بیمه در پی دارد.

این کارشناس صنعت بیمه با رجحان بخشیدن پیشگیری بر پوشش ریسک اظهار کرد: پس از وقوع مخاطره، بار مالی سنگینی به‌منظور کمک‌رسانی به آسیب‌دیدگان و بازسازی اماکن تخریب‌شده بر دوش دولت گذاشته می‌شود، اما با برنامه‌ریزی صحیح پیش از وقوع مخاطرات طبیعی، می‌توان هزینه‌های تحمیل‌شده به دولت را به‌شدت کاهش داد و بحران را مدیریت کرد.

آقارضی با تاکید بر اینکه کشورهای پیشرفته دنیا اغلب از روش پیشگیری برای کاهش ریسک بلایای طبیعی استفاده می‌کنند، اظهار کرد: سرمایه‌انباشته‌شده در بخش ساختمان در ایران سهم بزرگی از کل سرمایه‌گذاری را در برمی‌گیرد و به همین دلیل، یافتن راهکاری که در صورت بروز مخاطرات طبیعی که اصلی‌ترین عامل تخریب ساختمان‌هاست از نابودی ثروت ملی جلوگیری کند، ضروری است. آقارضی با اشاره به اینکه در ایران شرکت‌های بیمه‌گر خسارت ناشی از بلایای طبیعی را در قالب «بیمه‌نامه آتش‌سوزی» پوشش می‌دهند، توضیح داد: بیمه زلزله و آتشفشان از مهم‌ترین خطرات تحت پوشش بیمه تکمیلی آتش‌سوزی است. افراد با خرید بیمه آتش‌سوزی می‌توانند پوشش خطر زلزله و آتشفشان را هم همزمان خریداری کنند. از آنجایی که زلزله شدت و گستردگی بالایی دارد، به این دسته از ریسک‌ها، ریسک‌های «فاجعه‌آمیز» می‌گویند. این کارشناس صنعت بیمه خاطرنشان کرد: تا چند دهه پیش خطرات بلایای طبیعی از جمله زلزله به‌ندرت قابل بیمه شدن بودند، اما با گسترش فعالیت بیمه‌ای و پایه‌ریزی توسعه تئوری احتمالات و قانون اعداد بزرگ و همچنین ابتکار بیمه‌اتکایی و تقسیم ریسک بین بیمه‌گران، این دسته ریسک‌ها نیز به ریسک بیمه‌پذیر تبدیل شده‌اند.

نقش ستادی برای «مدیریت بحران»

زلزله‌های مرگبار در کشور یادآور خاطرات تلخی است که هرگز فراموش نمی‌شود. بلایای طبیعی همان‌گونه که از نام آنها پیداست غیرقابل پیش‌بینی هستند، اما می‌توان باتوجه به گسل‌های ایران پیش‌بینی‌های لازم برای احتمال وقوع آنها و راهکارهای مدیریت بحران را مد نظر داشت. هنگام بروز بلایای طبیعی علاوه بر توجه به امدادرسانی به افراد آسیب‌دیده باید به مولفه‌های بهداشتی منطقه نیز توجه شود تا شاهد شیوع بیماری‌های مسری ناشی از رشد حشرات و آلودگی منابع آب شرب نباشیم. تامین مسکن و سرپناه مناسب، بهداشت آب، بهداشت مواد غذایی، دفع فضولات و مواد زائد دفعی، مبارزه با حشرات و موجودات موذی از جمله مولفه‌های بهداشتی در مدیریت بحران ناشی از وقوع حوادث طبیعی هستند. همچنین در سال‌های اخیر رسیدگی سریع به حالات روانی افراد آسیب‌دیده در پس بلایا، موردتوجه کلیه متولیان بهداشت قرار گرفته است. زلزله یکی از سوانح طبیعی است که آثار مخرب و خانمان‌سوز آن تا سال‌ها بر روح و روان بازماندگان باقی می‌ماند. مجموع این الزامات را می‌توان جزو وظایف دولت‌ها دانست که برای پاسخگویی به آن ستادی به‌نام ستاد مدیریت بحران تشکیل شده است. باتوجه به اهمیت موضوع، مجمع عمومی سازمان ملل متحد ۱۳ اکتبر مصادف با ۲۰ مهر را روز جهانی کاهش اثرات بلایای طبیعی با هدف ترویج فرهنگ کاهش خطر بلایا تعیین کرده و در ایران نیز ۲۰ تا ۲۵ مهر، هفته کاهش بلایای طبیعی نام‌گذاری شده است. علاوه بر آن براساس تصمیم شورای‌عالی انقلاب فرهنگی، روز ۵ دی به‌مناسبت سالروز زلزله بم روز ملی ایمنی در برابر زلزله و کاهش اثرات بلایای طبیعی نامیده شده و هدف از یادآوری و بزرگداشت آن جلب نظر و توجه عمومی به مخاطرات ناشی از وقوع پدیده‌های طبیعی مانند زلزله، سیل، توفان، خشکسالی و شناسایی عوامل پیشگیری و کاهش خسارات ناشی از آن خصوصا تلفات جانی و گسترش فرهنگ ایمنی در جامعه است. این مناسبت‌ها در اصل فرصتی برای به رسمیت شناختن پیشرفت فعالیت‌های در حال انجام به‌سوی کاهش خطرات و تلفات بلایا به‌شمار می‌روند، این در حالی است که پذیرش اهمیت کاهش خطر بلایای طبیعی و افزایش توان پاسخگویی و مدیریت مطلوب آن، همچنان چالشی جهانی است.

سخن پایانی

قصه تلخ زلزله‌های مرگبار هرگز به‌سر نمی‌رسد و باید به این زلزله‌ها به‌عنوان تجربه‌ای نگاه کرد که به کمک آن بتوان از فاجعه‌ای بزرگ چشم‌پوشی کرد. از سوی دیگر حضور گسترده نیروهای جهادی و سیل کمک‌های مردمی به منطقه در کاهش مشکلات ناشی از زلزله و تعدیل طعم تلخ بی‌خانمانی موثر بوده، اما خاطرات تلخ عملکرد نامطلوب ستاد بحران در ذهن مردم به‌جا مانده است.

برخی از خبرگزاری‌ها در گزارش‌هایی یادآور شده‌اند تعبیه‌شده با توجه به اینکه جمعیت زیاد است امکانات به میزان کافی در اختیار مردم نیست

یادداشت

زلزله و مسیری به‌سوی ایمنی ساختمان‌ها

حمیدرضا صارمی- معاون شهرسازی و معماری شهرداری تهران

وجود گسل‌های فعال و لرزه‌خیزی پایتخت، ضرورت توجه به مسئله ایمنی در این کلانشهر را صدچندان می‌کند. از آنجایی که افزایش کیفیت ساخت‌وسازهای شهری، مهم‌ترین و اصلی‌ترین عامل کاهش خطرات ناشی از وقوع زمین‌لرزه و ارتقای تاب‌آوری شهری محسوب می‌شود، این مهم، در اولویت کاری معاونت شهرسازی و معماری شهرداری تهران قرار گرفته است.

جلوگیری از وقوع حوادث طبیعی از جمله زلزله، از توانایی بشر خارج است و هر سال وقوع چنین حوادثی در سراسر دنیا خساراتی را به بار می‌آورد، اما نباید از این مهم غافل شد که بشر با بهره‌گیری از دانش، تخصص و تجربه خود می‌تواند خسارات جانی و مالی ناشی از این حوادث را تا میزان قابل‌توجهی کاهش دهد.

آنچه که مسلم است، ساختمان‌ها مهم‌ترین و اصلی‌ترین سازه‌هایی هستند که هنگام وقوع زلزله، دچار آسیب می‌شوند و بیشترین خسارات نیز از تخریب آنها به شهر و شهروندان تحمیل می‌شود. در همین راستا، طی دهه‌های گذشته استانداردهایی برای ساخت بناها در نظر گرفته شده است. تدوین دستورالعمل‌ها، قوانین و مقررات ساخت، ارتقای کیفیت مصالح ساختمانی، تغییر تکنولوژی ساخت و استفاده از روش‌هایی برای افزایش ایمنی ساختمان و طراحی بناها به شیوه‌ای که از انعطاف‌پذیری لازم برای جذب ارتعاش‌ها برخوردار باشند، از این روش‌ها به شمار می‌روند. و اما شهر تهران؛ وجود گسل‌های فعال و لرزه‌خیزی پایتخت، ضرورت توجه به مسئله ایمنی در این کلانشهر را صدچندان می‌کند. از آنجایی که افزایش کیفیت ساخت‌وسازهای شهری، مهم‌ترین و اصلی‌ترین عامل کاهش خطرات ناشی از وقوع زمین‌لرزه و ارتقای تاب‌آوری شهری محسوب می‌شود، این مهم، در اولویت کاری معاونت شهرسازی و معماری شهرداری تهران قرار گرفته و در این مسیر، با بهره‌گیری از توان کارکنان متخصص، استفاده از خدمات مشاوره‌ای شرکت‌های تخصصی و دانشگاه‌ها و همچنین انجام بازدیدهای متعدد، نسبت به تهیه و تدوین دستورالعمل‌ها یا اصلاح بخشنامه‌های گذشته اقدام شده است.

همچنین با هدف کاهش مخاطرات ناشی از زلزله و ارتقای کیفیت ساختمان‌های قدیمی که براساس آخرین ضوابط و آیین‌نامه‌های لرزه‌ای، طراحی و اجرا نشده‌اند و بخش عمده‌ای از آنها جزو ساختمان‌های آسیب‌پذیر شهر تهران هستند و به‌دلایلی از جمله عدم توجیه اقتصادی، محدودیت‌های طرح تفصیلی، مسائل حقوقی و مالکیتی، واقع شدن در محدوده بافت‌های تاریخی و...، امکان اخذ پروانه تخریب و نوسازی را ندارند، دستورالعمل «نحوه صدور مجوز بهسازی لرزه‌ای نسبی ساختمان‌های مسکونی در شهر تهران» تدوین و جهت اجرا به مناطق ۲۲گانه ابلاغ شده است. بهره‌گیری از ضوابط و تسهیلات این بخشنامه می‌تواند در ایمن‌سازی نسبی این ساختمان‌ها کارآمد باشد و از مخاطرات جانی و خسارات مالی بسیاری پیشگیری کند.

باتوجه به اینکه هم‌اکنون در کشور ما، دستورالعمل و مرجع مدونی برای تخمین عمر مفید لرزه‌ای بنا وجود ندارد، پروژه مطالعاتی با موضوع «تدوین سازکار فنی و محاسباتی به‌منظور برآورد عمر مفید لرزه‌ای ساختمان‌ها» در دستور کار قرار گرفته و برای برگزاری فراخوان به مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران ارسال شده است.

یکی از موضوعات دیگر که درباره ایمنی ساختمان‌ها باید مورد توجه قرار گیرد، فروریزش اجزای غیرسازه‌ای ساختمان‌ها، شامل دیوارهای جانبی، تیغه‌های داخلی، سنگ نما و جان‌پناه و راه‌پله است که سبب تلفات جانی و خسارات مالی قابل‌توجه در زلزله‌های محتمل خواهد شد. به‌منظور حسن اجرای ضوابط پیوست ششم استاندارد ۲۸۰۰ در ساختمان‌های در حال احداث شهر تهران، اصلاح سامانه گزارشات مرحله‌ای مهندسین ناظر به‌منظور تحقیق نحوه نظارت مهندسین در این زمینه در دستور کار قرار گرفته که طی ماه‌های آتی اجرا خواهد شد.

اما در کنار مسئله ایمنی ساختمان‌ها، نباید از وجود گودهای رها شده ناایمن به‌عنوان یکی از تهدیدات بالقوه در زمان وقوع زلزله چشم‌پوشی کرد؛ از این رو شناسایی گودهای رهاشده و ناایمن سطح شهر به‌عنوان یکی از اولویت‌های کاری قرار گرفته و آمار این گودها پس از اولویت‌بندی براساس میزان خطر، به‌منظور انجام اقدامات لازم برای رفع خطر به مراجع مربوطه ارسال شده است.

همچنین پروژه مطالعاتی با عنوان «تعیین شاخص خطر گودهای ساختمانی براساس روش‌های مدیریت ریسک» تعریف و برای برگزاری فراخوان به مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران فرستاده شده است. نتایج این مطالعه می‌تواند در ارزیابی و اولویت‌بندی دقیق و تخصصی گودهای ناایمن و رها شده موجود در سطح شهر تهران مورداستفاده قرار گیرد.

یادداشت

استراتژی غلط، عامل ریزش‌های مداوم

مجتبی دیبا
کارشناس بازار سرمایه

دستوری بودن نگاه سیاست‌گذاران به بازارهای مولد و نبود طرح‌های صیانتی از تولید، مهم‌ترین عامل افت شاخص بورس در روزهای گذشته بوده است. این نگاه دستوری در قالب‌های مختلفی امکان بروز می‌یابد و عملکرد صنایع مختلف را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد. به‌عنوان‌مثال، در طول روزهای گذشته و پس از انتشار نامه‌ای از سوی شورای رقابت مبنی بر توقف عرضه خودرو در بورس کالا و تغییر فرآیند قیمت‌گذاری این محصول از تقابل عرضه و تقاضا به همان سبک و سیاق قدیمی، شاهد افت ارزش سهام شرکت‌های خودروساز کشور بودیم. صنایع خودروساز کشور در طول سال‌های اخیر تحت‌تاثیر سیاست قیمت‌گذاری دستوری به‌شدت متضرر شده‌اند. این ضرر در قالب زیان انباشته در صورت‌های مالی این شرکت‌ها قابل‌رویت است. این خسارت در حالی به خودروسازان تحمیل می‌شد که بیشتر خودروهای تولید داخل با نرخ به‌مراتب بالاتر از نرخ آن در کارخانه در بازار آزاد به‌فروش می‌رسید. تنها بخش محدودی از این خودروها در فرآیندی غیرشفاف و با عنوان قرعه‌کشی که ایراداتی جدی نیز به آن وارد بود، در اختیار مردم قرار می‌گرفت، بنابراین می‌توان این‌طور ادعا کرد که فروش خودرو در فضای غیررقابتی و غیرشفاف یادشده تنها به‌نفع عده‌ای خاص بود که از امتیازات ویژه‌ای برخوردار بودند. در ادامه باید تاکید کرد که بازار سرمایه از حساسیت ویژه‌ای نسبت به نوسانات اقتصادی و سیاسی برخوردار است. انتشار اخباری مبنی بر تشدید تنش‌های سیاسی میان ایران و سایر کشورها از ریسک‌های اصلی بازار در طول روزهای گذشته بوده است. انتشار اخبار یادشده مزید بر علت ریزش بورس در روزهای گذشته بوده یا به بیان دیگر، شدت این ریزش‌ها را تقویت کرده است یا انتشار اخبار منفی در حوزه سیاست خارجی حکم کاتالیزور این ریزش‌ها را فراهم کرد. اخبار مثبتی هم که به بازار داده می‌شود، همچون طرح دریافت مالیات عایدی بر سرمایه یا تزریق نقدینگی به صندوق تثبیت نیز نمی‌تواند زهر اخبار منفی حاکم بر این بازار را بگیرد. برای رفع این روند نزولی باید منتظر انتشار خبری مثبت از سوی مقامات بالاتر باشیم که زهر اخبار منفی را بگیرد. در پایان و در ارزیابی عملکرد بورس تهران باید تاکید کرد عملکرد بازار در کوتاه‌مدت تحت‌تاثیر تصمیمات سیاست‌گذاران است، هرچند نباید نسبت به روند رو به رشد نرخ دلار در بازار آزاد بی‌تفاوت بود. خریدوفروش دلار با نرخ بالا در بازار آزاد همچنان می‌تواند محرک اصلی رشد بازار سهام باشد، در نتیجه انتظار می‌رود این شاخص به مسیر رشد بازگردد. در فاصله سقوط شاخص نیز فرصتی برای ورود صاحبان سرمایه جدید به این بازار فراهم می‌شود. در ادامه باید تاکید کرد که بودجه سال ۱۴۰۲ نیز از اثرگذاری بالایی بر عملکرد بازار سرمایه برخوردار است. فارغ از ادعای مسئولان مبنی بر جنبه حمایت‌گرانه بودجه سال ۱۴۰۲ از بازار سرمایه باید تاکید کرد که مواد مطرح‌شده در این لایحه، صحت یا عدم‌صحت این دست ادعاها را تعیین می‌کند. انبساطی یا انقباضی بودن بودجه سال آتی از مهم‌ترین فاکتورهای کلان اقتصادی موثر بر عملکرد بازار سرمایه به‌شمار می‌رود. برخی شاخصه‌های اقتصادی حکایت از آن دارد که بودجه سال ۱۴۰۲، انبساطی است. در حالت کلی، در موقعیتی که سیاست‌های مالی دولت‌ها انبساطی تنظیم شود، می‌توان به رشد بازار سرمایه امید داشت. با این وجود، شاخصه‌ای همچون فروش اوراق در بودجه سال آتی، قابل‌ملاحظه دیده شده است. علاوه بر این، اخذ مالیات به‌عنوان راهکار اصلی دولت برای تامین بودجه، مطرح است. همین سیاست‌ها نیز روند عملکردی بازار سرمایه را با خلل روبه‌رو خواهد کرد. چنانچه در سال آتی نیز شرایط سیاسی کشور به همین روال کنونی باشد و تورم قابل‌توجه کنونی که اقتصاد کشور را تحت‌تاثیر قرار داده، ادامه یابد، بازار از چنگ رفتارهای انقباضی دولت خارج می‌شود یا چشم‌انداز تورمی اقتصاد می‌تواند به‌عنوان محرکی برای بورس شناخته شود. با این وجود، در شرایط توصیف‌شده و در نیمه دوم سال، با افزایش فروش اوراق، فشار بیشتری به بازار تحمیل خواهد شد. البته فشار فروش اوراق در شرایطی که اقتصاد با تورم افسار گسیخته‌ای روبه‌رو است، کاهش می‌یابد. همان‌طور که در حال حاضر سود اختصاص‌یافته به اوراق گام بیشتر از ۳۰ درصد برآورد می‌شود، اما این سوددهی در شرایط تورمی اقتصاد ما، جذاب نیست. به‌اعتقاد من، ساختار سند مالی دولت برای سال آتی، به‌شدت تورم‌زا است. در عمل نه‌تنها ساختار مالی دولت کوچک نشده، بلکه بزرگ‌تر هم شده است، بنابراین انتظار می‌رود در سال آتی نیز دوباره شاهد افزایش پایه پولی در کشور باشیم. این شاخصه‌ها به رشد تورم در اقتصاد منتهی خواهند شد و بر عملکرد بورس نیز تاثیر دارند.

راه‌اندازی بازار قرارداد اختیار معاملات در بورس انرژی

با تصویب هیات‌مدیره سازمان بورس، پس از بورس کالای ایران، بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران، بازار معاملات قرارداد اختیار معامله (آپشن) در بازار مشتقه بورس انرژی ایران راه‌اندازی شد. به گزارش سنا، با اعلام مرکز تدوین، تنقیح و تطبیق قوانین و مقررات بازار سرمایه، باتوجه به اختیاری که شورای‌عالی بورس و اوراق بهادار در «دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار قابل‌معامله در بورس انرژی ایران» درباره تعیین ضوابط معاملات قرارداد اختیار معامله به هیات‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار واگذار کرده است، تدوین «دستورالعمل اجرایی معاملات قرارداد اختیار معامله در بورس انرژی ایران» در دستور کار مرکز تدوین، تنقیح و تطبیق قوانین و مقررات بازار سرمایه قرار گرفت. طبق این دستورالعمل، شرایط و مشخصات قرارداد، ثبت سفارش مشتریان، فرآیند اجرایی انجام معاملات، سازکار اعمال حق اختیار و تسویه و پایاپای معامله مشخص شده است. از موارد پیش‌بینی‌شده دیگر در این دستورالعمل، امکان انجام معاملات اختیار معامله مبتنی بر قراردادهای آتی است. قرارداد اختیار معامله، اوراق بهاداری است که به‌موجب آن فروشنده اوراق، متعهد می‌شود در صورت درخواست خریدار، تعداد مشخصی از دارایی پایه را به نرخ اعمال معامله کند. در این معاملات، دارایی پایه می‌تواند کالا یا اوراق بهادار قابل‌معامله در بورس انرژی ایران باشد. خریدار این اوراق می‌تواند در زمان یا زمان‌های معینی در آینده طبق قرارداد، معامله را انجام دهد. فروشنده اوراق اختیار معامله در قبال این تعهد، مبلغ معینی از خریدار اوراق دریافت می‌کند. برای جلوگیری از امتناع فروشنده اوراق از انجام قرارداد، فروشنده ضمن قرارداد متعهد می‌شود مبلغی را به‌عنوان وجه تضمین نزد کارگزار بورس یا شرکت سپرده‌گذاری مرکزی قرار دهد.

در گفت‌وگو با کارشناسان بازار سرمایه بررسی شد

بورس نجات می‌یابد؟

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

بر خلاف انتظار عمومی فعالان بورس مبنی بر تداوم روند صعودی شاخص که در هفته‌های اخیر به جو عمومی بازار بدل شده بود، در روزهای گذشته شاهد ریزش سنگین شاخص کل بازار و همزمان خروج قابل‌توجه سرمایه حقیقی‌ها از این بازار بودیم. نامه شورای رقابت مبنی بر توقف عرضه خودرو در بورس کالا و حواشی ادامه‌دار پیرامون آن، نخستین جرقه افت بورس را زد. در ادامه، ریسک‌های سیاسی و اقتصادی روند نزولی را در این بازار تشدید کرد. حمله روز جمعه به سفارت آذربایجان و همچنین حمله تروریستی در پایگاه نظامی اصفهان از مهم‌ترین ریسک‌های سیاسی هستند که در روزهای گذشته زمینه فرار سرمایه را از این بازار فراهم کرده‌اند. در چنین شرایطی پیش‌بینی‌های قبلی مبنی بر رکوردشکنی‌های بورس تا پایان امسال، در عمل بی‌معنی می‌شود. این روند نزولی در شرایطی ادامه دارد که اقدامات مثبت و حمایتگرانه‌ای از بورس در دست اجرا هستند. در شرایطی نرمال انتظار می‌رفت اقدامات یادشده سیگنال رشد را به این بازار مخابره کنند. تصویب طرح مالیات بر عایدی سرمایه یکی از مهم‌ترین طرح‌هایی است که انتظار می‌رفت به صعود شاخص منتهی شود، اما نتیجه‌بخش نبود. امید می‌رود پس از فروکش کردن التهابات اخیر در بازار سرمایه شاهد اثرگذاری این اخبار مثبت بر عملکرد تالار شیشه‌ای باشیم.

عکس: صمت

نامه شورای رقابت مبنی بر توقف عرضه خودرو در بورس کالا و حواشی ادامه‌دار پیرامون آن، نخستین جرقه افت بورس را زد. در ادامه ریسک‌های سیاسی و اقتصادی روند نزولی را در این بازار تشدید کرد

بازار سرمایه زیر ذره‌بین

نگاه کلی به روند معاملات بازار سرمایه در هفته جاری حکایت از آن دارد که بورس تهران نخستین روز معاملاتی هفته یعنی شنبه ۸ بهمن را با فشار عرضه به‌پایان رساند.

شاخص کل بورس با افت ۱۱هزار واحدی به عدد یک میلیون و ۶۰۰ هزار واحد رسید و در مرز سقوط از این کانال قرار گرفت. شاخص هم‌وزن نیز که در هفته‌های گذشته همواره عملکرد بهتری از شاخص کل داشت، این بار افت ۱.۶ درصدی را ثبت کرد. علاوه بر این، شاهد خروج ۱۲۰۰ میلیارد تومان از بازار سهام بودیم.

معاملات روز یکشنبه ۹ بهمن نیز با کاهش ۵۷۰۰۰ واحدی شاخص کل به‌پایان رسید و نماگر بازار روی عدد یک‌میلیون و ۵۴۲ هزار واحدی تثبیت شد. میزان خروج پول حقیقی‌ها از بازار نیز قابل‌توجه و برابر ۲۱۰۰ میلیارد تومان گزارش شده است. معاملات بورس تهران در روز دوشنبه ۱۰ بهمن با کاهش ۲۵۰۰ واحدی شاخص کل به‌پایان رسید، شاخص هم‌وزن اما با کاهش یک‌درصدی همراه بود. ارزش معاملات خرد بازار سهام امروز ۷۳۰۰ میلیارد بود که از این مقدار ۴ هزار میلیارد متعلق به بازار بورس، ۲۵۰۰ میلیارد متعلق به فرابورس و ۸۴۰ میلیارد متعلق به صندوق‌های سهامی بوده است. روند خروج پول از بازار سهام در این روز نیز ادامه یافت و حقیقی‌ها ۶۱۰ میلیارد پول از بازار سهام خارج کردند، بنابراین باید ادعا کرد که در این روز نیز سرانه فروش حقیقی‌ها از سرانه خرید آنها پیشی گرفته است.

خوشبختانه بورس تهران در پایان معاملات روز سه‌شنبه به مسیر رشد بازگشت و با رشد ۱۶ هزار واحدی به سطح یک‌میلیون و ۵۵۰ هزار واحدی رسید.

بازار نزولی اما ارزنده است

سارا فلاح، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت و در ارزیابی دلایل سقوط بورس در روزهای گذشته اظهار کرد: روند صعودی شاخص بورس در هفته‌های گذشته ادامه یافت و به محدوده مقاومت شاخص رسید، در نتیجه دیدگاه‌های مختلفی پیرامون تداوم این مسیر صعودی یا بازگشت از مسیر رشد مطرح بود. وی افزود: روز جمعه هفتم بهمن، شایعاتی پیرامون توقف عرضه خودرو در بورس کالا منتشر شد. در این شایعات بر مخالفت معاونت اول رئیس‌جمهوری با عرضه خودرو در بورس کالا، تاکید شد. این در حالی است که خبر مهم این روزهای بازار، عرضه خودرو در بورس کالا است. البته باید تاکید کرد که صنایع خودروساز ارزش قابل توجهی از بازار را در اختیار ندارند، با این وجود عملکرد آنها به‌لحاظ روانی از اثرگذاری بالایی بر بورس برخوردار است. علاوه بر این، تصمیم‌گیری دولت درباره فرآیند فروش خودرو در بورس کالا، حکایت از سیاست‌گذاری و رویکرد دولت در حوزه قیمت‌گذاری دستوری و حذف دلالان یا واسطه‌ها دارد. فلاح گفت: حمله تروریستی در اصفهان ریسک سیستماتیک دیگری را به بازار تحمیل کرد. ریسک‌های یادشده در شرایط حساس شاخص کل، زمینه سقوط نماگر را فراهم کرد. در واقع، کفه بدبینی نسبت به عملکرد بازار شدت گرفت. این کارشناس بازار سرمایه در پاسخ به سوالی مبنی بر احتمال تداوم این روند نزولی گفت: به‌اعتقاد من، ریزشی که در روزهای گذشته شاهد آن بوده‌ایم، اصلاح بوده است. بنابراین روند میان‌مدت بازار همچنان صعودی پیش‌بینی می‌شود، هرچند نباید به تداوم این روند صعودی با سرعت و شیب قابل توجه امید داشت. فلاح با اشاره به تصویب طرح مالیات بر عایدی سرمایه و تاثیر آن بر عملکرد بورس افزود: این طرح موجب می‌شود که جذابیت بازارهای موازی بورس کاهش یابد، بنابراین باید به اثرگذاری اجرای این طرح بر رشد بورس امیدوار بود. علاوه بر این، بسیاری از سهم‌هایی که در حال حاضر در تالار شیشه‌ای خریدوفروش می‌شوند، زیر ارزش ذاتی خود هستند، یعنی حباب منفی بر این بازار سایه انداخته است. همین موضوع نیز بر جذابیت بازار سرمایه می‌افزاید. فلاح گفت: نزدیک شدن دلار توافقی به نرخ دلار در بازار آزاد خبر مثبت دیگری است که عملکرد بورس تهران را تحت‌تاثیر مثبت قرار می‌دهد. این امید در میان فعالان بازار ایجاد شده که بسیاری از صادرکننده‌ها می‌توانند ارز صادراتی خود را با قیمت دلار توافقی به کشور بازگردانند، بنابراین نزدیک شدن نرخ دلار در بازار آزاد و همچنین دلار در بازار متشکل، تاثیر مثبتی بر عملکرد بازار دارد. علاوه بر این، سودآوری سهم‌های متعلق به شرکت‌های صادرات‌محور افزایشی خواهد بود. این کارشناس بازار در پاسخ به سوالی مبنی بر پیش‌بینی عملکرد بازار سرمایه تا عید گفت: انتظار می‌رود بازدهی بازار تا عید بهبود یابد، هرچند نباید به کسب بازدهی قابل‌توجه از این بازار امید داشت.

باوجود تمام سیگنال‌های مثبت و منفی همچنان بیشتر سهم‌هایی که در بازار سرمایه خریدوفروش می‌شوند، ارزنده هستند؛ به بیان دیگر، حباب منفی در اغلب سهم‌ها جریان دارد

ریزش خلاف انتظار

رضا بهرامی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: بورس در هفته‌های گذشته مسیر رو به رشد و صعودی را پشت‌سر گذاشته است. در چنین شرایطی، سقوط شاخص که در روزهای گذشته شاهد آن بودیم، غیرمنتظره بود. این افت قابل‌توجه با نظر به شرایط فاندامنتال و بنیادی بازار، منطقی به‌نظر نمی‌رسید.

بهرامی گفت: نرخ دلار در بازار آزاد همچنان بالا است. خریدوفروش این اسکناس امریکایی در محدوده ۴۴ و ۴۵ هزار تومانی، محرک تورم در بازار است. علاوه بر این، بهای کامودیتی‌ها در بازار جهانی نیز رو به رشد و مثبت ارزیابی می‌شود، بنابراین همین موضوعات نیز محرک تداوم صعود در بازار سرمایه هستند. در چنین شرایطی افت عملکرد بورس و سقوط شاخص دور از ذهن بود. این فعال بازار سرمایه گفت: باوجود تمام موارد یادشده، باید تاکید کرد که جو منفی حاکم بر عملکرد بازار سرمایه مهم‌ترین علت برای افت شاخص در روزهای گذشته بوده است. ابهامات و حاشیه‌هایی که پیرامون خریدوفروش خودرو در بورس کالا شکل گرفته، در یک هفته گذشته تشدید شده است. نامه‌نگاری میان شورای رقابت، بورس کالا و همچنین وزارت صنعت، معدن و تجارت به افت ارزش سهام شرکت‌های خودرویی در روزهای گذشته منتهی شد. از آنجا که این شرکت‌های خودرویی جزو لیدرهای بازار هستند، کاهش ارزش آنها، تاثیر منفی بر عملکرد و سمت‌وسوی بازار دارد، البته با نگاهی کلی به افت ارزش سهام شرکت‌های بورسی می‌توان این‌طور ادعا کرد که افت سهام سایر شرکت‌های بورسی به‌مراتب کمتر از کاهش ارزش سهام شرکت‌های خودرویی بود.

بهرامی گفت: در هفته‌های گذشته، دولت سیزدهم لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ را برای بررسی و تصویب به نمایندگان مجلس شورای اسلامی تقدیم کرد. شاخصه‌های متعددی همچون نرخ اثرزی، نرخ خوراک گازواحدهای پتروشیمی، نرخ دلار و... از مهم‌ترین پارامترهای موثر بر عملکرد بازار سرمایه هستند. شاخصه‌های یادشده از منظر فعالان بازار سرمایه، مثبت نیستند و تاثیر منفی بر عملکرد بازار سرمایه دارد. به‌عنوان‌مثال، انتظار می‌رود سقف قیمتی تعیین‌شده برای بهای گاز به‌عنوان خوراک صنایع پتروشیمی در سال آتی چالش‌زا باشد و از سود عملیاتی صنایع بکاهد، بنابراین تجدیدنظر در این سیاست‌ها ضروری به‌نظر می‌رسد.

وی افزود: در طول روزهای گذشته، شاهد شدت گرفتن تنش‌های سیاسی در کشور بوده‌ایم. هر نوع تنشی بر عملکرد بازار سرمایه تاثیر منفی می‌گذارد. پس از انتشار خبر انفجار در منطقه نظامی اصفهان روند سقوط بورس در روز یکشنبه شدت گرفت.

تاجایی که یکی از رکوردهای تاریخی در ریزش نماگر بازار ثبت شد، اما به اعتقاد من اثرگذاری چنین تنش‌هایی بلندمدت نیست.

سخن پایانی

از مجموع موارد یادشده می‌توان این‌طور برداشت کرد که ریسک‌های داخلی از جمله تغییر مداوم سیاست‌های دولت، تغییر نگاه کلی دولت به فرآیند قیمت‌گذاری و همچنین تنش‌های سیاسی، مهم‌ترین چالش‌هایی هستند که عملکرد بازار را تحت‌تاثیر منفی قرار داده‌اند. با این‌وجود روند رو به رشد بهای دلار در بازار آزاد و انتظارات تورمی، همچنان مهم‌ترین محرک‌هایی هستند که می‌توانند مسیر صعود بورس را تضمین کنند. بودجه سال ۱۴۰۲ نیز که در هفته‌های اخیر در دستور کار مجلس قرار گرفته نیز ریسک‌هایی را به این بازار تحمیل کرده است، اما این خطرات محرک اصلی نزول بازار در هفته‌های اخیر نبوده است. باوجود تمام سیگنال‌های مثبت و منفی یادشده، همچنان بیشتر سهم‌هایی که در این بازار خریدوفروش می‌شوند، ارزنده هستند یا به بیان دیگر، حباب منفی در اغلب سهم‌ها جریان دارد، بنابراین می‌توان به بازگشت ثبات به این بازار امید داشت.

موضوع عرضه خودرو در بورس کالا در حال جمع‌بندی است

عرضه خودرو در بورس کالا به چالشی جدی برای بازار سرمایه بدل شده است. به گزارش سنا، مجید عشقی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در دهمین جلسه ستاد پیگیری رفع موانع سرمایه‌گذاری و تولید با انجمن‌ها و تشکل‌های فعال اقتصادی کشور درباره قیمت‌گذاری خودرو، گفت: شورای رقابت تاکنون وارد جزئیات نشده و تنها کلیات این موضوع موردبررسی قرار گرفته است. در حال پیگیری هستیم تا در تصمیم نهایی، به صنعت خودرو آسیبی وارد نشود. دغدغه‌های شورای رقابت درباره قیمت‌گذاری خودرو لحاظ می‌شود و زمان زیادی نسبت به جمع‌بندی این موضوع نمانده است. به‌زودی عرضه‌های خودرو در بورس کالا از سر گرفته می‌شود. عشقی تصریح کرد: عرضه‌ها متوقف نمی‌شود و کماکان ادامه خواهد داشت. در زمینه برخی خودروهایی که این شورا درباره آنها نقطه‌نظراتی دارد، در حال بررسی و مذاکره هستیم. رئیس سازمان بورس بیان کرد: در داخل شورای رقابت نظرات متفاوتی وجود دارد که هنوز این شورا در این‌باره به جمع‌بندی نرسیده است. عشقی گفت: بحث‌هایی که اکنون درباره خودرو وجود دارد، در گذشته پیرامون پتروشیمی‌ها وجود داشت و اگر آن زمان کوتاه می‌آمدیم، این صنعت نیز همانند صنعت خودرو با زیان انباشته مواجه می‌شد. وی بیان کرد: درباره صنایع فولادی و فلزی چنین مسئله‌ای وجود داشت و اگر در سال ۹۶ به این بحث ورود نمی‌کردیم، به بلای موجود در صنعت خودروسازی مبتلا شده بود. رئیس سازمان بورس افزود: صنعت خودرو حدود ۸ الی ۹ سال با معضل قیمت‌گذاری دستوری مواجه بوده است. وی مطرح کرد: سازمان بورس ابتدا تمایلی به عرضه خودرو در بورس نداشت، اما باتوجه به ساختار این صنعت به این نتیجه رسیدیم که تنها راه نجات صنعت خودرو، بورس است. عشقی در رابطه با ضرر و زیان قرعه‌کشی خودرو، بیان کرد: از طرفی از خودروسازان می‌خواهیم که خودروها را با نصف نرخ تمام‌شده، به فروش برسانند و درعین‌حال نیز انتظار خودروی باکیفیت از آنها داریم. رئیس سازمان بورس ادامه داد: از طرف دیگر، مدیران خودروسازها توسط دولت تعیین می‌شوند و باوجود اقدامات دستوری در این صنعت، آنها مورد بازخواست قرار می‌گیرند. وی بیان کرد: زمانی که می‌خواهیم اقدامی سازنده انجام دهیم، یک دستگاه نظارتی با هر استدلالی در آن اخلال ایجاد می‌کند و بدون اینکه وجه قانونی و حقوقی داشته باشد، مانع از اقدامی می‌شود که امیدها به آن بسته شده است. رهبر معظم انقلاب نیز در فرمایشات خود به این موضوع اشاره داشتند. رئیس سازمان بورس در ادامه گفت: بارها توضیح دادیم که عرضه خودرو در بورس به نفع مصرف‌کنندگان، تولیدکنندگان و همچنین دولت است. دولت خواهان واگذاری ۲ خودروسازی ایران‌خودرو و سایپا است. عشقی مطرح کرد: اگر خودروسازها به همان منوال گذشته پیش می‌رفتند، زیان انباشته آنها امسال به ۲۰۰ هزار میلیارد تومان نیز می‌رسید. درآمدهای آتی آنها نیز توسط سیاست‌های موجود از بین رفته است و در چنین شرایطی امکان واگذاری خودروسازها از بین می‌رفت. وی گفت: بورس کالا مشکلات مذکور را از میان می‌برد و در این بین امکان دارد در ابتدا ۲۰ الی ۳۰ درصد بیش‌تر از مبالغ مدنظر، معاملات انجام شود؛ این بستر موجب افزایش عرضه‌ها خواهد شد؛ اما در صورت ادامه شرایط پیشین، خودروسازان دیگر امکان افزایش ظرفیتی را که امسال داشتند، در سال آینده نخواهند داشت. عشقی تصریح کرد: سازمان بورس با جدیت از عرضه خودرو در بورس کالا دفاع می‌کند، چرا که اگر عرضه‌ها تداوم نداشته باشد، امیدی به زنده شدن این صنعت وجود نخواهد داشت. رئیس سازمان بورس ابراز کرد: افرادی که از ابتدای سال خودرو خریدند، تاکنون سود زیادی کردند، اما افرادی که سهام آنها را خریداری کردند، متحمل ریسک زیادی شدند.

پیگیر اصلاح وضعیت صنعت خودرو از مسیر بورس هستیم

عشقی بیان کرد: ما اقدام غیرقانونی انجام نمی‌دهیم و عرضه خودرو در بورس توسط عالی‌ترین نهاد مربوط به این موضوع، یعنی شورای‌عالی بورس تصمیم‌گیری و انجام شده است؛ اما متاسفانه با نامه‌ای که زده شد، سهامداران زیان زیادی را متحمل شدند. وی افزود: امکان اینکه به‌یک‌باره تصمیم دیگری گرفته شود، وجود ندارد، چون این امر تبعات زیادی را در پی خواهد داشت. البته عرضه خودرو کماکان ادامه دارد و تنها درباره برخی خودروهایی که مدنظر قرار گرفت، اختلافاتی به‌وجود آمد. رئیس سازمان بورس خبر داد: برای به نتیجه رسیدن این موضوع از مراجع تصمیم‌گیر و ذی‌صلاح مصر خواهیم بود. امیدواریم هرچه سریع‌تر مشکلات مذکور برطرف شود تا اصلاح صنعت خودرو رقم بخورد.

تهران، میزبان اجلاس بین‌المللی گردوغبار

رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست از برگزاری اجلاس بین‌المللی گردوغبار در سال آینده به میزبانی تهران خبر داد. به‌گزارش تسنیم، یازدهمین جلسه ستاد ملی سیاست‌گذاری و هماهنگی مدیریت پدیده گردوغبار با حضور معاون رئیس‌جمهوری و رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست و نمایندگان دستگاه‌های عضو این ستاد در محل سازمان حفاظت محیط‌زیست برگزار شد. این جلسه با ۳ دستور بررسی و تصویب پیش‌نویس شیوه‌نامه ملاحظات محیط‌زیستی توسعه و بهره‌برداری از معادن کشور از حیث میزان آلایندگی و حساسیت مناطق نسبت به پدیده گردوغبار، بررسی و تصویب پیش‌نویس شیوه‌نامه اجرایی مدیریت شرایط اضطرار وقوع پدیده گردوغبار و نیز تصمیم‌گیری درباره مهار گردوغبار تالاب صالحیه با تاکید بر مدیریت منابع آب، مدیریت مراتع و چرای شتر برگزار شد. پس از ارائه گزارش و بیان پیشنهادها و نقطه‌نظرات از سوی نمایندگان دستگاه‌های عضو پیرامون این ۳ دستور جلسه، دکتر علی سلاجقه، معاون رئیس‌جمهوری و رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست بااشاره به تکلیفی بودن بررسی و تصویب ۲ شیوه‌نامه‌ای که در جلسه مطرح شد، بر سرعت انجام کار تاکید و اظهار کرد: پس از تصویب این شیوه‌نامه، نظرات دستگاه‌های ذی‌ربط ظرف حداکثر ۲ هفته اخذ و سپس این شیوه‌نامه‌ها برای اجرا ابلاغ شوند. وی درباره بحث ساماندهی تالاب صالحیه نیز گفت: ریاست‌جمهوری در سفر استانی خود بر ضرورت ساماندهی تالاب صالحیه در زمانی کوتاه تاکید کردند،بنابراین باید این ساماندهی به‌سرعت اتفاق بیفتد. رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست بااشاره به تاثیر بخش‌های خشک‌شده این تالاب در بروز پدیده گردوغبار و تهدید سلامت ساکنان چندین استان، تصریح کرد: تکلیف سازمان حفاظت محیط‌زیست به‌عنوان دستگاه ناظر، دفاع از حقوق عامه است و ما از این وظیفه قانونی کوتاه نمی‌آییم.

تاکید کارشناسان در نشست شورای سیاست‌گذاری رویداد ملی «سمپ»:

لاکچری‌ها به محیط‌زیست فکر نمی‌کنند

بیشتر برنامه‌ریزان محیطی بر این باور هستند که بنگاه اقتصادی باید سودآور باشد، اما سلامت انسان و محیط‌زیست در کنار آن دارای اهمیت است. بدون هوا، خاک، آب، جانور و گیاه سالم همچنین بدون مدیریت پسماند صحبت از سلامت، شوخی است. بر این اساس، دومین نشست شورای سیاست‌گذاری رویداد ملی سلامت، محیط‌زیست و پایداری که با نام اختصاری سمپ شناخته می‌شود، در اتاق بازرگانی ایران برگزار شد. کارشناسان در این رویداد عنوان کردند، موضوع سلامت، تنها مربوط به حوزه فعالیت وزارت بهداشت نیست و بیش از سه‌چهارم عوامل تعیین‌کننده سلامت به محیط اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی بازمی‌گردند. آنها می‌گویند محیط‌زیست، موضوعی لاکچری نیست، همچنین قرار نیست به‌خاطر محیط‌زیست بحث توسعه را نادیده بگیریم. بدین‌جهت سه‌چهارم بار بیماری‌ها دلایل زیست‌محیطی دارد، اما توجه لازم به این موضوع نشده است. گفتنی است، هدف این رویداد پررنگ کردن رابطه متقابل سلامت انسان، محیط‌زیست و پایداری است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

محیط‌زیست سالم کجا است؟

هر زمان درباره سلامتی و راه‌های حفظ آن صحبت می‌شود، بیشتر افراد به کارهایی مانند ورزش کردن، داشتن تغذیه سالم و دوری از عوامل خطرزا مانند سیگار یا استفاده از داروها و عوامل پیشگیری‌کننده فکر می‌کنند، در حالی که نقش عوامل محیطی و پیرامون ما در سلامتی اهمیتی کمتر از این موارد ندارد. محیطی که ما در آن زندگی می‌کنیم، آبی که می‌نوشیم، سبزیجات و غذاهایی که می‌خوریم، هوایی که تنفس می‌کنیم و حوادث و اتفاقات بیرونی، همگی نقش مهم و حیاتی در حفظ سلامتی ما دارند، اگرچه ما فراموش می‌کنیم، اما بدی آب و هوا، آلوده بودن مواد غذایی و ناسالم بودن آبی که می‌نوشیم، همگی می‌توانند آثار مهمی در ایجاد بیماری‌های مختلف و از بین بردن سلامتی ما داشته باشند. درباره محیط‌زیست تصور بیشتر مردم عبارت است از داشتن آب و هوای تمیز و محیط زندگی سالم، در حالی که مفهوم و حفظ محیط‌زیست سالم عبارت است از عوامل فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیک که می‌توانند بر سلامتی انسان‌ها اثرگذار باشند، اما کنترل آنها از اختیار فرد خارج است. به‌عنوان مثال، آبی که کشاورزان برای زراعت استفاده می‌کنند یا میزان کودی که در مزرعه‌ها استفاده می‌شود، چیزی نیست که افراد بتوانند آن را کنترل کنند،اما نقش مستقیم و مهمی در سلامت انسان‌ها دارند. امواج رادیویی و بی‌سیم، آلودگی هوا ناشی از سوخت‌های فسیلی، کیفیت میوه‌ها، سبزیجات و مواد غذایی آماده و حتی ایمن بودن جاده‌ها و ساختمان‌ها همگی جزو عوامل مطرح در زمینه «بهداشت و سلامت عمومی» هستند و نقش آنها در حفظ سلامتی و جلوگیری از بیماری‌ها کمتر از اهمیت رعایت بهداشت فردی نیست. به‌نظر می‌رسد که مولفه‌های «محیط‌زیست سالم» بسیار گسترده و متنوع باشد، به‌طوری که بسیاری از این عوامل وابسته به دولت‌ها و نهادهای اجرایی جامعه است تا سیستم‌های بهداشتی و فردی. به همین دلیل می‌توان به صحت این گزاره بیشتر تاکید کرد که محیط‌زیست سالم برای انسان‌ها در برگیرنده بسیاری از عوامل فیزیکی، شیمیایی و ارتباط افراد با هم است.

اضلاع هفت‌گانه رویداد «سمپ»

نسترن کشاورز، رئیس هیات داوران رویداد سلامت، محیط‌زیست و پایداری در ابتدای این نشست اظهار کرد: هدف از این رویداد، آگاهی‌افزایی درباره ارتباط متقابل بین عناصر «سمپ» سلامت، محیط‌زیست و پایداری و حساس‌سازی ذی‌ربطان اعم از مردم، مسئولان، اصحاب رسانه و... است. دانشگاه‌ها به اشتراک گذاشتن ایده‌های عملیاتی و تئوری را انجام داده‌اند، همچنین شناسایی شرکت‌ها برای معرفی اقدامات برتر انجام گرفته است، به‌عبارتی ما نیاز به تشویق و الگوبرداری داریم. این عضو هیات‌علمی دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی بااشاره به فازمطالعاتی این رویداد گفت: فاز مطالعاتی سنگین انجام و چارچوب‌هایی مشخص شده است. این رویداد شامل محورهای ارتقای سلامت جامعه، سلامت هوا و اقلیم، ارتقای سلامت جامعه، دسترسی و سلامت آب، ارتقای سلامت جامعه، حفاظت و سلامت خاک، ارتقای سلامت جامعه، مصرف بهینه و پایدار منابع انرژی، ارتقای سلامت جامعه، تنوع زیستی و سلامت گیاهان، ارتقای سلامت جامعه، تنوع زیستی و سلامت جانوران و ارتقای سلامت جامعه، مدیریت بهینه پسماند و پساب‌ها می‌شود. کشاورز گفت: باید تاثیر همه اجزای محیط‌زیست بر انسان بررسی شود. به بهانه این رویداد که یک ابزار و استراتژی است، باید شرایط آموزش در جامعه فراهم شود، در نتیجه جلب‌توجه پیشگامان و پیشکسوتان این حوزه‌ها ضروری است. وی بااشاره به حیطه‌های عملکردی برای محورهای هفت‌گانه آن توضیح داد: بهبود و ارتقای محیط‌زیست، حفاظت و پیشگیری از آسیب به محیط‌زیست و تهدیدات زیست‌محیطی، پایش، کنترل و به حداقل رساندن آسیب به محیط‌زیست، کاهش مواجهه با تهدیدات ناشی از آسیب به محیط‌زیست، جبران آسیب به محیط‌زیست و احیا و بازسازی، سازگاری با تغییر اقلیم و تاب‌آوری همچنین جلب مشارکت حداکثری و پایداری مردم و همکاری بین‌بخشی از حیطه‌های عملکردی محورهای اشاره‌شده است. وی درباره عملکرد شرکت‌های خصوصی و دانش‌بنیان گفت: برای شرکت در این رویداد صاحبان کسب‌وکارها در هر محور مستندات خود را ارائه می‌دهند و در نهایت ماحصل آن که شامل اقدامات برتر است، شناسایی می‌شود. یکی از محصولات این رویداد، مجموعه‌ای مکتوب از اقدامات و ایده‌های تک‌تک شرکت‌ها است که هرکدام در محورهای مختلف کارهای متفاوتی انجام داده‌اند. این عضو هیات‌علمی دانشگاه علوم‌پزشکی دانشگاه شهید بهشتی، گفت: کمیته علمی این رویداد ترکیبی از استادان دانشگاه و افراد اجرایی است. در هر محور، هر نوع فناوری، نوآوری، راهکار، خدمات و هر کمکی در هر حوزه‌ای را پذیرا هستیم. برای هر محور، پیش‌نویسی تهیه شده که گاهی آنها تا ۳ بار نیز اصلاح شده‌اند. کشاورز گفت: نکته حائز اهمیت این است که اقدامات در قالب جداول برای ارائه ایده به شرکت‌ها طراحی شده تا شرکت‌ها از آنها برای فعالیت‌های خود بهره ببرند. سودآوری اقتصادی پایدار ترکیبی از سلامت انسان، سلامت، محیط‌زیست و استفاده پایدار از منابع‌طبیعی است، درغیراین‌صورت، به آن دست نمی‌یابیم.

هدف، افزایش تاب‌آوری است

در ادامه این نشست، فرشید رضایی، رئیس شورای سیاست‌گذاری رویداد سمپ و مدیرکل دفتر آموزش و ارتقای سلامت وزارت بهداشت اظهار کرد: «سمپ» نخستین رویداد سلامت، محیط‌زیست و پایداری است. سعی می‌کنیم این رویداد نمادین نباشد. شرط اول وزارت بهداشت این است که حامیان مالی این رویداد شانس بیشتری نسبت به سایر شرکت‌ها برای ورود به این رویداد نداشته باشند.

وی افزود: سلامت موضوعی فانتزی نیست و علاوه بر سلامت انسان، موضوع سلامت حیوانات نیز مطرح است. البته در بهترین حالت با شنیدن کلمه سلامت، سلامت انسان دارای اهمیت است، اما در حالت پیچیده‌تر سلامت جامعه نیز اهمیت بالایی دارد. این رویداد برای اصلاح این نگاه به سلامت و افزایش تاب‌آوری و پایداری حائزاهمیت است.

رضایی گفت: امنیت سلامت موضوع پیچیده‌ای است که شاید در قالب این رویداد بتوان به آن پرداخت. در شورای فرهنگ عمومی چندین کارگروه مطرح شده است که کارگروه فرهنگ محیط‌زیست و مصرف بهینه آب؛ ۲ کارگروه از آنها هستند. این کارگروه‌ها برای افزایش فرهنگ سلامت و محیط‌زیست باید به این رویداد اضافه شوند. برگزار نشدن این رویداد ممکن است به از بین رفتن بحث‌های مطرح‌شده منجر شود.

وی بااشاره به عبارت One Health (یک سلامت) اظهار کرد: سیاست‌های نادرست جامعه بشری در قبال سلامت از جمله تخریب زیستگاه‌های طبیعی و بی‌توجهی به سلامت سیاره زمین از مهم‌ترین عوامل بیماری‌زا هستند. پرداختن به تاثیرات متقابل زیست‌محیطی و سلامت انسان از مهم‌ترین سیاست‌های سازمان جهانی بهداشت است، رویداد «سمپ» نیز دنباله‌رو این سیاست سازمان جهانی بهداشت است.

رضایی با نظر به اینکه در هفته سلامت، تصمیم‌گیری در ارتباط با ارتقای سلامت جامعه لازم است از نشست‌های تشریفاتی فراتر رود، گفت: باید با برگزاری رویدادی بزرگ، تصمیمات جهت‌سازی برای ارتقای سلامت به‌صورت یکپارچه با در نظر گرفتن سلامت زمین و سلامت سایر عوامل تاثیرگذار بر سلامت انسانی اتخاذ شود.

وی افزود: تحقق اصل سلامت واحد در همه ابعاد اعم از سلامت انسان و محیط‌زیست در گرو شکل‌گیری نظام بهداشتی واحد و تخصیص بودجه آن است. گفتنی است، این امر نیازمند تعاملی صحیح و منسجم است که امیدواریم رویداد «سمپ» قدمی برای تحقق آن باشد.

از کلی‌گویی بپرهیزید

آرش نجفی در ادامه این نشست، ضمن انتقاد از کلی‌نگری در بندهای درج‌شده این رویداد ملی گفت: سلامت موضوعی جامع است که پایبندی به حفاظت آن را می‌توان جزو مسئولیت بیشتر سازمان‌ها در کشور دانست. متاسفانه کارنامه درخشانی در حفظ این مولفه نداریم. در این رویداد از سبک زندگی سالم صحبت به‌میان آمده است؛ موضوعی که جای بحث زیادی دارد اما باید گفت با تحولات کنونی که صنعت و اقتصاد در جهان به‌وجود آورده‌اند، دیگر سبک زندگی در اختیار انسان نیست که این فرآیند در ایران هم صدق می‌کند. انسان امروز چاره‌ای جز انتخاب محدودیت‌هایش ندارد؛ در واقع امروزه سبک زندگی برای انسان انتخاب شده است. وی افزود: امروه سبک زندگی انسان از سوی تصمیم‌گیران و فعالان صنعتی و اقتصادی تعیین می‌شود؛ افرادی که به‌طورمستقیم و غیرمستقیم تاثیر جدی بر محیط‌زیست و سلامت دارند. نجفی گفت: بسیاری از مواردی که در این رویداد مطرح شد، بیشتر شبیه یک سند راهبردی است که نمونه آن در کشور زیاد است. اجرایی شدن همه موضوعات و بندهای درج‌شده در این رویداد ملی تا حد زیادی غیرواقعی است و از توان فعالان و دست‌اندرکاران خارج است.

▣ یک هدف استراتژیک تعیین کنید

نجفی بااشاره به مثالی از توجه به جزئیات و تاثیری که در مقیاس گسترده در حفظ محیط‌زیست و اصلاح الگوی مصرف دارد، گفت: وقت آن رسیده است که از کلی‌گویی‌های همیشگی بپرهیزیم و به اتخاذ تصمیمات مهم در جزئیات بپردازیم. خوشختانه تجربه‌هایی در این زمینه داریم. برای مثال باتوجه به اینکه کشور در سال‌های اخیر دچار ناترازی گاز شده است و با مطالعات انجام‌گرفته، پیشنهاد داده شد که اگر تمام بخاری‌های مصرفی نوسازی شوند و همگی دارای گرید یک انرژی باشند، می‌توان مشکل تامین گاز کشور را تا چند سال آینده تا حد زیادی رفع کرد. به‌طورقطع برای اثرگذاری استراتژیک، باید ۲ یا ۳ موضوع را انتخاب کرد که بحث رگولاتوری و تنظیم‌گری داشته باشند.

سخن پایانی

تا کنون رویدادهای زیادی درباره سلامت و محیط‌زیست برگزار شده و نتایج آن‌ها تبدیل به اسنادی شده‌اند که منتظرند روزی مدیری در راستای اجرای آن نقشه راهی تعیین کند. رویداد ملی سلامت، محیط‌زیست و پایداری (سمپ) در گام نخست می‌تواند مهم و کارآمد باشد، اما در نهایت نیازمند یک طراحی سوژه مشخص و استراتژیک است. سالیان سال است که با عناوین مختلف تلاش می‌کنیم کاری برای سلامت و محیط‌زیست انجام شود، اما با همین کلی‌نگری‌ها کاری از پیش نرفته است. ای کاش برای یک بار هم که شده روی یک یا ۲ یا ۳ مورد به اجماع برسیم و تمرکز کنیم. در بحث سیاست‌گذاری تاکنون این تجربه کسب شده است که با تمرکز روی یک موضوع می‌توانیم اتفاقات خوشی را رقم بزنیم. تدوین همایش‌ها و دوره‌ها تاکنون نتیجه درخوری در بر نداشته است، چرا که همزمان نمی‌توان به چند هدف رسید و گویا نهادینه شدن این نگرش در مدیران بالادستی جامعه تبدیل به فرآیندی دشوار شده است. ضرب‌المثلی معروف در این زمینه وجود دارد که می‌گوید یک خرگوش همزمان دنبال ۲ هویج نمی‌رود. بسیاری از کارشناسان معتقدند، تعیین یک هدف استراتژیک می‌تواند در بسیاری از موارد به‌ویژه در بحث انرژی و ارتقای کیفیت محیط‌زیست به‌طور خودکار معضلات را حل کند.

سیاست‌های نادرست جامعه بشری در قبال سلامت از جمله تخریب زیستگاه‌های طبیعی و بی‌توجهی به سلامت سیاره زمین، از مهم‌ترین عوامل بیماری‌زا هستند

یادداشت

جغرافیای پزشکی، علمی فراموش‌شده

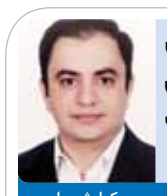

مهتاب دمیرچی
روزنامه‌نگار

امروزه تغییر اقلیم و پیامدهایش بر کمتر کسی پوشیده است. پای درددل دانشگاهیان که بنشینید، احتمالا بیشتر آنها دلیل اصلی این میزان از به‌هم‌ریختگی‌های طبیعی را تغییر اقلیم می‌دانند. باید گفت خبر از تغییر بنیادی در زندگی انسان‌ها در قرن حاضر به‌گوش می‌رسد؛ تغییری که از اقتصاد و تجارت جهانی تا سبک زندگی روزمره انسان‌ها را شامل می‌شود. برای مثال، با تغییر جمعیت و جنسیت ماهیان در اثر گرم شدن آب اقیانوس‌ها زنجیره غذایی به‌خطر می‌افتد و تاثیر مستقیمی بر الگوی غذایی مناطق ساحلی و بعد تمام کره زمین دارد یا در مثالی دیگر با افزایش پناهندگان اقلیمی، این افراد طی سال‌ها دستخوش تغییرات اساسی در فرهنگ و آداب و رسوم می‌شوند. در واقع، تنها این آب‌وهوا نیست که تغییر می‌کند، بلکه مولفه‌های مهمی در جامعه، از جمله فرهنگ و در نهایت در سبک زندگی انسان دستخوش تغییر می‌شود. بنابراین واضح است که اقتصاد و سلامت هم تحت‌تاثیر این معضل جهانی قرار گرفته و در حال تحول است؛ در نتیجه نمی‌توان تغییر اقلیم را از زندگی روزمره حذف کرد و تاثیر آن را نادیده گرفت. از دیگر آثار زیانبار تغییرات آب‌وهوایی شیوع بیماری‌ها و پاندمی‌ها اشاره کرد؛ از دلایل اصلی همه‌گیری‌ها در مناطق مختلف جهان، تغییرات اقلیمی بوده است. در این زمینه، دانشمندان معتقدند نوع و پراکندگی بیماری‌ها متناسب با همان منطقه جغرافیای بروز پیدا می‌کند. برای مثال، قدیمی‌ها معتقد بودند «اگر وارد یک منطقه می‌شوید، سیر یا پیاز آنجا را بخورید». در واقع، می‌خواستند به این موضوع اشاره کنند که بدن باید با طبیعت هر منطقه هماهنگی و همخوانی پیدا کند. به‌گفته دانشمندان، سه‌چهارم بیماری‌های دنیا ریشه در تغییرات زیست‌محیطی دارد. سال‌ها پیش علمی در دانش جغرافیا وجود داشته است به نام جغرافیای پزشکی که پیروان آن به‌دنبال شناخت محیط و ارتباط آن با ابعاد سلامت بودند. شاید واژه جغرافیای‌پزشکی برای نسل امروز کمی ناآشنا باشد. در واقع، تنها در ۲ الی ۳ دهه گذشته دوباره توجه دانشگاهیان به آن جلب شد. گفتنی است، انسان به‌صورت غریزی از همان ابتدا با جغرافیای‌پزشکی آشنایی داشته است و می‌توان او را استاد اول این علم دانست. از آنجایی که انسان همواره در سیر و سفر بوده، به بیماری‌های گوناگونی متناسب با طبیعت مقصد مبتلا می‌شده است و این باعث شد انسان با تغییر مکان و جغرافیای خود به تغییر روش‌های درمانی هم بپردازد. این روش‌ها را در واقع طبیعت به او القا می‌کرد؛ بنابراین جغرافیای‌پزشکی، علم شناخت تاثیرات محیط زندگی بر سلامتی است که اگر بتوانیم شناخت بیشتری از آن کسب کنیم، بی‌شک روند درمان هموارتری را در مواجهه با بیماری‌ها طی خواهیم کرد. برای مثال، اگر ما بدانیم که در یک منطقه کدام بیماری شیوع بیشتری دارد و دلیل آن چیست؟ در واقع، شناخت همه‌جانبه از منشأ آن پیدا کنیم، یافتن راهکار درمانی آن آسان‌تر خواهد بود. امروزه انسان بی‌توجه به طبیعت و جغرافیای زندگی خویش در تلاش است که دارو بسازد و آن را به تمامی دنیا عرضه کند، در حالی که منطقه و طبیعت می‌توانند تاثیر زیادی بر عملکرد داروها داشته باشند. همان‌گونه که گفته شد، هیچ‌گاه به جغرافیای‌پزشکی در ۴ الی ۵ دهه اخیر در دنیای علم و در دانشگاه‌ها توجه نکرده‌ایم، در حالی که کشور ما مفتخر به افراد صاحبنامی چون ابن‌سینا است که در کتاب قانون خود توجه بسیار زیادی به جغرافیای‌پزشکی داشته است، اما ما با گذشت زمان در برنامه‌ریزی‌های خود در درمان و سلامت، این موضوع را نادیده گرفته‌ایم. در بررسی عوامل موثر بر شناخت جغرافیای‌پزشکی به مواردی مانند اقلیم، فرهنگ و اقتصاد آن اشاره می‌شود که تاثیر زیادی بر کنترل اپیدمی‌ها دارند. حتی می‌توان از علم جغرافیای‌پزشکی طراحی شهری بهره گرفت و نسبت به سلامت مردم در شهرها اقدامات موثری انجام داد. تهویه هوا در شهرها باید مطابق با استانداردهای سلامت انجام بگیرد یا ساخت‌وسازها متناسب با زاویه تابش باید به‌گونه‌ای باشند که مردم به‌میزان قابل‌قبولی در طول روز انرژی دریافت کنند، حتی شرایط وزش باد در منطقه سردسیری اهمیت زیادی دارد که طراحان شهری باید به آن هم توجه زیادی داشته باشند.

یادداشت

شرایط انتقال بیمه شخص ثالث در سال ۱۴۰۲

کیارش سلح‌جو
کارشناس صنعت بیمه

همیشه یک پرسش ذهن خریداران خودرو را بـه خود مشـغول می‌کند؛ آیـا این امکان وجود دارد که تخفیفات بیمه شخص ثالث را به خودرو بعـدی انتقال داد. انتقال تخفیفات بیمـه شـخص ثالـث بـرای افـرادی که در رانندگی خود محتاط بوده و قوانین راهنمایی و رانندگی را رعایت می‌کنند، اهمیت زیادی دارد. در برخی از حوادث هم افراد خسـارت ایجادشده را به‌صورت نقدی پرداخت می‌کنند و باز هم مشـمول تخفیفات عدم اسـتفاده از کوپن‌هـای بیمه‌نامـه خواهند شـد. مطابق قانون جدید بیمه شخص ثالث، امکان انتقال تخفیف‌های خسـارت بیمه ثالـث به خودرو جدید و اعضای درجه یک خانواده وجود دارد.

انتقـال تخفیـف بیمـه شـخص ثالـث باتوجه به قانون سـال که برای سـال ۱۴۰۲ پیش‌بینی‌شـده در حالت‌های مختلف انجام می‌شـود. تخصیص تخفیفات بیمه شـخص ثالث بـه خودرو جدید مالـک فعلی فقط در شـرایطی کـه خـودرو صفرکیلومتر باشـد. همچنین این تخفیفات به خودرو افراد درجه یک خانواده مالک فعلی اعم از همسـر، پدر، مـادر و فرزنـدان قابل‌انتقال اسـت. تخفیف بیمـه شـخص ثالث از خـودرو فرسـوده به خـودرو جدید مالک که باید حتما آن خودرو نیز کارکرده باشـد نیز قابل‌انتقال اسـت. در مـوارد حقوقی تخفیفات بیمه شـخص ثالث از خـودرو متعلق به یک شـرکت حقوقی به خودرو دیگر از اموال همان شـرکت با همان کاربری مثلا سواری به سواری، وانت به وانت نیز قابل‌انتقال است.

لازم به ذکر اسـت هر خودرو صفرکیلومتر کـه از درب کارخانـه تحویل داده می‌شـود دارای بیمه شـخص ثالث بوده و برای انتقال تخفیفات این بیمه‌نامه باید از سررسـید سال دوم گذشته باشد. همچنین برای خودروهای فرسـوده باید انتقال تخفیفات بیمه شـخص ثالـث به خودرو دیگر تحـت مالکیت خود یا اعضای خانواده باشـد. باتوجـه به تغییراتی کـه در قانون برای انتقـال تخفیف‌های بیمه ثالث ایجادشـده مالکان باید از شرایط انتقال تخفیفات بیمه شـخص ثالث به مالک جدید اطلاع کافی داشـته باشند، زیرا پس از اینکه انتقال سـند قطعی برای مالـک قبلی انجام می‌شود، دیگر نمی‌توان بازپس‌گیری تخفیف بیمه را اعمال کرد. درباره تشـویق رانندگان مطیع قانون باید بیمه مرکزی سیاستی اتخاذ کنـد که این رانندگان تابـع قانون از مزایای بیشـتری در اسـتفاده از تخفیفـات بیمه‌ای برخوردار باشـند. همچنین باید خلاف آن‌هم وجود داشـته باشد و نباید راننده‌ای با تخلف زیـاد بتواند به‌راحتی خودرو خود را به فروش برسـاند و هنـگام خریـد خـودرو جدید از قانون‌مداری راننده دیگر استفاده کند. گفتنی است هر آیین‌نامه یا قانونی که طراحی و اجرا می‌شود دارای برخی از تبصره‌ها و مفاد است. تبصره‌های انتقال تخفیفات بیمه شخص ثالث به شرح زیر است:

- اگر فروشنده، پلاک ماشین را به‌نام خود تغییـر دهد تمام تخفیف‌های عدم خسـارت بیمه ثالث حذف خواهد شد.
- سوابق عدم خسارت بیمه شخص ثالث را نمی‌توان به خریدار خودرو انتقال داد و با این کار برخورد قانونی خواهد شد.
- انتقال تخفیفات عدم خسارت انواع خودرو به‌وسیله نقلیه دیگر دارای همان نوع کاربری فراهم‌شـده است. در چنین شـرایطی مالک خـودرو می‌تواند خود شـخص انتقال‌دهنده، همسر، والدین و فرزندان وی باشد.

در همیـن راسـتا صـدور الحاقیـه انتقال تخفیفات بیمه شـخص ثالث قبـل و بعد از انتقال بیمه به خودرو جدید امکان‌پذیر است.

- گرفتـن حق بیمه مدت‌زمان باقیمانده از بیمه ثالث برای انتقـال تخفیفات بیمه ثالث قانونی نیسـت؛ بنابراین انتقـال تخفیف‌های بیمه ثالث بدون هزینـه و پرداخت حق‌بیمه بیشتر امکان‌پذیر است.
- در صـورت انتقال تخفیف بیمه شـخص ثالـث به خودرو جدید و بالعکس، حق‌بیمه از بیمه‌گذار دریافت نخواهد شد.
- اگر شخصی مالک دو خودرو باشد، امکان انتقال تخفیف بیمه شخص ثالث از خودرویی به خودرو دیگر برای وی وجود ندارد.
- در نهایـت همه تخفیفات عدم خسـارت بیمه شـخص ثالث به‌صورت کامل روی یک بیمه‌نامه انتقال پیدا می‌کند.

افزایش ۲ برابری انتشار اوراق در بودجه ۱۴۰۲

در لایحه بودجه سـال ۱۴۰۲ آمده اسـت انتشار اوراق در سال آینده به میزان ۲ برابر انتشار اوراق در سال جاری است. به گزارش مهر، در لایحه بودجه سـال ۱۴۰۲ آمده اسـت: «به دولت اجازه داده می‌شود برای تامین مالی مصارف این قانون تا مبلغ ۱۸۵ هزار میلیارد تومان، انواع اوراق مالی اسمی ریالی-ارزی را منتشر کند.» اسناد خزانه اسمی منتشره با سررسید تا پایان سال ۱۴۰۵ به طلبکاران دستگاه‌های اجرایی بابت تأدیه مطالبات واگـذار می‌شـود. در بررسـی مرکز پژوهش‌های مجلـس درباره وضعیت اوراق دولتـی آمده اسـت: «باتوجه به افزایش میزان انتشـار اوراق بدهی در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، اعتبار اختصاص‌یافته به بازپرداخت تعهدات دولت) که بخش عمده آن بازپرداخت اوراق سررسـید شـده است (با رشد ۴۸ درصدی همراه بوده اسـت. تملک دارایی‌های سـرمایه‌ای)، اعتبارات عمرانی نیز نسـبت بـه قانون بودجه سـال ۱۴۰۱ افزایش ۲۶ درصدی و نسبت به پیش‌بینی عملکرد سال ۱۴۰۱ بیش از ۹۰ درصد افزایش داشته اسـت. دلیـل اصلی این اختلاف پرداخت کمتـر از مصوب مخارج عمرانی به‌دلیل تحقق نیافتن بخشی از منابع عمومی دولت در سال ۱۴۰۱ است.» لازم به ذکر اسـت سـال ۱۴۰۱ میزان انتشار اوراق ۸۵ هزار میلیارد تومان بوده که در سـال آینده به ۱۸۵ هزار میلیارد تومان یعنی بیش از ۲ برابر آن رسـیده و می‌تواند در برهه‌هایی فشـار فروش در بازار سرمایه را بیشتر کند. نکته دیگر این است که اگر فضای بازار سرمایه به‌صورت هیجان خرید به‌علت انتظارات تورمی باشـد می‌توان امیـدوار بود که عرضه اوراق باعث افزایش فشار فروش در بازار سرمایه نشود.

کارشناسان در گزارش صمت به‌مناسبت روز جهانی بیمه اتومبیل مطرح کردند

جای خالی بیمه بدنه در قانون

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

در کشورهای درحال‌توسعه از جمله ایران، باتوجه به رشد جمعیت و افزایـش خرید خـودرو، ضرورت افزایش نرخ حق‌بیمه نیز تشـدید شده، اما در مقابل، کمیت و کیفیت جاده‌ها و گذرگاه‌های برون‌شهری و درون‌شـهری به‌طور متناسـب بهبود نیافته و اسـتانداردهای ایمنی وسـایل نقلیه در حد مطلوبی رشـد نکرده اسـت. در این میان باتوجه به افزایش نقش اتومبیل در رفاه افراد جامعه اهمیت بیمه این وسـیله نقلیه نیز بیش از قبل احسـاس می‌شـود. خسـارت ناشی از تصادفات باعث شـده در تقویم جهانـی روزی به‌نام روز بیمه اتومبیل نام‌گذاری شـود. این نام‌گذاری عامل جلب توجه بیشـتر به نقش پررنگ صنعت بیمه در جبران خسارات ناشی از تصادف اتومبیل است. بیمه‌نامه‌های بسـیاری در ایران برای پوشـش ریسـک خسـارات وارده به اتومبیل طراحی‌شـده کـه رایج‌تریـن آن بیمـه شـخص ثالث اسـت، زیرا این بیمه‌نامه تنها بیمه‌نامه اجباری برای اتومبیل در ایران اسـت؛ بنابراین فقدان این بیمه‌نامه برای هر خودرو جرم محسـوب می‌شـود و شامل جریمـه خواهد شـد. بیمـه بدنه اتومبیل و بیمه سـرقت از دیگر انواع بیمه‌نامه‌های مرسـوم اتومبیل در ایران اسـت. صمت در این گزارش انواع بیمه اتومبیل را معرفی و نقش سیاسـت‌های تشـویقی دولت در زمینه بیمه شخص ثالث را بررسی کرده است.

عکس: صمت

خرید بیمه بدنه خودرو، یکی از روش‌هایی اسـت که افراد می‌توانند با کمک آن هزینه‌های مربوط به تصادفات را کاهش دهند

تاثیر چشمگیر بخشودگی جرایم بیمه اتومبیل

در آخریـن طرح بخشـودگی ۱۰۰ درصدی جرایم انواع وسـایل نقلیه فاقد بیمه شخص ثالث، دارندگان حدود یک‌میلیون وسیله نقلیه توانستند از این شرایط ویژه بهره‌مند شـوند و بدون پرداخت هرگونه جریمه، بیمه‌نامه شـخص ثالـث خریداری کننـد. به گزارش صنـدوق تامیـن خسـارت‌های بدنی، این اسـتقبال قابل‌تحسـین در طرح بخشـودگی جرایـم بیمه‌نامه شـخص ثالث در پی پیشنهاد بیمه مرکزی و موافقت وزیر امور اقتصادی و دارایی محقق شده است. براساس آمارهای ارائه‌شده ازسوی بیمه مرکزی، در بازه اول این طرح بخشـودگی که از ۱۵ آبان تا ۱۳ آذر و مخصوص دارندگان موتورسیکلت و ماشین‌آلات کشاورزی تعیین و اجرا شده بود، حدود ۱۰۰هزار موتورسیکلت و ۵هزار ماشین کشـاورزی توانستند نسبت به خرید بیمه‌نامه معتبـر اقدام کنند. همچنین در بازه دوم این طرح نیز که به مـدت ۱۷ روز از ۱۳ آذر تا ۳۰ آذر با هم‌افزایی ظرفیت‌های رسانه‌ای و اطلاع‌رسانی مختلف ادامه پیدا کرد، دارندگان حدود ۸۰هزار موتورسـیکلت و ۸ هزار ماشین کشاورزی و صاحبان حدود ۸۰۰ هزار دستگاه از سـایر انواع وسایل نقلیه موفق شدند بدون پرداخت جریمـه، بیمه‌نامه خود را خریـداری کنند. بنا بر این گزارش و براسـاس اطلاعات موجود نزد بیمه مرکزی، حدود یک میلیون وسـیله نقلیه فاقد بیمه‌نامه از این طـرح بهره‌مند و به جمع دارندگان بیمه‌نامه شـخص ثالث اضافه شـدند که از این پس با پشتوانه بیمه‌نامه شـخص ثالث تردد می‌کنند و در صورت وقوع حادثه شـرکت‌های بیمه برای جبران خسارت‌های وارده، در کنار آنان خواهند بود.

پوشش انواع ریسک اتومبیل با بیمه

حسـین بابایی، کارشـناس صنعت بیمه درباره انواع بیمه‌نامـه اتومبیل در ایران بـه صمت گفت: با نظر به افزایش هزینه‌های مربوط بـه خرید خودرو در ایران و به‌دنبـال افزایش هزینه‌های مربوط بـه تعمیر خودرو، لازم اسـت افراد برای کاهش هزینه‌های تعمیر خودرو خـود، اقداماتی را انجـام دهند کـه از عمده‌ترین این اقدامـات خرید انواع بیمه‌نامه‌هـای مربوط به اتومبیل از جمله بیمه شـخص ثالث و بیمه‌نامه بدنه است. وی افزود: خرید بیمه بدنه خودرو، یکی از روش‌هایی است که افـراد می‌توانند با کمـک آن هزینه‌های مربوط به تصادفات را کاهش دهند. البته خرید این نوع بیمه برای افراد اجباری نیسـت؛ اما به‌هرحال پوشش‌های زیادی کـه برای بیمه بدنه خودرو در نظر گرفته شـده، باعث می‌شود بسیاری از افراد متقاضی خرید این بیمه باشند.

بر اساس نظام پرداخت بیمه شخص ثالث جاری در کشور دیه و خسارت خودروها از جیب رانندگان کم‌خطر پرداخت می‌شود

▣ خسارت به اقتصاد خانوار

این کارشناس صنعت بیمه با اشاره به اینکه افزایش نرخ بیمه شـخص ثالث باعث شده برخی افراد از خرید ایـن بیمه‌نامه اجبـاری امتناع کنند، گفت: خسـارات ناشـی از حـوادث رانندگی وسـایل نقلیـه فاقد بیمه شخص ثالث، سـالانه هزاران میلیارد تومان به اقتصاد ملـی و خانوارهـا زیـان وارد می‌کند و عـلاوه بر این دارندگان این‌گونه وسـایل بیشـتر در معرض مجازاتی از قبیـل حبـس و جریمه هسـتند؛ بنابرایـن صدور بیمه‌نامه شخص ثالث برای انواع وسایل نقلیه موتوری از خسـارت‌های هنگفت و آثار تبعی که به جامعه وارد می‌شـود، جلوگیری خواهد کرد. بابایـی با بیان اینکه برخی شـرکت‌های بیمه تسـهیلاتی را برای صاحبان اتومبیل در نظـر گرفته‌اند، توضیح داد: مالکان خودرو می‌تواننـد به‌صـورت آنلاین خودروهای خـود را بیمه کننـد. در این روش خرید معمولا برخی شـرکت‌های بیمـه تخفیف‌های جزئـی برای خرید انـواع بیمه‌نامه اتومبیل در نظر می‌گیرند.

▣ صرفه‌جویی با بیمه

وی در پاسـخ به این پرسـش که مزایای استفاده از بیمه بدنه چیست، گفت: همان‌طور که از نام بیمه بدنه خودرو مشـخص است این بیمه خسـارت‌های مربوط به بدنه خـودرو را جبران می‌کند؛ بنابراین خرید بیمه بدنه خودرو در زمانی که خودرو شـما سالم است یک آینده‌نگری محسـوب می‌شـود. همچنیـن باتوجه به افزایش روزبه‌روز نرخ اتومبیل در کشور و اجتناب‌ناپذیر بودن حوادث بیمـه بدنه اتومبیل نوعـی صرفه‌جویی اقتصادی به‌شمار می‌رود.

▣ بیمه سرقت

این کارشـناس صنعت بیمه دربـاره بیمـه سـرقت اتومبیل توضیح داد: با گران شـدن نرخ خودرو در سال‌های اخیر، هراس از سـرقت اتومبیل افزایش یافته و همچنین آمار سـرقت اتومبیـل یا قطعات جانبی آن نیز بیشـتر شـده اسـت؛ بنابرایـن بـرای بسـتن راه خطر، علاوه بر سیسـتم‌های ایمنی و دزدگیرهای بسـیار مجهز که نوعی پیشـگیری قبل از درمان هستند، بیمه سرقت خودرو نیز به رانندگان پیشنهاد می‌شود. وی در ادامه افزود: باتوجه به گران بودن خودرو و قطعات یدکی از یک طرف و اجتناب‌ناپذیر بودن حوادث نظیر سـرقت، اهمیت بیمه‌نامـه بدنه خودرو که سرقت اتومبیل را نیز در برمی‌گیرد، دوچندان می‌شود.

رانندگان پرخطر را شناسایی کنید

نادر رحیمی، کارشـناس صنعت بیمه درباره افزایش اهمیت صنعت بیمه در بخش اتومبیل به صمت گفت: باتوجه به تورم افزوده کشور و بالاتر رفتن نرخ اتومبیل احتمال ریسک سرقت برای این محصول افزایش یافته است؛ از همین رو بهتر است مالکان خودرو بیمه‌نامه‌ای تهیه کنند که انواع ریسـک‌های مربوط به اتومبیل را پوشش دهد.

وی افزود: بیمه شخص ثالث و بیمه بدنه خودرو، دو نوع از بیمه‌هایی هسـتند که برای خودرو مورداستفاده قرار می‌گیرند. بیمه شـخص ثالث یـک بیمه اجباری اسـت که لازم اسـت تمامی افراد خودرو خود را تحت پوشـش آن قرار دهند، اما خریـد و دریافت بیمه بدنه خودرو اختیاری است.

▣ استناد به سوابق بیمه

ایـن کارشـناس بیمـه با بیـان اینکه بـرای صدور بیمه‌نامه بهتر اسـت رانندگان پرخطر شناسایی شوند، افـزود: تعرفه بیمه‌ای برای فرد پرخطر و کم‌خطر نباید یکسان باشد، این در حالی است که در کشور ما تعرفه بیمه براساس سوابق بیمه ماشین محاسبه می‌شود، نه سوابق فردی.

وی ضمـن انتقـاد از نظـام پرداخت بیمه شـخص ثالـث در ایـران گفت: براسـاس نظـام پرداخت بیمه شـخص ثالث جاری در کشور دیه و خسارت خودروها از جیـب رانندگان کم‌خطر پرداخت می‌شـود، اما اگر تعرفه پرداخت بیمه شـخص ثالث بـرای افراد پرخطر و کم‌خطر یکسان نباشـد× قطعا آمار حوادث رانندگی کاهش می‌یابد.

▣ بیمه تکمیلی بدنه خودرو

این کارشناس صنعت بیمه پیشنهاد کرد: بهتر است باتوجه به شـرایط اقتصادی کشـور بیمه بدنه اتومبیل نیز اجباری شـود، زیرا در حال حاضر هزینه تعمیرات مختلف خودرو بسیار زیاد اسـت؛ به‌ویژه درصورتی‌که خودرویـی با یـک خودرو دیگـر تصادف کنـد، برای پرداخت هزینه‌های مربوط به تصادفات و تعمیر وسیله نقلیه باید هزینه بسیار زیادی را متحمل شد. به همین دلیل لازم است افراد برای کاهش هزینه‌های احتمالی تصادفات ماشـین به ماشین یا دیگر تصادفات، خودرو خود را تحت پوشـش بیمه بدنه قـرار دهند؛ بنابراین لازم اسـت طرح اجباری شدن بیمه همه‌جانبه خودرو یا همان بیمه تکمیلی بدنه نظیر کشورهای اروپایی در ایران هم اجباری باشد.

▣ آسودگی خیال با بیمه بدنه

وی در ادامه یادآور شـد: پوشـش‌های مختلف بیمه بدنه خودرو باعث می‌شود افراد هنگام تصادفات هزینه زیادی را متحمل نشـوند و بتوانند با خیالی آسوده‌تر، هزینه مربوط به بیمه بدنه خودرو را پرداخت کنند. در کشـوری مثل کانادا به‌دلیل اجبـاری بودن بیمه بدنه در صورت وارد شـدن خسـارت کلی به اتومبیل مثل واژگون شـدن، شـرکت طبق تعهد کل هزینه ماشین را به بیمه‌گذار می‌پردازد و ماشین واژگون‌شده اسقاط می‌شود.

ایـن کارشـناس صنعت بیمـه درباره پوشـش‌های تکمیلی بیمه بدنه توضیح داد: پوشش‌های اصلی بیمه بدنه خـودرو برای افرادی که بیمه خـودرو خریداری کرده‌اند، شـامل پرداخت هزینه‌های مربوط به هرگونه تصادفـات بـا خودرو دیگـر، تصادف با جسـم ثابت و تصادف با جسم متحرک است. همچنین این بیمه‌نامه تکمیلی پرداخت خسـارت‌های مربوط به حادثه‌هایی نظیـر واژگونی خودرو، سـقوط خـودرو، آتش گرفتن خـودرو، صاعقه یـا انفجار خودرو را متعهد می‌شـود. در پوشـش‌های اضافه‌تر بیمه‌ای خسـارت‌های مربوط به سـرقت خودرو نیز توسط شـرکت بیمه‌گر پرداخت می‌شود.

▣ بیمه‌نامه پرمزیت

وی در تشـریح مزایـای دریافت بیمـه بدنه خودرو اظهار کرد: رانندگان در صورتی که در طول یک سـال خسـارتی به بیمه وارد نکرده باشند، مشمول دریافت تخفیف می‌شـوند. در واقع، بسـیاری از شـرکت‌های بیمه‌گر برای آن دسـته از افرادی که در یک سـال، ۲ سـال، ۳ سال و ۴ سـال هیچ‌گونه خسارتی از شرکت بـرای بدنـه خودرو خـود دریافت نکرده باشـند، یک تخفیـف در نظر می‌گیـرد که البته درصـد مربوط به هر یک از این سـال‌ها متفاوت است. بدیهی اسـت که اگر ۴ سـال خسـارت بیمـه بدنه از شـرکت بیمه‌گر دریافت نشده باشـد، بیشترین تخفیف یعنی ۶۰ درصد برای افراد در نظر گرفته خواهد شد.

وی تغییر در نظام بیمه‌ای کشور را راهی برای ارتقای صنعت بیمه دانست و افزود: اتخاذ سیاست‌های مناسب برای مقابله با افرادی که با رفتارهای متقلبانه اقدام به دریافت خسارات نامعقول می‌کنند و اخذ حق‌بیمه‌های زیاد از افراد پرریسک می‌تواند برای گسترش و اجرای انواع بیمه اتومبیل در جامعه موثر واقع شود.

سخن پایانی

خودرو به یکی از نیازهای ضروری هر خانوار ایرانی تبدیل شده است. در نتیجه تصور شهر بدون خودرو مشکل است. این وسیله نقلیه پرکاربرد ریسک‌هایی هم دارد که باید توسـط صنعت بیمه پوشـش داده شـود تا رانندگان با آسودگی خاطر از رانندگی لذت ببرند. اهمیت پوشـش ریسـک در حـوزه اتومبیل به‌قدری بالاسـت که روزی بین‌المللـی به‌نام بیمه اتومبیل نام‌گذاری شده است.

گزارش تصویری از زندگی در شرایط بحرانی

زیستن با چشمان بسته

آیدا فریدی: اگر از من بپرسند بحران چیست، می‌گویم ناآگاهی، می‌گویم دریوزگی روان و جان، می‌گویم فقر دهان گشوده، می‌گویم مردمان ناهوشیار و فروغلتیده در هیهات و دریغ و درماندگی؛ یعنی کینه را به کینه بافتن. بحران یعنی فردیتی که شکل نگرفت و به اشتباه ردای جامعه به تن کرد. می‌گویم بحران یعنی با چشم بسته زیستن. از نگاه نگارنده بحران بیش و پیش از هر چیز در جامعه و در میان مردمان و حتی خوبان چون شبحی سرگردان است. بگذریم...

اگر از شما بپرسند بحران چیست چه می‌گویید؟ اگر از مادری که فرزندش را مدت‌ها است در آغوش نگرفته بپرسید بحران چیست، چه می‌گوید؟ اگر از پدری که پسرش را به تازگی به خاک سپرده بپرسید بحران چیست، چه پاسخی دارد؟ اگر از آن که غم خلق را به دوش و به چشم می‌برد بپرسید بحران چیست چه می‌گوید؟ چه نوع زیستنی است، زیستن در بحران؟ اگر از نگاه شهروندی به ماجرا بنگرید و سوالات خود را بر مختصات حقوق شهروندی قرار دهید، بحران یعنی وضعیتی که ناخواسته و بر اساس ذات طبیعت رخ داده یا رویدادی است که ناگهان و بی‌خبر آمده و مصیبت با خود به ارمغان آورده. بحران از این زاویه یعنی ویروس همه‌گیر، سیل، زلزله، فرونشست، حریق ساختمان‌ها و جنگل‌ها و جان دادن تن‌ها و از دست رفتن مایملک و دارایی‌ها و سرمایه‌های انسانی در وضعیتی ناپایدار، شدادی و غیرقابل کنترل. بحران از نامش پیداست. مصیبت و اندوه به یادگار می‌گذارد. یک طرف این داستان مصیبت زدگی ماییم. ما ساکنان شهرها و شهروندان این دولت‌شهرها. ما نیروی انسانی آنها و آنها مدیران و ناظران ما تعریف شده‌اند. داستانی به بلندای تاریخ است ماجرای ما و مدیران و حاکمان. بقایای یک وضعیت بحرانی چیزی جز تلی از آوار و خاک نیست، اما در زیست مدرن شهری حداقل توقع ما شهروندان از مدیران شهری تدارک اندکی تدبیر در شرایط بحرانی است؛ آنچه نامش را مدیریت بحران گذاشتند و توقع ما را بر این قرار دادند که در مواقع بحرانی فرد، نهاد، کمپین، ستاد یا هر موجودیتی که هر دو انگاره مدیریت و شناخت وضعیت بحرانی را همزمان دارا است به فریادمان برسد؛ چیزی که ما گاه در شرایط بحرانی شکل جهانی آن را با عنوان صلیب سرخ و شکل ملی آن را با عنوان هلال احمر می‌شناسیم. در کنار این دو، نهادهای دیگری از جمله کمپین‌های خودگردان و ستادهای مردم‌نهاد هستند اما در زیست بحران‌زده و به اصطلاح مدرن ما این مقدار امداد کفایت نمی‌کند.

گزارش تصویری این شماره صمت با موضوع مدیریت بحران تنها اشاره‌ای است مختصر به وضعیت انسان در شرایط بحرانی.

چهارشنبه
۱۲ بهمن ۱۴۰۱- ۱۰ رجب۱۴۴۴ - ۳۱ ژانویه ۲۰۲۳- شماره ۲۲۵۹-پیاپی۳۵۷۷

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام‌فراهانی-کوچه آزادگان شماره ۲۶-کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: هنر سرزمین سبز

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

واگذاری اموال دولتی به کدام بخش خصوصی؟
از «مولدسازی» خواص بهره می‌برند

فروش اموال دولتی به اسم کسب منابع برای دولت اتفاق می‌افتد اما درواقع پشت آن خواص و قدرتمندان نشسته‌اند تا اموال دولتی را از آنِ خود کنند. به گزارش ایلنا، «مولدسازی» مصوبه‌ای است که از جلسه شصت و هفتم شورای‌عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا بیرون آمده و طبق آن قرار است یک هیات هفت نفره در موردِ اموالِ «مازاد دولتی» تصمیم بگیرد؛ اینکه چه اموالی مازاد هستند و ایـن اموال به چه کسـانی و چگونه واگذار خواهد شـد، را همین هیات ۷ نفره قرار است تعیین کند.

برپایـه مصوبه جدید قرار اسـت، فروش اموال دولتی «در راسـتای تحقق اصـلاح سـاختار بودجه» و «بـا هدف کمک به رشـد اقتصـادی و افزایش بهره‌وری اموال مازاد دولتی» صورت گیرد. «مولدسازی» درواقع ادامه همان سیاسـت دولت در راسـتای «خصوصی‌سازی» اسـت که همیشه موافقان و مخالفان خود را داشـته است؛ اینبار اما تعداد مخالفان طیف‌های گسترده‌ای از اقتصاددان‌هـا را دربرمی‌گیرد به طوری که اقتصاددان‌های راسـتگرا نیز به صف منتقدان پیوسته‌اند.

بـه گزارش ایلنـا، از اصل بحث واگـذاری اموال دولتی کـه بگذریم، عدم شفافیت، مهم‌ترین انتقاد به چنین مصوبه‌ای است؛ سؤال این است که هیات ۷ نفره «مورد اعتماد روسـای سه قوه» بر اساس کدام قانون و بر چه اصولی قرار اسـت اموال عمومـی را واگذار کنند؟ چه تضمینـی وجود دارد که این واگذاریِ گسترده و درآمد حاصل از آن مولدزا باشد؟ این هیات مورد اعتماد روسـایِ سه قوه، چه معیاری برای واگذاری دارند؟ آیا قرار است بازهم اموال دولت به افراد مورد اعتماد (یا همان خودی‌ها) واگذار شود؟

احسان سـلطانی کارشناس مسائل اقتصادی با اشاره به نخسـتین بند این مصوبه و ادعای کمک به رشـد اقتصادی و افزایش بهـره‌وری از طریق فروش اموال مـازاد دولتـی گفت: مـا هیچ وقت از فـروش اموال دولتـی به رشـد اقتصادی نرسـیدیم و این اقدام در طول این سال‌ها منجر به تحول اقتصادی نشده؛ تنها اتفاقی که افتاده تقویتِ بخش شبه‌دولتی یا خصولتی بوده است.

به گفته سـلطانی، مسـئله این است که در طول این سـال‌ها هنوز دولت مدرن پذیرفته نشـده و بخش‌های شـبه دولتی به هر نحوی که توانسـته‌اند اختیارات دولت را سلب کرده‌اند؛ در نتیجه نقش دولت در اقتصاد و سیاست تنها در حد یک کارگزار باقی مانده است. در چنین شرایطی است که عده‌ای تحت عنوان اقتصاد بازار آزاد تاکید دارند که دولت باید کوچک شود!

وی ادامه داد: نسخه کوچک کردن دولت را باید در اقتصاد توسعه یافته‌ای که بخش خصوصی قوی دارد و همه چیز در آن شفاف و آزاد است پیاده کرد؛ در چنین اقتصادی بخش خصوصی به قدری پیشـرفت کرده و قوی شده که می‌تواند جای دولت را بگیرد اما این نسخه در اقتصاد ضعیفی که سهم رانتِ منابع در آن بالاست، امکان‌پذیر نیست.

در چنیـن اقتصـادی دولت نمی‌توانـد به طور واقعی خود را کنار بکشـد، بنابرایـن اینکه از هر طریقی و به هر قیمتـی بخواهیم این دولت را کوچک کنیم اشتباه است.

این کارشناس مسـائل اقتصادی برای توضیح بیشتر، آماری از سهم دولت در مخارج عمومی ارائه داد و گفت: سـهم مخارج اجتماعی عمومی از تولید ناخالص داخلی در کشورهای عضو شورای همکاری اقتصادی و توسعه ۲۱.۱ درصد تولید ناخالص ملی اسـت، در ایران اما سهم مخارج اجتماعی عمومی دولت مثل آموزش و بهداشت و... بسیار پایین است. سهم دولت در آموزش در کشـورهای عضو شـورای همکاری اقتصادی و توسـعه چیزی حدود ۱۷ درصـد تولید ناخالص ملی اسـت اما کل بودجه دولت مـا در تولید ناخالص ملی ۱۷ درصد نیسـت پس ما در موقعیتی نیستیم که بخواهیم اموال دولت را واگذار کنیم.

کسری بودجه پیامد بذل و بخشش به بنگاه‌های خصولتی

سـلطانی مشکل کسـری بودجه را بذل و بخشـش دولت‌های مختلف به بنگاه‌های خصولتی دانسـت و گفت: دولت‌ها منابـع انرژی رایگان در اختیار بنگاه‌های خصولتی قرار می‌دهند و اگر کسـریِ بودجـه‌ای وجود دارد برای این است که منابع را رایگان به بنگاه‌های خصولتی می‌دهیم و مالیات هم از آنها نمی‌گیریم. به‌عبارتی‌دیگر، وقتی منابع کشـور را بین یکسری بنگاه‌ها و اشخاص وابسته به قدرت تقسیم می‌کنیم به اینجا می‌رسیم که دولت بی‌پول می‌شود و دست به فروش اموال خود می‌زند.

وی گفت: مشکل ما حتی کمبود درآمد نفتی نیست؛ دولت متکی به فروش منابع نفتی اسـت و با توجه به فروش یک‌میلیون بشـکه باقیمت ۸۰ دلار و همچنین با توجه به افزایش نرخ ارز، ما به‌اندازه قبل از شروع تحریم، منابع از درآمدهای نفتی داریم و دولت مشکل کمبود منابع ارزی ندارد.

خصوصی‌سازی منجر به ارتقای بهره‌وری نمی‌شود

سـلطانی تاکیـد کـرد: درحال‌حاضر کسـری بودجـه ۲۰ بنگاه بورسـی حول‌وحـوش رقـم کسـری بودجه دولت اسـت؛ پـس نمی‌توانیـم بگوییم خصوصی‌سـازی منجر به ارتقای بهره‌وری شده است. شرکت‌های واگذارشده عمدتاً با همان مدیران دولتی اداره می‌شـوند و صرفاً خرج آنها از دولت جدا می‌شـود. پس آنچه در کشـورهای دیگر به نام خصوصی‌سازی اتفاق می‌افتد چیزی نیست که در ایران پیاده می‌شود.

این کارشـناس مسائل اقتصادی گفت: اگر شرکت‌ها سودده بودند دولت با کسـری بودجه مواجه نمی‌شد؛ پس بخش اساسی کسری بودجه ما ناشی از همین خصوصی‌سازی و دادنِ رانت به این شرکت‌هاست.

وی همچنیـن در خصـوص رقمی که قرار اسـت از فروش امـوال دولتی به‌دسـت بیاید گفـت: رقمی که از فـروش اموال دولتـی در بودجه ۱۴۰۲ تعیین‌شـده ۱۰۸ هزار میلیارد تومان است اگرچه این رقم قابل‌توجه است و نسبت به سـال ۱۴۰۱ چهار برابر افزایش‌یافته اما در کل، تنها چیزی حدود ۵ درصد از کل بودجه را شـامل می‌شـود. درواقع این پول قرار نیسـت کار خاصـی کند، ضمن اینکه این رقم را می‌توان بـا صرفه‌جویی و جلوگیری از ریخت‌وپاش و واقعی‌سـازی نرخ مواد خام اولیـه و مالیات‌گیری از بنگاه‌های سود ده رانتی و خصولتی هم به‌دست آورد.

مولدسازی برای افزایش بهره‌وری یا افزایش دارایی خواص؟

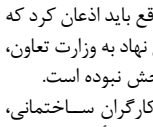
سلطانی در پاسخ به این سؤال که راهکار مقابله با این شرایط چیست گفت: ما باید تکلیف خود را مشـخص کنیم؛ در شـرایط تحریمی و با استقراض و چاپ پولِ بدون پشـتوانه و بی‌ارزش کردن پول ملـی و فروش اموال دولتی نمی‌توان اوضاع اقتصاد را بهبود بخشـید؛ تا کی قرار اسـت با این سیاست‌ها جلو برویم؟

این کارشـناس مسـائل اقتصادی تأکید کرد: با فـروش اموال دولتی فقط خواص و بخش‌های وابسـته به قدرت روزبه‌روز پولدارتر می‌شوند و در مقابل دولت و مردم مفلوک‌تر خواهند شد.

وی ادامه داد: می‌گویند بانک‌ها املاک و زمین مرغوب دارند و می‌خواهند آن را بفروشند اما به چه قیمتی؟ به چه کسی؟ با چه نظارتی؟ هیچ شفافیتی وجود ندارد و بعد هم اگر کسـی اعتراض کند حتماً می‌شـود وابسـته! این اقدامـات فقط اوضاع را بدتر می‌کند، باید مسـائل را اساسـی حل کرد. باید مشخص کنیم که چطور می‌خواهیم کشور را اداره کنیم.

این کارشـناس مسـائل اقتصادی در پایان تأکید کرد: فروش اموال دولتی به اسـم کسـب منابع برای دولت اتفاق می‌افتد اما درواقع پشـتان خواص و قدرتمندان نشسته‌اند تا اموال دولتی را از آنِ خود کنند. اتفاقی که در مورد افزایش نرخ دلار می‌افتد هم همین اسـت؛ برای اینکه پولی گیر دولت بیاید نرخ دلار را بالا می‌برند، اگرچه مقدارِ ناچیزی به دولت می‌رسد، اما ده‌ها برابر از قبلِ آن به جیبِ افرادِ قدرتمند پشت‌صحنه می‌رود.

یادداشت

خواسته بحق کارگران تأمین نمی‌شود

مرضیه احقاقی
روزنامه‌نگار

توسـعه و پیشـرفت جامعه در سـایه تلاش کارگران حاصل می‌شـود؛ بنابرایـن تأمین نیازهـا و درخواسـت‌های کارگران اهمیت ویژه‌ای دارد. دریافت خدمات اجتماعی یکی از مهم‌ترین درخواست‌های جامعه کارگری هستند. بر اساس اصل ۲۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «برخورداری از تأمین اجتماعی ازنظر بازنشستگی، بیکاری، پیری، ازکارافتادگی، بی‌سرپرستی، درراه ماندگـی، حـوادث و سـوانح، نیاز به خدمات بهداشـتی درمانی و مراقبت‌های پزشکی به‌صورت بیمه و غیره، حقی است همگانی. دولت موظف اسـت طبق قوانیـن از محل درآمدهای عمومـی و درآمدهـای حاصل از مشـارکت مـردم، خدمات و حمایت‌های مالی فوق را برای یک‌یک افراد کشور تأمین کند.» اما واقعیت جامعه با اصل ۲۹ قانون اساسی مغایرت دارد.

در چنین شـرایطی جامعه کارگری اقدام به تأسـیس نهادی برای ارائه خدمـات اجتماعی به کارگران کرد. سـازمان تأمین اجتماعی در قالب صندوقی متشـکل از محل درصدی از حقوق کارگران به‌طور مستقیم و به‌حساب آنها تشکیل شد. ۷ درصد از حق بیمه پرداختی به‌حسـاب تأمین اجتماعی را کارگران و ۲۳ درصد را هم کارفرما به‌حسـاب آنهـا واریز می‌کند؛ یعنی جزئی از حقوق آنهاسـت. بنابراین می‌توان این‌طـور ادعا کرد که این سازمان صندوق بیمه‌ای است که به کارگران تعلق دارد.

بااین‌وجـود، در دهه ۱۳۸۰ ایـن نهاد مردمی به دولت واگذار و اکنـون زیرمجموعه‌ای از وزارت تعـاون، کار و رفاه اجتماعی اسـت. در این ۲ دهه نیز انتقادات گسـترده‌ای به عملکرد این سازمان از دولتی شدن تا خصوصی‌سازی غیر شفاف شرکت‌های زیرمجموعه آن و... وارد است.

متاسفانه درحال‌حاضر سـازمان تأمین اجتماعی به نهادی با کسری جدی منابع تبدیل شده است. درواقع باید اذعان کرد که اعتمـاد کارگران به دولت و واگـذاری این نهاد به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، آن‌قدرها هم نتیجه‌بخش نبوده است.

بـا ورود گروه‌های جدیـد (قالیبافان، کارگران سـاختمانی، کامیون داران، بسیجیان، طلاب و...) به صندوق تأمین اجتماعی که پرداخت سـهم بیمـه کارفرمای آنها بر عهده دولت اسـت، مشـکلات این صندوق بیش‌ازپیش افزایـش یافت. چنانچه این بدهی پرداخت شـود، منابع صندوق به سـطح پایداری خواهد رسید. در چنین شـرایطی مطالبات سازمان تأمین اجتماعی از دولت قابل‌توجه برآورد می‌شـود و چالش‌های بسـیاری را برای این نهاد حامی حقوق کارگران ایجاد کرده است.

علاوه بر چالش‌های یادشـده در دهه‌های اخیر شاهد از میان رفتـن امنیت شـغلی کارگران نیز بوده‌ایم. در چنین شـرایطی قراردادهـای بـدون بیمه‌پردازی میان کارگـر و کارفرما منعقد می‌شـود. در همین حال فعالیت کارگاه‌های غیررسـمی رو به افزایش اسـت. در شرایطی که قرارداد کار بر روابط میان کارگر و کارفرما حاکم نباشـد، عملاً حقوق این کارگران نادیده گرفته می‌شود. با توجه به اهمیت و اثرگذاری عملکرد طبقه کارگر در فرآیند توسـعه، تجدیدنظر جدی در فرآینـد نظارت بر اجرای قوانین و تأمین خدمات مناسـب به کارگـران، ضروری به نظر می‌رسد.

یادداشت

کاستی‌های بیمه برای کارگران

حسین حبیبی
فعال کارگری

سازمان تأمین اجتماعی ایران سازمان بیمه‌گر اجتماعی عمومی غیردولتی است. این سازمان، وظیفه پوشش اجباری بیمه کارگران، حقوق‌بگیران و پوشش اختیاری صاحبان حرف و مشـاغل دولتی و آزاد را بر عهده دارد. این سـازمان نخسـتین، قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین سـازمان تأمین اجتماعی و درمانی در ایران اسـت که متعلق به بیمه‌شـدگان اسـت. بااین‌وجود این نهاد در طول سـال‌های گذشته از مسـیر اصلی خود که حمایت از کارگران محسـوب می‌شود، دور شده است. تداوم این شـرایط، آسـیب‌های غیرقابل جبرانی را به بدنه کارگری به‌عنوان مهم‌ترین ثروت اجتماعی کشـور وارد می‌کند؛ این کمبودها و چالش‌ها در حالی هستند که بسـیاری از بیمه‌شـده حتی نسـبت به حقوق خود آگاهی ندارند و بدین ترتیب از مطالبات اولیه نیز محروم هسـتند. درنتیجه آگاهی‌رسانی و اصلاح شرایط موجود ضروری به نظر می‌رسد.

در همیـن حال باید خاطرنشـان کرد حق بیمه کارگران کـه بیمه کارگری نیز نامیده می‌شود، برای هر کارگری اهمیت زیادی دارد. بیمه کارگری برای کارگران مزیت‌هایـی دارد، ازجمله آنکه کارگران در شـرایط بـروز حادثه می‌توانند غرامت دریافت کند. هزینه‌های پزشکی برای کارگران و خانواده تحت پوشش آنها پرداخت می‌شـود. امکان دریافت مسـتمری در زمان بازنشسـتگی یا ازکارافتادگی وجود دارد. منافع پرداخت حق بیمه برای کارگران قابل‌توجه هسـتند بااین‌وجود بعضی از کارفرمایـان از پرداخـت حق بیمه کارگران سـر باز می‌زنند یـا آن را به تأخیر می‌اندازند. البته طبق قانون چنانچه کارفرمایی از پرداخت حق بیمه کارگری سرباز بزند یا پرداخت آن را به تعویق بیندازد، امکان پیگیری این موضوع از سوی کارگران وجود دارد. بااین‌وجود در نبود نظارت کافی بر عملکرد کارفرمایان و همچنین نبود ثبات شغلی کارگران، عملاً این حقوق نادیده گرفته می‌شود.

کاسـتی‌های متعددی در فرآیند بیمه‌گذاری کارگران وجود دارد که به تضییع حقوق آنها منتهی می‌شود. بخش بزرگی از کاستی‌های یادشده از قانون‌شکنی یا بی‌توجهی به فرآیندهای اجرایی قانون نشات می‌گیرد. بزرگ‌ترین قانون‌شکن در طول دهه‌های اخیر دولت‌ها بوده‌اند. بی‌توجهی دولتمردان به اجرای قانون، زمینه تضییع حقوق کارگران را در حوزه‌های مختلف ازجمله در بخش دریافت خدمات بیمه‌ای فراهم کرده اسـت. بسـیاری از کارفرمایان از پرداخت به‌موقع حق بیمه کارگران سرباز می‌زنند. در چنین مواردی کارگران از توان کافی برای احقاق حقوق خود برخوردار نیستند، چراکه هر نوع اعتراضی زمینه بیکاری آنها را فراهم می‌کند. بنابراین می‌توان این‌طور ادعا کرد که نبود امنیت شغلی مانع جدی در مسیر احقاق حقوق آنها حتی در موضوع بیمه اسـت. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی متولی تنظیم روابط کار میان کارگر و کارفرما است. بر اسـاس ماده ۲۰۳ قانون کار، این وزارتخانه و همچنین و دادگسـتری مأمور اجرای این قانون هستند. بنابراین از دو نهاد یادشـده انتظار می‌رود بر کاستی‌های موجود در بیمه‌گذاری کارگران نظارت کافی داشـته باشـند. علاوه بر این از سازمان تأمین اجتماعی نیز به‌عنوان یک‌نهاد پایین‌دستی وزارت کار انتظار می‌رود باهدف حمایت از کارگران، نظارت دقیقی بر فرآیند بیمه‌گذاری کارگران داشته باشد یا امکانی برای بیان مطالبات کارگران را در این حوزه فراهم کند و با نظارت دقیق مانع تخلف کارفرمایان شود.

منابع سازمان تأمین اجتماعی به کار کارگران گره خورده است، در شرایطی که نظارت کافی بر فرآیند کار در کارگاه‌ها وجود ندارد، امکان تضییع حقوق کارگران فراهم می‌شود و عملاً منابع این سازمان نیز از میان می‌رود.

در ماده ۳۶ قانون تأمین اجتماعی تاکید شده بر اساس این ماده قانونی «کارفرما مسـئول پرداخت حق بیمه سـهم خود و بیمه‌شده به سازمان است و مکلف است در موقع پرداخت مزد یا حقوق و مزایا سـهم بیمه‌شـده را کسـر کرده و سهم خود را بر آن افزوده به سازمان تأدیه کند. درصورتی‌که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه‌شـده خودداری کند شخصاً مسئول پرداخت آن خواهد بود.» طبق این ماده قانونی «تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه‌شده نخواهد بود.» بنابراین باید ادعا کرد بی‌توجهی سـازمان تأمین اجتماعی به‌منزله بی‌توجهی این سازمان به منابع مالی و درآمدی خود است. در تبصره این ماده قانونی تاکید شده: «بیمه‌شدگانی که تمام یا قسمتی از درآمد آنها به ترتیب مذکور در ماده ۳۱ این قانون تأمین می‌شود مکلف‌اند حق بیمه سـهم خود را برای‌پرداخت به سـازمان به کارفرما تأدیه کنند ولی درهرحال کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه خواهد بود.»

باوجودی که در قانون تاکید شـده تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسـئولیت سـازمان تأمین اجتماعی در مقابل بیمه‌شده نیست، در موارد متعددی شـاهد هسـتیم که کارگران به دلیل چنین تاخیرهایی عملاً از حقوق قانونی خود، بی‌نصیب می‌شوند.

از مجموع موارد یادشده می‌توان این‌طور جمع‌بندی کرد که نبود امنیت شغلی و همچنین نبود نظارت کافی بر پرداخت حق بیمه کارگران از سـوی کارفرمایان، چالش اصلی در فرآیند بیمه‌گذاری است.

بـا توجـه به مواد قانونـی موردبحث باید از وزارت تعـاون کار و رفاه اجتماعی و همچنین سازمان تأمین اجتماعی درخواست شود نسبت به اجرای وظایف قانونی خود مسئولانه تلاش کنند. علاوه بر این چرایی بی‌توجهی به این مواد قانونی مورد پرسـش قرار گیرد. علاوه بر این از کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی نیز انتظار می‌رود به این موضوع ورود کرده و نسبت به بی‌تفاوتی نهادهای یادشده در اجرای قوانین، پرسشگر باشد.

بااین‌وجـود در نبـود امکانی برای اعتراض، اعتصاب و مطالبه‌گری کارگران، این حقوق عملاً نادیده گرفته می‌شوند. این در حالی است که بر اساس اصل ۲۷ قانون اساسـی جمهوری اسلامی ایران، «تشکیل اجتماعات و راهپیمایی‌ها، بدون حمل سلاح، به‌شرط آن‌که مخل به مبانی اسلام نباشد آزاد است» اما بی‌توجهی به اصل قانون مشکلات متعدد یادشده را فراهم کرده است. تا زمانی که حق اعتراض صنفی برای کارگران به رسمیت شناخته نشود، این دست چالش‌ها ادامه‌دار خواهند بود.

دریچه

بی‌خبری وزیر کار از مشکلات معلولان

باوجود ادعای وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، جامعه معلولان معتقدند ایشان نسبت به چالش‌های زندگی معلولان بی‌اطلاع است. به گزارش ایلنا وزیـر کار در تازه‌ترین مصاحبه‌اش در مورد حذف ردیفِ اعتباری معلولان در لایحـه بودجه ۱۴۰۲ گفت: «حذف بودجه برای معلولان واقعیت ندارد و قطعاً نسبت به سال قبل افزایش پیداکرده است.» صحبت‌های وزیر کار در حالی مطرح می‌شود که براساس قانون حمایت از معلولانِ مصوب سال ۹۶، دولـت وظیفه دارد ردیف اعتباری جداگانه برای اجرایِ این قانون در بودجه در نظر بگیرد اما امسال این ردیف به‌طور کامل حذف‌شده است.

بهروز مروتی مدیر کمپین افراد دارای معلولیت در واکنش به صحبت‌های وزیر کار گفت: به نظر می‌رسـد ایشـان هیچ اطلاعی از مشکلات معلولان ندارند که اگر داشتند این‌گونه نمی‌گفتند! اگر بودجه معلولان حذف نشده بـه ما بگویند مبلغ این اعتبار چقدر اسـت؟ در کدام ردیف و تبصره آمده است؟ وقتی هیچ آدرسی از اعتبار اجرای قانون معلولان در بودجه نداریم، نمی‌توانیم بگوییم بودجه معلولان حذف نشده است!

وی گفت: ظاهراً اشـاره وزیر کار در خصـوص بودجه معلولان، افزایش بودجه کلی سـازمان بهزیسـتی اسـت؛ درحالی‌که اولاً افزایش ۲۰ تا ۳۰ درصدی بودجه سازمان‌ها روال هرساله است. طبیعی است که بودجه همه دسـتگاه‌ها نسبت به سـال قبل افزایش پیدا کند و این اتفاق برای بودجه بهزیستی هم افتاده است.

وی گفت: حذف بودجه در حالی اتفاق افتاد که ردیف بودجه اختصاصی بـرای معلولان در بودجه ۱۴۰۱ برابر ۲ هـزار و ۷۷۰ هزار میلیارد تومان تعیین شـد، درحالی‌که طبق برآوردهای ما این بودجه باید چیزی حدود ۴۰ هـزار میلیـارد تومان تعیین می‌شـد تا بتواند مفاد قانـون حمایت از معلولان را پوشـش دهد. ما سـال‌ها به کمبود اعتبار بـرای اجرای قانون معلولان اعتراض می‌کردیم اما امسـال باید به حذف غیرقانونی این اعتبار اعتراض کنیم.